

**Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021
Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie
łódzkim w świetle wyników NSP 2021**

National Population and Housing Census 2021
Size, demographic and social structure of the population
in Łódzkie Voivodship in the light of the 2021 Census results

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Łódź 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Łódź, Łódzkie Centre For Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by
Katarzyny Szkopieckiej

Zespół autorski

Editorial team
Anna Gierlich
Magdalena Hochman
Izabela Kaleta
Joanna Szmerka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics
Anna Buczek-Toboła
Magdalena Hochman

ISBN 978-83-956178-8-1

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publications available on website
<https://lodz.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazuję Państwu opracowanie prezentujące wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, realizowanego w dniach 1 kwietnia – 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Niniejsza publikacja stanowi charakterystykę sytuacji demograficznej w województwie łódzkim, tj. stanu i struktury ludności według płci i wieku, stanu cywilnego oraz poziomu wykształcenia. Ponadto zamieszczono w niej wybrane informacje o obywatelstwie, identyfikacji narodowo-etnicznej i wyznaniowej mieszkańców, o osobach przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz o osobach z niepełnosprawnościami. Zaprezentowano także dane dotyczące migracji zagranicznych i wewnętrznych mieszkańców województwa łódzkiego.

Opracowanie, obok komentarza analitycznego, zawiera prezentację graficzną w postaci map i wykresów, natomiast część tabelaryczna zawierająca tablice wynikowe z danymi ze spisu 2021 dla województwa łódzkiego dostępna jest wyłącznie w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

Dane wynikowe pozyskane w Spisie w szerszym zakresie tematycznym opublikowane są w Banku Danych Lokalnych (Narodowe Spisy Powszechne) oraz na stronie GUS w obszarze tematycznym „Spisy Powszechne”. Komentarze metodologiczne zostały przygotowane w oparciu o publikacje GUS prezentujące wyniki oraz metodologię i organizację spisu.

Wyrażam nadzieję, że prezentowane wyniki spisu będą przydatne dla szerokiego grona odbiorców danych statystycznych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Preface

This publication presents the results of the National Census of Population and Housing which was conducted on 1 April – 30 September 2021, as of the state on March 31, 2021.

This title presents demographic characteristics of population of Łódzkie Voivodship, i.e. demographic status and structure of population by sex and age, marital status and educational level. Moreover publication contains selected data about the origin and citizenship, national and ethnic identity, religious denomination, as well as information on population in the collective accommodation and persons with disabilities. Data on migration of foreign and internal inhabitants of Łódzkie Voivodship are also presented.

The graphical presentation of the data is the supplementary of the analytical commentary presented in the publication. On the Statistical Office's website is also available the tabular part of the publication containing result tables with data from the 2021 census for Łódzkie Voivodship.

Result data obtained in the census in a broader thematic scope are published in the Local Data Bank (National Censuses) and on the Statistics Poland website in the thematic area "Public Censuses". The methodological comments were prepared on the basis of the Statistics Poland publications presenting the results, methodology and organization of the census.

I hope that the presented census results will be useful for a wide range of recipients of statistical data.

Director
of the Statistical Office in Łódź

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping 'P' followed by a series of loops and a final horizontal stroke.

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści	5
Contents	5
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	9
List of charts	9
Spis map	11
List of maps	11
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	13
Symbols and main abbreviations	13
Synteza	14
Executive summary	17
Rozdział 1. Stan i struktura demograficzna ludności	20
Chapter 1. Size and demographic structure of population	20
1.1. Stan ludności	20
1.1. Size of population	20
1.2. Ludność według płci i wieku	24
1.2. Population by sex and age	24
1.3. Ludność według stanu cywilnego	35
1.3. Population by marital status	35
Rozdział 2. Ludność według kraju urodzenia i obywatelstwa	39
Chapter 2. Population by country of birth and citizenship	39
2.1. Ludność według kraju urodzenia	39
2.1. Population by country of birth	39
2.2. Ludność według obywatelstwa	43
2.2. Population by citizenship	43
Rozdział 3. Wykształcenie ludności	47
Chapter 3. Education of the population	47
Rozdział 4. Osoby niepełnosprawne	56
Chapter 4. Disabled persons	56

	Str. Page
Rozdział 5. Charakterystyka narodowo-etniczna ludności	70
Chapter 5. Characterisation of national-ethnic identity	70
5.1. Struktura narodowo-etniczna ludności	70
5.1. National-ethnic structure of the population	70
5.2. Przynależność wyznaniowa	74
5.2. Religious affiliation	74
Rozdział 6. Ludność w obiektach zbiorowego zakwaterowania	76
Chapter 6. Population in the collective living quarters	76
Rozdział 7. Zasoby migracyjne	79
Chapter 7. Migration resources	79
7.1. Ludność według okresu zamieszkiwania w miejscu aktualnego zamieszkania	79
7.1. Population by period of residence in the place of current residence	79
7.2. Migracje wewnętrzne ludności w latach 2011-2021	81
7.2. Internal migration of population in 2011-2021	81
7.3. Imigranci przebywający czasowo w województwie łódzkim	83
7.3. Immigrants staying temporarily in Łódzkie Voivodship	83
7.4. Emigranci przebywający czasowo za granicą	86
7.4. Emigrants staying abroad temporarily	86

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
1. Ludność w miastach i na obszarach wiejskich według płci	20
1. Population in urban and rural areas by sex	20
2. Ludność według biologicznych grup wieku	33
2. Population by biological age groups	33
3. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w 2021 r.	36
3. Population aged 15 years and more by marital status in 2021	36
4. Ludność według miejsca urodzenia i płci w 2021 r.	39
4. Population by place of birth and sex in 2021	39
5. Ludność według kraju urodzenia	40
5. Population by country of birth	40
6. Ludność według obywatelstwa i płci w 2021 r.	44
6. Population by citizenship and sex in 2021	44
7. Ludność według kraju obywatelstwa	44
7. Population by country of citizenship	44
8. Ludność w miastach i na obszarach wiejskich według płci	49
8. Population in urban and rural areas by sex	49
9. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia oraz grup wieku w 2021 r.	51
9. Population aged 13 and more by educational level and age groups in 2021	51
10. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia oraz miejsca zamieszkania	53
10. Population aged 13 and more by educational level and place of residence	53
11. Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności	57
11. Disabled persons by category of disability and sex	57
12. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności w 2021 r.	61
12. Disabled persons by place of residence, sex and category of disability in 2021	61
13. Osoby niepełnosprawne biologicznie według płci, głównej grupy schorzenia oraz stopnia ograniczenia sprawności w 2021 r.	63
13. Biologically disabled persons by sex, main medical condition group and activity limitation degree in 2021	63
14. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego na tle ogółu ludności w 2021 r.	66
14. Disabled persons aged 15 and more by marital status to the total population in 2021	66
15. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	67
15. Disabled persons aged 15 and more by sex and educational level in 2021	67
16. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy i płci w 2021 r.	68
16. Disabled persons aged 15 and more by labour market status and sex in 2021	68
17. Ludność według rodzaju i kolejności identyfikacji narodowo-etnicznych w 2021 r.	71
17. Population by kind and order of the national-ethnic identities in 2021	71

	Str. Page
18. Ludność według języka używanego w domu w 2021 r.	73
18. Population by language used at home in 2021	73
19. Ludność według deklarowanej przynależności do wyznania religijnego w 2021 r.	75
19. Population by the declaration of religious affiliation in 2021	75
20. Obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz ludność w nich mieszkająca według kategorii obiektów w 2021 r.	77
20. Collective living quarters and population living there by category of objects in 2021	77
21. Migracje wewnętrzne ludności według płci migrantów oraz kierunków (miasto-wieś) w województwie łódzkim w latach 2011-2021	82
21. Internal migration of populations by sex and and direction (urban area, rural area) in Łódzkie Voivodship in 2011-2021	82
22. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo według ekonomicznych grup wieku i płci w 2021 r.	83
22. Immigrants temporarily staying in Łódzkie Voivodship by economic age groups and sex in 2021	83
23. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo według kontynentów i okresu przebywania w 2021 r.	84
23. Immigrants temporarily staying in Łódzkie Voivodship by continents and period of residence in 2021	84
24. Emigranci przebywający za granicą czasowo według ekonomicznych grup wieku i płci w 2021 r.	87
24. Emigrantstemporarily staying abroad by economic age groups and sex in 2021	87
25. Emigranci przebywający za granicą czasowo według kontynentów i okresu przebywania w 2021 r.	88
25. Emigrants temporarily staying abroad by continents and period of residence in 2021	88

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
1. Ludność według płci i wieku	24
1. Population by sex and age	24
2. Ludność według grup wieku i płci w 2021 r.	25
2. Population by age groups and sex in 2021	25
3. Współczynnik feminizacji według grup wieku	26
3. Femininity ratio by age groups	26
4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	30
4. Structure of population by economic age groups	30
5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	31
5. Non-working age population per 100 persons of working age	31
6. Ludność w wieku 15 lat i więcej według płci i stanu cywilnego w 2021 r.	37
6. Population aged 15 and more by sex and marital status in 2021	37
7. Ludność według miejsca urodzenia i płci w 2021 r.	40
7. Population by place of birth and sex in 2021	40
8. Ludność według miejsca urodzenia w miastach i na wsi w 2021 r.	41
8. Population by place of birth in urban and rural areas in 2021	41
9. Ludność urodzona za granicą według wybranych krajów urodzenia	41
9. Foreign-born population by selected country of birth	41
10. Ludność według obywatelstwa i grup wieku w 2021 r.	45
10. Population by citizenship and age groups in 2021	45
11. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci	50
11. Population aged 13 and more by educational level and sex	50
12. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności w 2021 r.	58
12. Disabled persons by a place of residence, sex and category of disability in 2021	58
13. Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku	65
13. Disabled persons by economic age groups	65
14. Struktura obiektów zbiorowego zakwaterowania według kategorii obiektów w 2021 r.	78
14. Structure of collective living quarters by category of objects in 2021	78
15. Struktura ludności w obiektach zbiorowego zakwaterowania według kategorii obiektów i płci w 2021 r.	78
15. Structure of population in the collective living quarters by category of objects and sex in 2021	78
16. Ludność według okresu zamieszkiwania w obecnej miejscowości w 2021 r.	80
16. Population according to the period of residence in the current locality in 2021	80

17. Ludność przybyła w latach 2011-2021 z innego miejsca w kraju według roku przybycia	81
17. Population arrived in 2011-2021 from another place in the country by year of arrival	81
18. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	84
18. Immigrants staying in Łódzkie Voivodship temporarily by economic age groups and sex in 2021	84
19. Emigranci przebywający czasowo za granicą według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	87
19. Emigrants temporarily staying abroad by economic age groups and sex in 2021	87

Spis map

List of maps

	Str. Page
1. Gęstość zaludnienia w 2021 r.	21
1. Population density in 2021	21
2. Zmiana liczby ludności w latach 2011-2021	23
2. Change of the number of population in 2011-2021	23
3. Współczynnik feminizacji w 2021 r.	27
3. Femininity ratio in 2021	27
4. Zmiana współczynnika feminizacji w latach 2011-2021	28
4. Change of the femininity ratio in 2011-2021	28
5. Mediana wieku ludności według płci w 2021 r.	29
5. Median age of population by sex in 2021	29
6. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 r.	32
6. Population at non-working age per 100 persons at working age in 2021	32
7. Indeks starości w 2021 r.	34
7. Ageing index in 2021	34
8. Zmiana indeksu starości w latach 2011-2021	34
8. Change of the ageing index in 2011-2021	34
9. Żonaci/zamężne w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.	38
9. Married persons aged 15 and more in 2021	38
10. Kawalerowie/panny w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.	38
10. Single persons aged 15 and more in 2021	38
11. Ludność urodzona za granicą w 2021 r.	42
11. Population born abroad in 2021	42
12. Ludność urodzona za granicą na 1000 mieszkańców w 2021 r.	43
12. Population born abroad per 1000 inhabitants in 2021	43
13. Ludność z niepolskim obywatelstwem według gmin zamieszkania w 2021 r.	46
13. Population with non-polish citizenship by gminas of residence in 2021	46
14. Ludność w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem wyższym w 2021 r.	54
14. Population aged 13 and more with higher education in 2021	54
15. Osoby niepełnosprawne na 1000 ludności	59
15. Disabled persons per 1000 population	59
16. Osoby niepełnosprawne w miastach na 1000 ludności	59
16. Disabled persons in urban areas per 1000 population	59
17. Osoby niepełnosprawne na wsi na 1000 ludności	60
17. Disabled persons in rural areas per 1000 population	60

	Str. Page
18. Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie w 2021 r.	64
18. Only biologically disabled persons in 2021	64
19. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo w 2021 r.	85
19. Immigrants staying in Łódzkie Voivodship temporarily in 2021	85
20. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo na 10 tys. mieszkańców w 2021 r.	86
20. Immigrants staying in Łódzkie Voivodship temporarily per 10 thousand residents in 2021	86
21. Emigranci przebywający czasowo za granicą w 2021 r.	89
21. Emigrants staying abroad temporarily in 2021	89
22. Emigranci przebywający czasowo za granicą na 10 tys. mieszkańców w 2021 r.	89
22. Emigrants staying abroad temporarily per 10 thousand residents in 2021	89

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Znaki umowne

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Znak (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok year
tabl.	tablica table
tj. i.e	to jest that is

Synteza

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. wykazały, że w dniu 31 marca 2021 r. ludność województwa łódzkiego liczyła 2410,3 tys. osób. Od ostatniego spisu powszechnego, tj. od dnia 31 marca 2011 r. liczba ludności województwa zmniejszyła się o 128,4 tys. osób. Jednocześnie odnotowano spadek liczby ludności w miastach – o 126,0 tys. osób, natomiast liczba mieszkańców wsi zmniejszyła się o 2,4 tys.

Gęstość zaludnienia wyniosła 132 osoby na 1 km² (w 2011 r. – 139); w miastach 1263 (o 140 mniej niż w 2011 r.), na wsi 54 osoby – podobnie jak w poprzednim spisie.

W okresie międzyspisowym nie zmieniły się istotnie proporcje ludności według płci; mężczyźni stanowili 47,6% ogółu ludności (kobiety 52,4%). Współczynnik feminizacji utrzymał się na poziomie z 2011 r. – na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet.

Średni wiek statystycznego mieszkańca województwa łódzkiego wyniósł 43,5 roku; kobiety są starsze – wiek środkowy kobiet wyniósł 45,8 roku, dla mężczyzn 41,3 roku.

Wyniki spisu 2021 wskazują na duże zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. W spisie 2021 udział ludności w wieku 0-17 lat wyniósł 17,2% wobec 17,4% w spisie z 2011 roku. W stosunku do 2011 r. spadła zarówno liczebność (o ponad 220,4 tys. osób), jak i odsetek (o 5,8 p. proc.) ludności w wieku produkcyjnym. Wyraźnie zwiększył się natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym – z 19,0% do 24,9%, tj. o 5,9 p. proc.

Wyniki spisu 2021 pokazują zmiany, jakie zaszły w strukturze ludności według stanu cywilnego w stosunku do spisu 2011. Najbardziej liczną grupą wśród osób w wieku 15 lat i więcej są nadal osoby pozostające w związku małżeńskim, które stanowią ponad połowę tej populacji – 58,0%. Kolejną grupą są kawalerowie i panny, stanowiący 23,0% badanej populacji. Strukturę dopełniają osoby owdowiałe stanowiące 9,5% oraz osoby rozwiedzione, których udział wzrósł do 8,5%.

Wyniki spisu 2021 wykazały, że 98,7% (2378,5 tys.) stałych mieszkańców województwa łódzkiego wskazało Polskę jako kraj swego urodzenia, podczas gdy 1,3% ludności (31,1 tys.) urodziło się poza obecnymi granicami Polski. Dla porównania w 2011 r. osoby urodzone w Polsce stanowiły 99,1% ogółu ludności województwa, a urodzeni za granicą – 0,9%. Liczba osób urodzonych za granicą w stosunku do 2011 r. wzrosła o 8,6 tys., tj. o 38,0%.

Zarówno wśród urodzonych w Polsce, jak i za granicą, dominowały kobiety, przy czym ich udział był nieco większy w grupie osób urodzonych za granicą (52,7% wobec 52,3% wśród urodzonych w kraju). W 2011 r. różnica pomiędzy tymi odsetkami była większa – kobiety stanowiły 56,4% osób urodzonych za granicą i 52,3% urodzonych w kraju.

Wyniki spisu 2021 pokazały, że wśród stałych mieszkańców województwa łódzkiego 99,8% (2405,1 tys.) stanowili obywatele Rzeczypospolitej Polskiej i w porównaniu z 2011 r. ich udział pozostał na zbliżonym poziomie. W 2021 r. liczba osób z obywatelstwem innego kraju wyniosła 5,2 tys. (0,2%), tj. wzrost o prawie 76% w porównaniu z 2011 r.

Wśród stałych mieszkańców województwa łódzkiego posiadających obywatelstwo innego kraju 48,7% stanowili obywatele Ukrainy (2,5 tys. osób) i w porównaniu z 2011 r. ich liczba wzrosła ponad sześć razy. Obywatele z krajów Unii Europejskiej stanowili natomiast 13,2% stałych mieszkańców województwa łódzkiego z obywatelstwem innym niż polskie.

W okresie międzyspisowym odnotowano wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców województwa łódzkiego. Według wyników NSP 2021 blisko 60% osób w wieku 13 lat i więcej posiadało wykształcenie wyższe, średnie i policealne, a w 2011 r. osoby te stanowiły blisko połowę omawianej populacji.

W 2021 r. 23,0% populacji w wieku 13 lat i więcej posiadała wyższe wykształcenie. Udział kobiet był wyższy niż mężczyzn i wyniósł 26,9% dla kobiet wobec 18,6% dla mężczyzn. Kobiety częściej decydowa-

ły się na podnoszenie poziomu wykształcenia i w okresie międzypisowym nastąpił wzrost ich udziału o 8,3 p. proc. Pomimo iż mieszkańcy wsi z wyższym wykształceniem stanowili 16,7% ogółu osób w wieku 13 lat i więcej tam zamieszkałych, to w miastach udział takich osób w strukturze według wykształcenia był wyższy i wyniósł 26,7%. Jednak w ciągu 10 lat to na wsi obserwowany był bardzo dynamiczny wzrost udziału osób z wyższym wykształceniem, sytuacja ta jest w dużej mierze skorelowana z rozwojem ośrodków podmiejskich.

Wykształcenie średnie posiadało ponad 30% osób w wieku 13 lat i więcej zamieszkałych zarówno w miastach, jak i na wsi i liczebnie zbiorowość tych osób była największa wśród ogółu omawianej zbiorowości. Wykształcenie zasadnicze zawodowe bądź branżowe częściej posiadali mężczyźni (ponad 1/4), a wśród kobiet udział ten był niższy i wynosił 15,8%. Nadal więcej osób z wykształceniem zasadniczym/branżowym mieszkało na wsi (ponad 25%), w miastach zaś ponad 17% – porównywalnie do 2011 r.

Osoby bez wykształcenia (lub z podstawowym nieukończonym) stanowiły prawie 3% w strukturze ludności według poziomu wykształcenia.

Według wyników NSP 2021 liczba osób z niepełnosprawnościami w województwie łódzkim wyniosła 369,5 tys. osób, co stanowiło 15,3% ogólnej populacji województwa. W grupie niepełnosprawnych nadal przeważały kobiety (prawie 55%). Na przestrzeni 10 lat nastąpił wzrost liczby osób niepełnosprawnych o 35,8 tys., tj. o 10,7%.

Z analizy zbiorowości osób niepełnosprawnych według statystycznego podziału na dwie podstawowe kategorie, tj. niepełnosprawnych prawnie i biologicznie wynika, że wśród osób z niepełnosprawnościami dominowały osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność, których liczba w 2021 r. wyniosła 234,5 tys. i stanowili oni 63,5% – w porównaniu z 2011 r. odnotowano wzrost o 8,5%. Bardziej dynamiczny wzrost, o 14,7%, obserwuje się jednak w grupie osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie (tj. takich, które nie posiadają orzeczenia prawnego potwierdzającego niepełnosprawność, ale deklarują subiektywne odczuwanie ograniczenia aktywności). Ta populacja osób niepełnosprawnych w 2021 r. liczyła 135,0 tys. osób.

Wśród osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej – niezależnie od płci i miejsca zamieszkania (miasta, wieś) – najwięcej osób posiadało umiarkowany stopień niepełnosprawności – prawie co druga osoba. Prawie 25% niepełnosprawnych prawnie posiadało orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności – przy czym wyższy był udział osób z takim orzeczeniem wśród niepełnosprawnych mieszkańców wsi – co trzecia osoba. Udział osób, dla których orzeczono lekki stopień niepełnosprawności wyniósł 27,9%. W grupie 269,9 tys. osób niepełnosprawnych biologicznie (tzn. deklarujących ograniczenia sprawności) największy udział – 60,6% – stanowiły osoby, u których wystąpiło jedno schorzenie powodujące ograniczenia sprawności, dwa schorzenia wskazało 19,0%, a trzy 12,6%. Prawie 37% spośród tej grupy niepełnosprawnych uznało za główną przyczynę swoich ograniczeń sprawności uszkodzenia i choroby narządu ruchu, a blisko 28% choroby neurologiczne i choroby układu krążenia – przy czym nieco częściej tego typu schorzenia wskazywali mężczyźni niż kobiety.

Według ekonomicznych grup wieku w 2021 r. najliczniejszą grupę niepełnosprawnych stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym i ich udział wyniósł 58,8%. Co trzecia osoba niepełnosprawna była w wieku produkcyjnym, a grupa najmłodszych niepełnosprawnych w wieku 0-17 lat stanowiła 4,6% wśród ogółu niepełnosprawnych.

Wśród osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej ponad połowę stanowiły osoby o stanie cywilnym żonaty/zamężna. Drugą grupę w strukturze stanu cywilnego osób niepełnosprawnych stanowili wdowcy i wdowy 23,0% – przy czym udział kobiet był czterokrotnie wyższy niż mężczyzn i wynosił ponad 34%. Prawie 14% niepełnosprawnych to kawalerowie i panny, a 10,8% to osoby rozwiedzione.

Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej posiadają mniej korzystną strukturę poziomu wykształcenia w stosunku do ogółu ludności. Wśród niepełnosprawnych niższy niż wśród ogółu ludności, jest udział posiadających wykształcenie wyższe (11,7% wobec 23,0%). Przeszło połowa zbiorowości osób niepełnosprawnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe lub gimnazjalne i podstawowe. Zbliżone są natomiast udziały osób posiadających wykształcenie średnie – ponad 30%.

Wśród osób niepełnosprawnych według statusu na rynku pracy najwyższy prawie 76% stanowiły osoby bierne zawodowo, natomiast osoby pracujące 21,8%. Z kolei osoby bezrobotne stanowiły niewielki (1,2%) udział wśród osób z niepełnosprawnościami.

Wśród mieszkańców województwa łódzkiego dominuje ludność o polskiej tożsamości narodowej, obejmująca 99,6% ogółu ludności. Jednocześnie polską i inną niż polska tożsamość narodowo-etniczną zadeklarowało 1,1% ludności. Do najliczniejszych innych niż polskie identyfikacji narodowo-etnicznych należy zaliczyć deklaracje angielskie (3,4 tys. osób), ukraińskie (3,0 tys.) oraz niemieckie (2,4 tys.).

W zdecydowanej większości ludność województwa łódzkiego posługuje się w kontaktach domowych językiem polskim. Używanie tego języka zadeklarowało bowiem w sumie 99,8% ogółu ludności. Osoby posługujące się w kontaktach rodzinnych językiem innym niż polski stanowiły zbiorowość stanowiącą 2,5% ludności. Według danych spisowych językami niepolskimi, którymi ludność województwa łódzkiego najczęściej posługuje się w kontaktach domowych są: angielski (41,7 tys. osób), niemiecki (6,7 tys.), rosyjski (3,1 tys.) i ukraiński (2,1 tys.). W porównaniu z poprzednim spisem nie zmieniły się rodzaje języków używanych najczęściej w kontaktach domowych.

W przypadku pytania o wyznanie odnotowano znaczący udział odmów odpowiedzi, obejmujący 22,1% populacji województwa łódzkiego. Niemniej jednak wyniki spisu wskazują, że większość społeczeństwa polskiego identyfikuje się z instytucjami wyznaniowymi – 70,8% uznaje siebie za członków (wiernych, sympatyków) kościołów, związków wyznaniowych, denominacji i ruchów religijnych.

W badaniu obiektów zbiorowego zakwaterowania (OZZ) realizowanego w ramach NSP 2021 w województwie łódzkim zbadanych zostało 2370 obiektów, w których zamieszkiwało lub przebywało 20,6 tys. osób. W NSP 2011 było to odpowiednio 414 obiektów i 21,3 tys. osób. Ponad połowę wszystkich mieszkańców OZZ (50,5%) stanowili mężczyźni. Mężczyźni przeważali jako mieszkańcy placówek tymczasowego schronienia, gdzie ich udział w 2021 r. wyniósł 63,9%, w mieszkaniach chronionych (59,7%) i w obiektach systemu pieczy zastępczej oraz placówkach dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (55,7%). Z kolei więcej kobiet mieszkało w domach zakonnych, klasztorach i zgromadzeniach osób duchownych (60,1%) oraz w obiektach z zakresu leczenia i opieki (52,6%).

Wyniki NSP 2021 r. wykazały, że w latach 2011-2021 nastąpił wzrost, w porównaniu z poprzednim okresem międzyspisowym, odsetka ludności mobilnej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa łódzkiego (z 36,3% do 42,6%). Jednocześnie udział ludności zasiedziałej (ludności, która nie zmieniała swojego miejsca zamieszkania na okres 12 miesięcy lub na dłużej) zmalał w porównywanym okresie z 63,3% do 56,2%.

Biorąc pod uwagę płeć i wiek migrantów, można stwierdzić, że wśród ludności przybyłej do miejscowości aktualnego zamieszkania w województwie łódzkim z innego miejsca w kraju w latach 2011-2021 przeważały kobiety, stanowiąc 52,7% wszystkich migrantów. Najczęściej migrowały osoby młode w wieku 20-34 lat, które stanowiły łącznie 44,1% ogółu migrantów.

Wyniki NSP 2021 wykazały, że w 2021 r. w województwie łódzkim przebywało czasowo 101,5 tys. imigrantów. Najczęściej przebywali oni w województwie łódzkim do 12 miesięcy, w tym 42,4% imigrantów przebywało od 3 do 12 miesięcy, 35,0% do 3 miesięcy, a jedynie 22,6% imigrantów przebywało co najmniej 12 miesięcy. Wśród ogółu imigrantów, podobnie jak w 2011 r., przeważali mężczyźni (60,2% w 2021 r., 54,5% w 2011 r.). W momencie spisu zdecydowana większość imigrantów była w wieku produkcyjnym (96,2%). Najwięcej imigrantów przebywających w województwie łódzkim pochodziło z krajów europejskich, tj. 76,2%, ale tylko 2,4% – z krajów Unii Europejskiej. Co dziesiąty imigrant pochodził z Azji.

Dane ze spisu 2021 wykazały, że 62,3 tys. osób mających stałe miejsce zamieszkania w województwie łódzkim przebywało czasowo poza krajem. Spośród tych osób 91,6% stanowili emigranci długookresowi, którzy przebywali za granicą 12 miesięcy lub dłużej. Pozostałe 8,4% to emigranci krótkookresowi, czyli osoby przebywające za granicą do 12 miesięcy. Wśród emigrantów nieznacznie przeważały kobiety (51,9%). Emigranci to w 74,3% osoby w wieku produkcyjnym. W Europie przebywało 80,5% wszystkich emigrantów, z tego 40,5% – w krajach Unii Europejskiej. Drugim kontynentem pod względem odsetka emigrantów z województwa łódzkiego była Ameryka Północna i Środkowa, gdzie przebywało czasowo 3,7% ogółu.

Executive summary

The results of the 2021 National Population and Housing Census showed that on 31 March 2021 the population of Łódzkie Voivodship comprised 2410.3 thousand. Since the last census, i.e. since 31 March 2011, the population of the voivodship has decreased by 128.4 thousand. At the same time, there was a decrease in the population in urban areas – by 126.0 thousand persons, while the number of inhabitants of the rural areas decreased by 2.4 thousand.

The population density was 132 persons per square km (in 2011 – 139); 1263 in urban areas (140 less than in 2011), 54 in rural areas – similarly to the previous census.

During the inter-census period, the proportions of the population by sex did not change significantly; men accounted for 47.6% of the total population (women 52.4%). The feminisation rate remained at the level of 2011, with 110 women per 100 men.

The average age of a resident of Łódzkie Voivodship was 43.5 years; women are older – the median age of women was 45.8 years, for men 41.3 years.

The results of the 2021 Census indicate large changes in population structure according to economic age groups. In the 2021 Census, the share of the population aged 0–17 was 17.2% compared to 17.4% in the 2011 Census. Compared to 2011, both the number (by more than 220.4 thousand persons) and the percentage (by 5.8 percentage points) of the working-age population decreased. On the other hand, the share of the post-working age population increased significantly – from 19.0% to 24.9%, i.e. by 5.9 percentage points.

The results of the 2021 Census show changes in the population structure according to the marital status compared to the 2011 Census. The most numerous group of persons aged 15 and more still constitute married persons, accounting for over half of the population – 58.0%. The next group are single persons, accounting for 23.0% of the population. The structure is complemented by the widowed accounting for 9.5% and divorced persons whose share increased to 8.5%.

The results of the 2021 Census indicate that 98.7% (2378.5 thousand) of permanent residents of Łódzkie Voivodship declared that Poland is their country of birth, while 1.3% (31.1 thousand) were born outside of the present borders of Poland. For comparison, in 2011 persons born in Poland accounted for 99.1% of the total population of the voivodship, and persons born abroad – 0.9%. The number of persons born abroad, compared to 2011, increased by 8.6 thousand, i.e. by 38.0%.

Among the population born in Poland as well as abroad the rate of females was higher than the rate of males and their share was slightly higher in the group of persons born abroad (52.7% compared to 52.3% women born in Poland). In 2011, the difference between these figures was more pronounced – women accounted for 56.4% of those born abroad and 52.3% of those born in Poland.

The results of the 2021 Census showed that 99.8% (2405.1 thousand) of the permanent residents of Łódzkie Voivodship were its citizens and, compared to 2011, their share has remained at the similar level. In 2021, the number of persons with citizenship of another country amounted to 5.2 thousand (0.2%) and this was almost 76% more than in 2011.

Among the permanent residents of the Łódzkie Voivodship with a citizenship of another country, 48.7% were citizens of Ukraine (2.5 thousand people) and their number increased more than six times compared to 2011. On the other hand, citizens from European Union countries accounted for 13.2% of the total number of permanent residents of the Łódzkie Voivodship with citizenship other than Polish.

In the intercensal period, an increase in the level of education of the inhabitants of the Łódzkie voivodship was recorded. According to the results of the 2021 Census, nearly 60% of people aged 13 and more had tertiary, secondary and post-secondary education, and in 2011 these persons accounted for nearly half of mentioned population.

In 2021 23.0% of the population aged 13 and more had a tertiary education. The share of women

was higher than the share of men, which means 26.9% for women and 18.6% for men, accordingly. The women more often decided to raise the level of education and in the intercensal period there was an increase in their share by 8.3 percentage points. Despite the fact that the inhabitants of rural areas with higher education constituted 16.7% of the total number of persons aged 13 and more living there, in urban areas the share of such persons in the structure by education level was higher and accounted for 26.7%. However, over the last 10 years, a very dynamic growth has been observed in the rural areas and this situation is strongly correlated with the development of suburban areas.

More than 30% of persons aged 13 and more living both in urban and rural areas had secondary education, and the number of these persons was the largest among the total population. Men were more likely to have basic vocational or sectoral education (more than 1/4), and among women the share was lower and amounted to 15.8%. There were still more persons with basic vocational/ sectoral education living in rural areas (over 25%), in urban areas over 18% – comparing to 2011.

Persons without education (with an incomplete level of education) accounted for almost 3% in the structure of the population by level of education.

According to the 2021 census results the number of disabled persons in łódzkie voivodship amounted to 369.5 thousand persons, which constituted 15.3% of the total population. The group of disabled persons was still dominated by women (almost 55%). Over 10 years, there has been an increase in the number of persons with disabilities of 35.8 thousand persons, i.e. by 10.7%.

The analysis of the population of disabled persons according to the statistical breakdown into two basic categories, i.e. legally and biologically disabled, shows that persons with disabilities were dominated by persons with a legal certificate confirming their disability, the number of which in 2021 amounted to 234.5 thousand and they constituted 63.5% – compared to 2011, there was an increase of 8.5%. However, a more dynamic increase of 14.7% is observed in the group of only biologically disabled persons (i.e. those who do not have a legal certificate confirming disability, but declare subjective perception of activity limitation). This population of disabled persons in 2021 amounted to 135.0 thousand persons.

Among persons aged 16 years and more with disabilities legally confirmed – regardless of sex and place of residence (urban and rural areas) – the most persons had a moderate degree of disability – almost every second person. Almost 25% of the legally disabled had a certificate of severe disability, with a higher share of persons with such a certificate among disabled rural residents – every third person. The share of persons with a minor degree of disability was 27.9%. In the group of 269.9 thousand persons with biological disabilities, i.e. declaring activity limitations in their abilities, the largest share (60.6%) were persons who experienced one condition causing limited activity, two diseases were indicated by 19.0% and three by 12.7%. Almost 37% of this group considered the main cause of their limitations was damage and diseases of the musculoskeletal system, and nearly 28% considered neurological and cardiovascular diseases – slightly more often indicated by men than women.

According to economic age groups, in 2021, the most numerous group of persons with disabilities were at post working age, with a share of 58.8%. Every third person with disabilities was at working age, and the group of the youngest disabled aged 0–17 represented 4.6% of the total disabled.

Among persons with disabilities aged 15 and over, more than half were married. The second group in the marital status structure of the disabled were widowers and widows 23.0% – the share of women was four times higher than that of men and amounted to more than 34%. Almost 14% of the disabled are single and 10.8% are divorced.

Persons with disabilities aged 15 and over have a less favorable education level structure comparing to the total population. Among the disabled, the share of those with tertiary education is lower than the general population (11.7% compared to 23.0%). More than half of the disabled population has basic vocational or secondary and primary education. Only the shares of persons with secondary education – are similar (over than 30%).

Among persons with disabilities according to their status on the labour market, almost 76% were inactive, while working persons constituted 21.8%. In turn, unemployed people constituted a small share of persons with disabilities (1.2%).

The Polish population is dominated by those with a homogeneous Polish national identification, comprising 99.6% of population łódzkie voivodship. At the same time, Polish and non-Polish national and ethnic identification was declared by 1.1% of the population.

The most numerous national-ethnic identifications other than Polish include English (3.4 thousand persons), Ukrainian (3.0 thousand) and German (2,4 thousand) declarations.

The vast majority of the population in łódzkie voivodeship uses Polish at home. A total of 99.8% of the population declared that they use this language. Persons using a language other than Polish at home contacts constituted a group of 4.6%, with the most frequent declaration being that it is used together with Polish – 2.5%.

According to census data, the non-Polish languages most often used by the population of łódzkie voivodship at home are: English (41.7 thousand persons), German (6.7 thousand), Russian (3.1 thousand), and Ukrainian (1.1 thousand). Compared to the previous census, the types of languages used most often in household contacts have not changed.

For the question on religion, a significant share of refusals to answer was recorded, accounting for 22.1% of the population of łódzkie voivodship. Nevertheless, the census results indicate that the majority of Polish society identifies with religious institutions – 70.8% consider themselves members (believers, supporters) of churches, religious associations, denominations and religious movements.

In the survey of collective living quarters facilities (CLQ's) carried out under the 2021 Census in Łódzkie Voivodship 2370 objects have been examined in which 20.6 thousand persons lived or stayed. For comparison in 2011 Census there were 414 facilities and 21.3 thousand persons respectively. More than half of the total population of the CLQ's (50.5%) constituted males. Males predominated as residents in the temporary shelter objects with a share of 63.9%, in the sheltered dwellings (59.7%) and in the foster care system and facilities for children and young persons with special educational needs (55.7%). In turn, more women lived in monastic houses, monasteries and congregations of clergy persons (60.1%) and in the objects of treatment and care (52.6%).

The results of the 2021 Census showed that between 2011 and 2021 there was an increase in the proportion of the mobile population in the total national population of the Łódzkie Voivodship, compared to the previous inter-census period (from 36.3% to 42.6%). At the same time the share of the incumbent population (population that did not change its place of residence for a period of 12 months or longer) decreased during the compared periods from 63.3% to 56.2%.

Taking into account the gender and age of migrants, it can be concluded that the population arriving in the locality of current residence in Łódzkie Voivodship from another place in the country between 2011 and 2021 was dominated by women, accounting for 52.7% of the total number of migrants. Young people aged 20-34 were the most frequent migrants, who accounted for a total of 44.1% of all migrants.

The results of the 2021 Census showed that 101.5 thousand immigrants stayed temporarily in Łódzkie Voivodship. Immigrants most often stayed in Łódzkie Voivodship for up to 12 months, including 42.4% of immigrants stayed from 3 to 12 months and 35.0% up to 3 months, only 22.6% of immigrants stayed for at least 12 months. As in 2011, the majority of immigrants were men (60.2% in 2021, 54.5% in 2011). At the time of the census, the majority of immigrants were of working age (96.2%). The largest number of immigrants residing in the Łódzkie Voivodeship came from European countries, i.e. 76.2%, but only 2.4% – from the European Union countries. Every tenth immigrant came from Asia.

Data from the 2021 Census showed that 62.3 thousand people with permanent residence in Łódzkie Voivodship were temporarily outside the country. Of these, 91.6% were long-term emigrants who stayed abroad for 12 months or longer. The remaining 8.4% are short-term emigrants, i.e. people staying abroad for up to 12 months. Among emigrants staying temporarily abroad, women slightly dominated (51.9%). Among emigrants 74.3% are people of working age. 80.5% of all emigrants lived in Europe, of which 40.5% were in the European Union. The second continent in terms of the percentage of emigrants from the Łódzkie Voivodeship was North and Central America, where 3.7% of the total population lived temporarily.

Rozdział 1

Chapter 1

Stan i struktura demograficzna ludności

Size and demographic structure of population

1.1. Stan ludności

1.1. Size of population

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Według ostatecznych wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. populacja w województwie łódzkim liczyła 2 410,3 tys. osób. Liczba ludności była mniejsza o 5,1% w porównaniu z wynikami spisu z 2011 r.

Tablica 1. Ludność w miastach i na obszarach wiejskich według płci

Table 1. Population in urban and rural areas by sex

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	2011=100
Ogółem Total	2 538 677	100,0	2 410 286	100,0	94,9
kobiety females	1 328 407	52,3	1 261 808	52,4	95,0
mężczyźni males	1 210 270	47,7	1 148 478	47,6	94,9
Miasta Urban areas	1 621 763	100,0	1 495 773	100,0	92,2
kobiety females	866 764	53,4	801 177	53,6	92,4
mężczyźni males	754 999	46,6	694 596	46,4	92,0
Wieś Rural areas	916 914	100,0	914 513	100,0	99,7
kobiety females	461 643	50,3	460 631	50,4	99,8
mężczyźni males	455 271	49,7	453 882	49,6	99,7

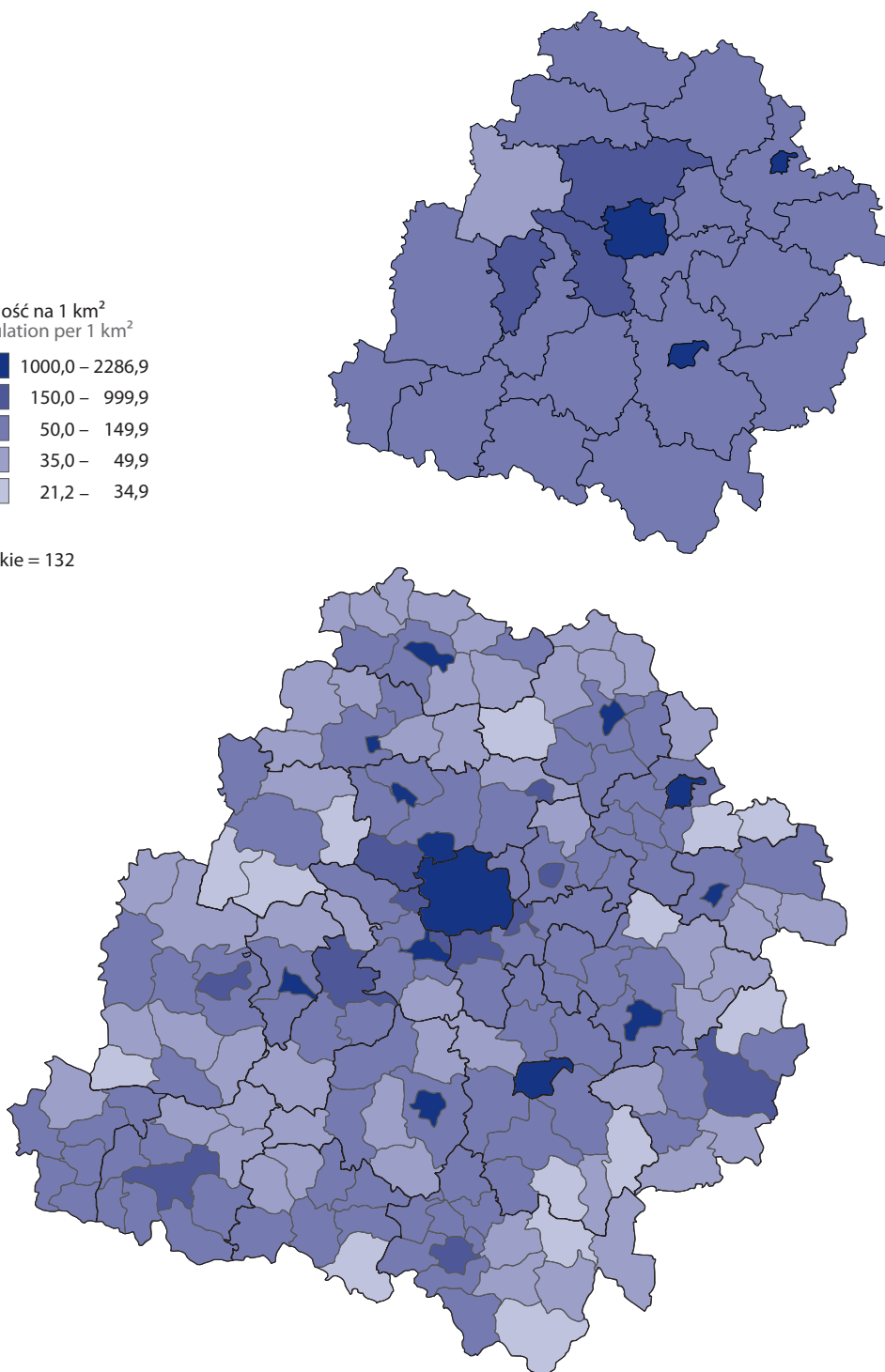
Według wyników NSP 2021 w województwie łódzkim 31 marca 2021 r. mieszkało 2 410 286 osób, wśród których 47,6% stanowili mężczyźni, a 52,4% kobiety. W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba ludności zmniejszyła się w 2021 r. o 128 391 osób, tj. o 5,1%. Liczba mężczyzn uległa zmniejszeniu o 61 792 (tj. 5,1%), a kobiet o 66 599 (tj. 5,0%).

Mapa 1. Gęstość zaludnienia w 2021 r.
Map 1. Population density in 2021

Ludność na 1 km²
Population per 1 km²

1000,0 – 2286,9
150,0 – 999,9
50,0 – 149,9
35,0 – 49,9
21,2 – 34,9

Łódzkie = 132

Mieszkańcy województwa łódzkiego stanowili 6,3% ludności Polski, to o 0,3 p. proc. mniej niż w 2011 r. Województwo pozostaje na 6 miejscu w kraju pod względem liczby mieszkańców, ale znajduje się w grupie 12 województw, w których liczba ludności w ciągu dekady zmniejszyła się. Pod względem wielkości ubytku ludności województwo łódzkie znalazło się na 4 miejscu, za województwami: świętokrzyskim (-6,6%), opolskim (-6,1%) i lubelskim (-5,7%).

W miastach województwa łódzkiego mieszkało 1495,8 tys. osób, czyli 62,1% populacji regionu. Mimo iż udział ten zmniejszył się w porównaniu z 2011 r. o 1,8 p. proc., pozostaje wyższy niż w skali kraju (w Polsce 59,8%). Na terenach wiejskich natomiast zamieszkiwało 914,5 tys. osób – 37,9% ogółu mieszkańców województwa (w 2011 r. – 36,1%).

Liczba mieszkańców miast systematycznie maleje, mimo że w okresie międzyspisowym dwóm dotychczasowym miejscowościom wiejskim (Piątek oraz Lututów) nadano prawa miejskie. Niekorzystna tendencja dla miast spowodowana była między innymi rozwojem ośrodków podmiejskich (najczęściej skupionych wokół dużych miast), które zostały zasilone młodymi ludźmi, byłymi mieszkańcami miast. W okresie międzyspisowym liczba ludności miejskiej zmniejszyła się o 7,8%, natomiast liczba ludności mieszkającej na wsi – o 0,3%.

Gęstość zaludnienia, według danych NSP 2021, wyniosła w województwie łódzkim 132 osoby na 1 km². Wskaźnik ten zmniejszył się w ciągu dekady o 7 osób/km². W kraju przeciętnie na 1 km² przypadły 122 osoby (w 2011 r. 123 osoby). W miastach województwa łódzkiego obniżył się on znacznie z 1403 do 1263 osób na km², natomiast na wsi pozostał na poziomie z 2011 r. – 54 osoby na km².

Województwo łódzkie znajduje się na 5 miejscu wśród województw pod względem gęstości zaludnienia, za województwami: śląskim (357 osób na 1 km²), małopolskim (226), mazowieckim (155) i dolnośląskim (146).

W przekroju gminnym największą gęstością zaludnienia wyróżniała się niezmiennie Łódź z liczbą 2287 osób na km², tj. mniej o 199 osób w stosunku do wyników z 2011 r. Wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia charakteryzowały się również gminy miejskie: Pabianice – 1908 osób na km², tj. mniej o 189 osób niż w 2011 r., Zduńska Wola – 1622 osób na km², tj. mniej o 178 osób, Bełchatów – 1569 osób na km², tj. mniej o 177 osób oraz Łęczyca – 1506 osób na km², tj. mniej o 174 osoby. Najmniejszą gęstość zaludnienia odnotowano natomiast w gminach wiejskich: Poświętne – 21 osób na km² (mniej o 2 osoby wobec 2011 r.), Żytno – 25 osób na km² (mniej o 3 osoby) oraz Pęczniew – 27 osób na km² (mniej o 1 osobę).

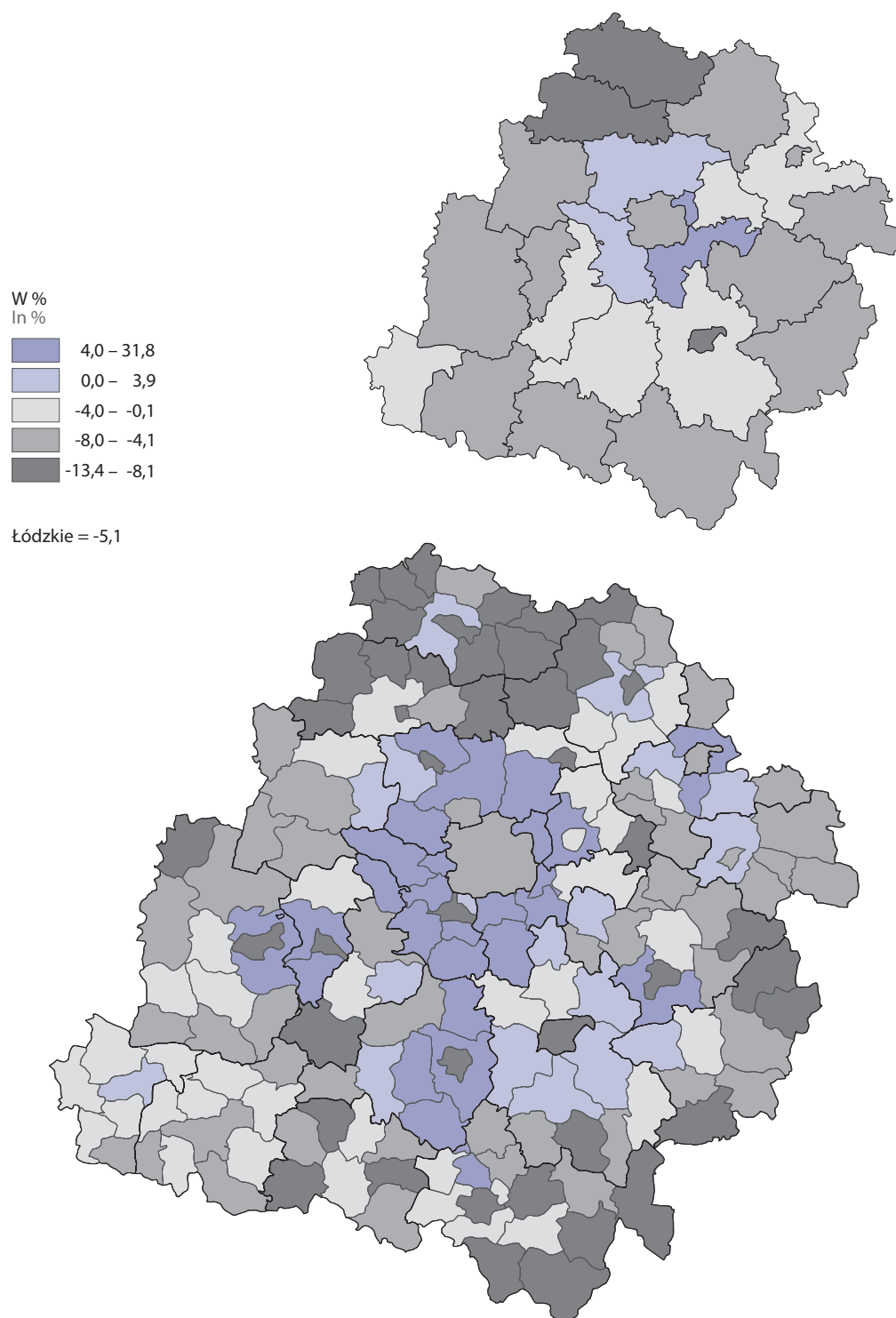
Najliczniejszym pod względem liczby ludności było miasto Łódź liczące 670,6 tys. mieszkańców, co stanowiło 27,8 ogółu ludności województwa. Oznacza to w stosunku do poprzedniego spisu, spadek liczby ludności o 58,3 tys. osób oraz odsetka w ogóle ludności województwa o 0,9 p. proc.

Poza miastem wojewódzkim, najwięcej ludności skupiały także miasta: Piotrków Trybunalski (69,0 tys. osób, tj. 2,9% ogółu ludności w regionie), Pabianice (63,0 tys. – 2,6%), Tomaszów Mazowiecki (59,4 tys. – 2,5%), Zgierz (55,1 tys. – 2,3%) oraz Bełchatów (54,3 tys. – 2,3%).

Najmniejszymi gminami pod względem liczby mieszkańców w województwie łódzkim były gminy wiejskie: Regnów oraz Dąbrowice liczące odpowiednio 1,7 tys. oraz 1,8 tys. mieszkańców, co stanowiło po 0,1% ludności województwa.

Analiza danych w przekroju gminnym wskazuje, że w większości, bo w 133 ze 177 gmin, odnotowano spadek liczby mieszkańców w porównaniu z wynikami NSP 2011. Największy ubytek ludności dotyczył gmin wiejskich: Grabów (spadek liczby ludności o 13,4%), Łanięta (o 12,9%), Nowe Ostrowy (o 12,1%) oraz Zduny i Łęki Szlacheckie (o 11,8%). W 44 gminach województwa łódzkiego zanotowana w NSP 2021 liczba ludności była wyższa niż przed dziesięcioma laty. Najwyższy wzrost dotyczył gmin wiejskich: Pabianice (wzrost o 31,8%), Nowosolna (o 29,3%), Kleszczów (o 28,7%), Zgierz (o 26,9%), Bełchatów (o 22,2%) oraz Lutomiersk (o 20,2%). Wśród gmin, których dotyczył wzrost liczby mieszkańców znalazły się przede wszystkim gminy wiejskie bądź miejsko-wiejskie leżące w otoczeniu większych ośrodków miejskich, jak: Łódź, Bełchatów, Piotrków Trybunalski, Skierniewice, Sieradz.

Mapa 2. Zmiana liczby ludności w latach 2011-2021
Map 2. Change of the number of population in 2011-2021

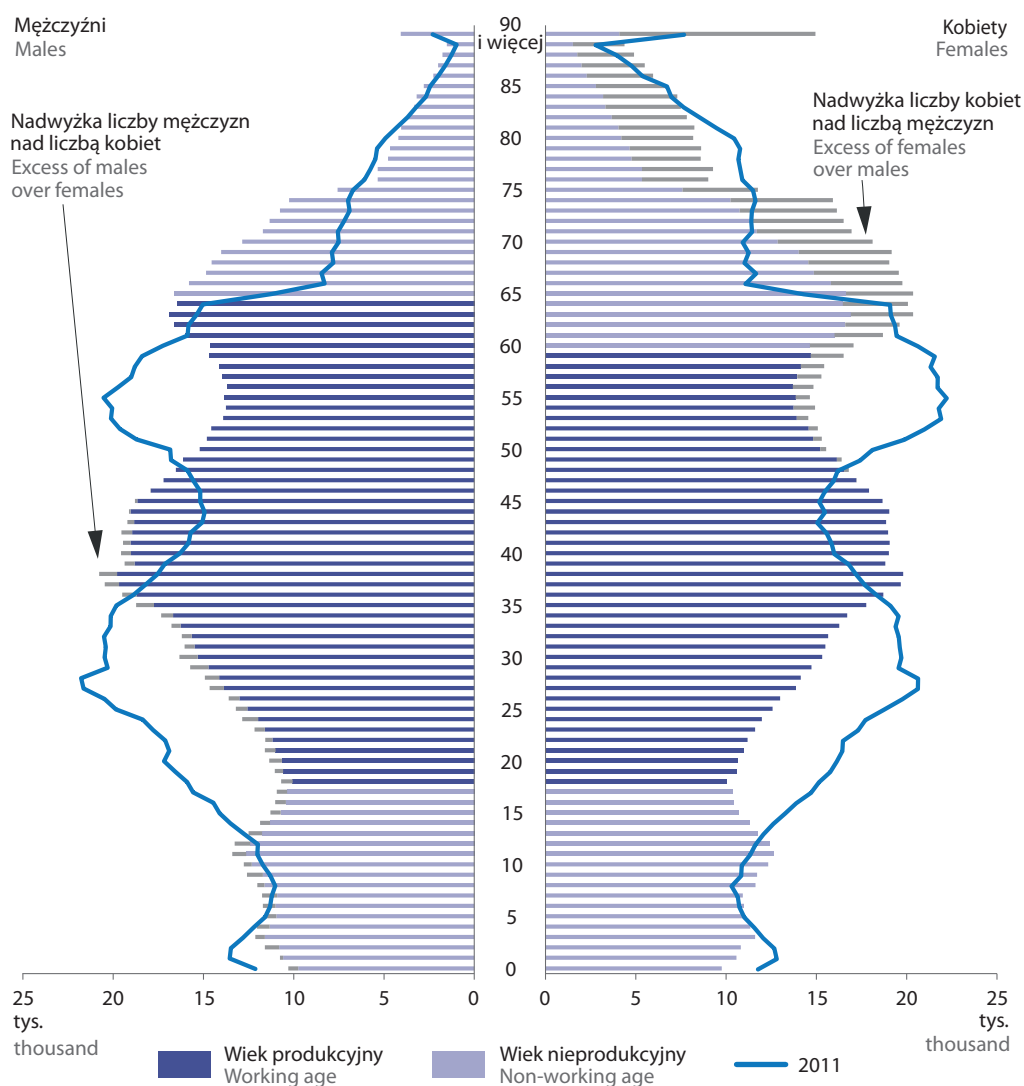
1.2. Ludność według płci i wieku

1.2. Population by sex and age

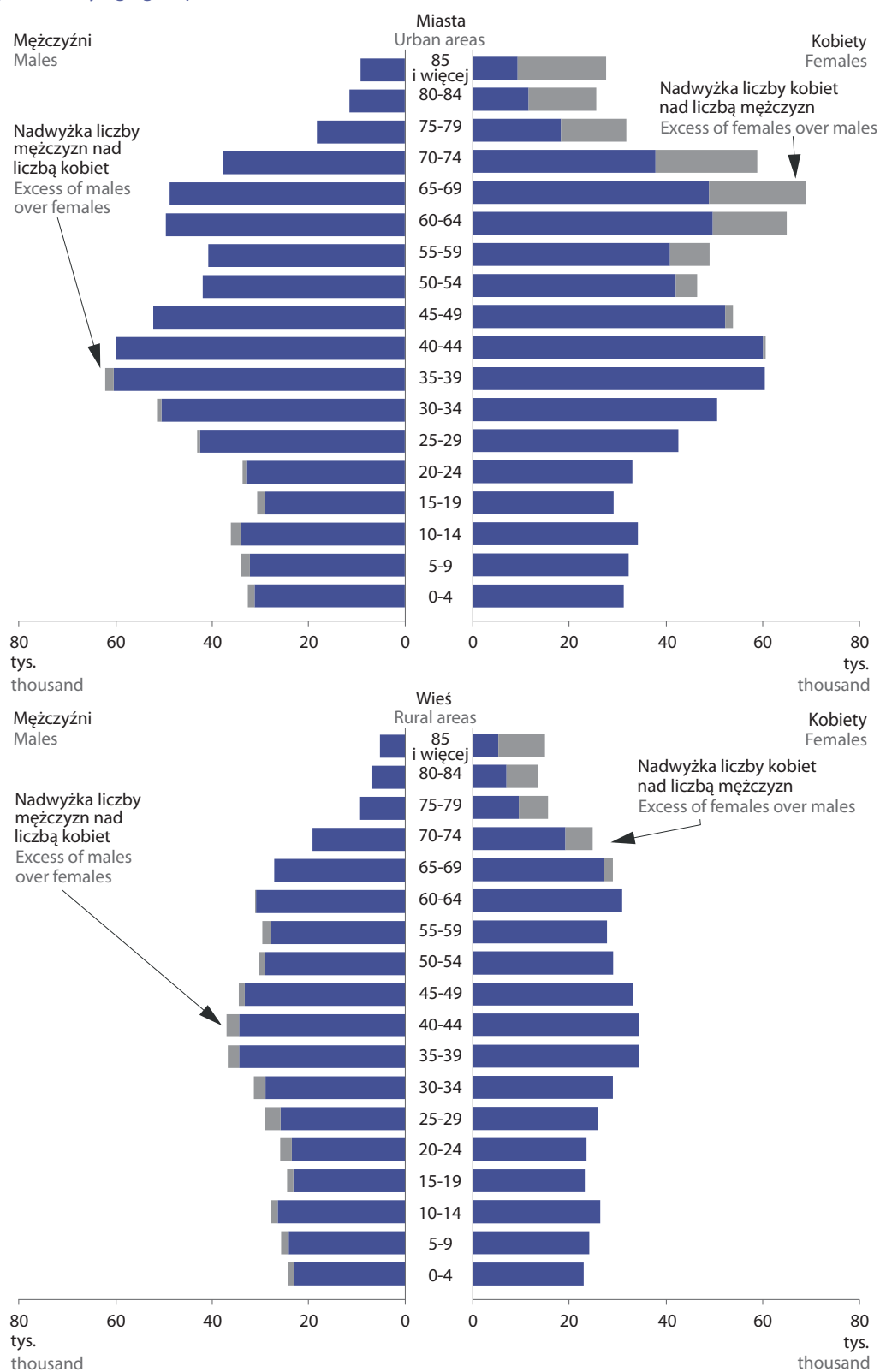
Wiek osób określa się liczbą lat ukończonych, ustaloną poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. momentem krytycznym, tj. 31 marca 2021 roku).

W okresie międzyspisowym nie zmieniły się istotnie proporcje ludności według płci. W województwie łódzkim w dniu 31.03.2021 r. kobiety stanowiły 52,4% ogółu ludności, mężczyźni – 47,6%. Przewagę kobiet odnotowano zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich. Dynamika zmian w liczbie kobiet i mężczyzn była podobna. Liczba kobiet zmniejszyła się o 5,0%, natomiast spadek liczby mężczyzn wyniósł 5,1%. W miastach liczba kobiet zmniejszyła się o 7,6%, a mężczyzn o 8,0%. Na wsi odnotowano minimalny spadek liczby osób obu płci, w przypadku kobiet wyniósł on 0,2%, natomiast mężczyzn – 0,3%.

Wykres 1. Ludność według płci i wieku
Charts 1. Population by sex and age

Wykres 2. Ludność według grup wieku i płci w 2021 r.
 Charts 2. Population by age groups and sex in 2021

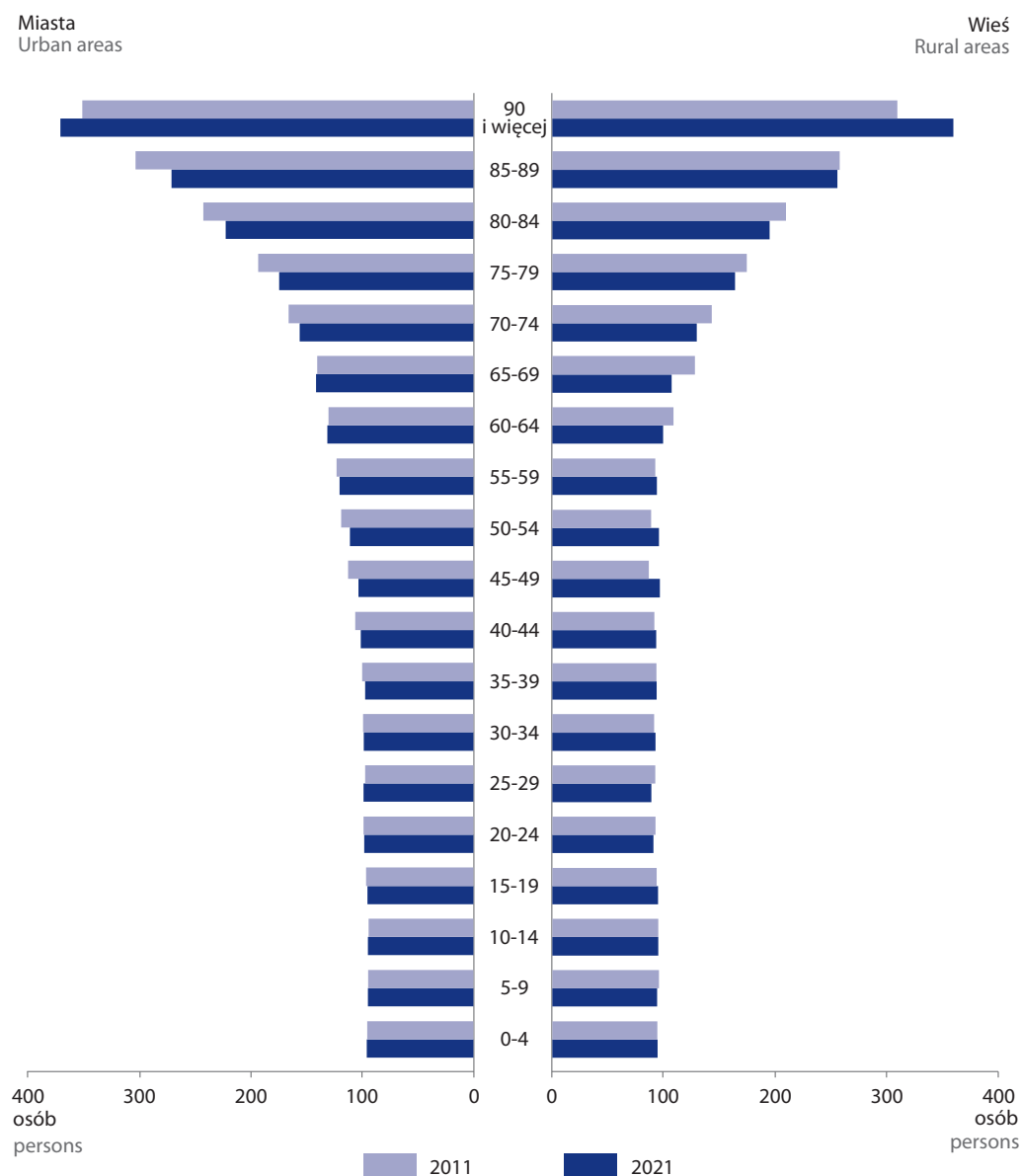

Współczynnik feminizacji – liczba kobiet na 100 mężczyzn – nie zmienił się w okresie 2011-2021 i wyniósł 110. W 2021 r. w miastach województwa łódzkiego poziom współczynnika wyniósł 115, a na terenach wiejskich 101 i w obu przypadkach pozostał na poziomie z 2011 r. Współczynnik feminizacji w województwie łódzkim był wyższy niż w skali Polski (dla kraju ogółem to 107) i najwyższy wśród wszystkich województw.

Wszystkie powiaty województwa łódzkiego charakteryzowały się przewagą liczebną kobiet nad mężczyznami, w tym najwyższy współczynnik feminizacji zanotowano w Łodzi (119 kobiet na 100 mężczyzn) oraz w Piotrkowie Trybunalskim (114) i w powiecie pabianickim (112). Najmniejsze różnice w liczbie kobiet i mężczyzn zanotowano w powiatach: skierniewickim (101) oraz wieruszowskim, pączęchańskim, opoczyńskim i poddębickim (po 102).

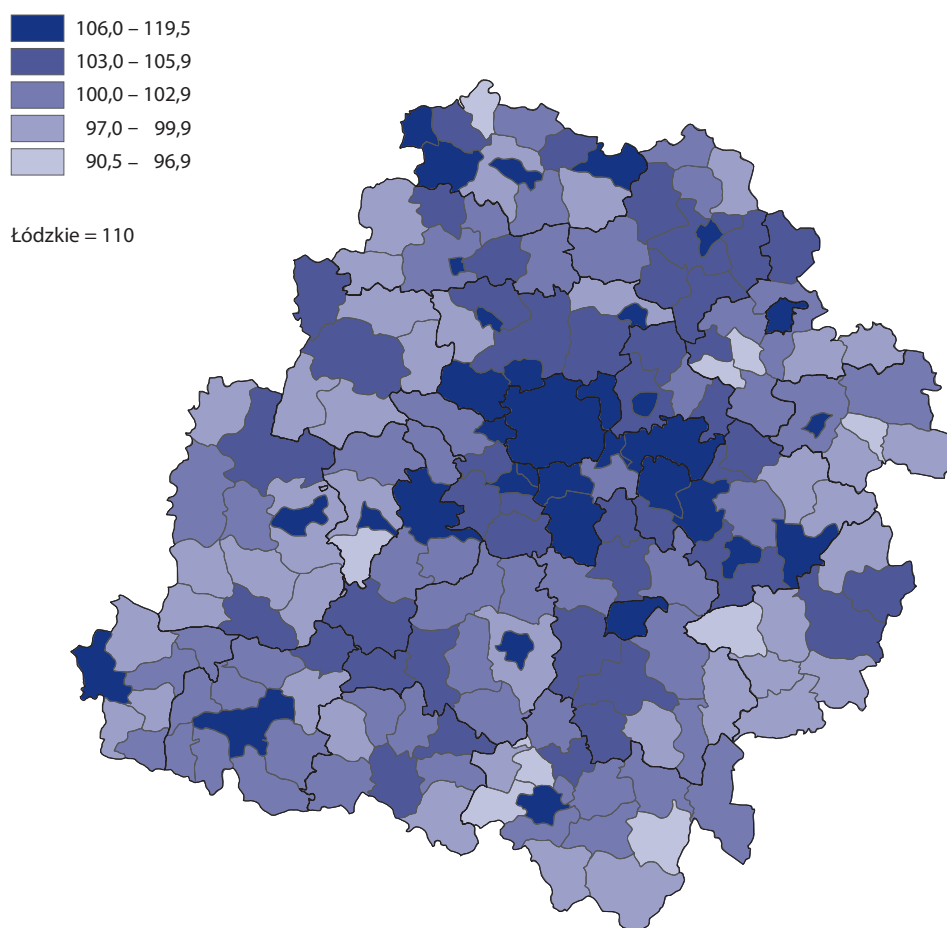
Wykres 3. Współczynnik feminizacji według grup wieku

Charts 3. Femininity ratio by age groups

Obserwując strukturę według płci osób w poszczególnych pięcioletnich grupach wieku stwierdzić można, że w 2021 r. do przedziału wiekowego 40-45 lat przeważali mężczyźni. Jest to konsekwencja liczebnej przewagi chłopców wśród rodzących się dzieci (w wieku 0-4 lata na 100 chłopców przypadało 95 dziewczynek). Większa umieralność mężczyzn sprawia, że nadwyżka ta systematycznie maleje i w grupie wieku 45-49 lat liczba mężczyzn i kobiet wyrównuje się. W stosunku do wyników spisu ludności w 2011 r. granica wieku liczebnej przewagi mężczyzn przesunęła się o jedną pięcioletnią grupę. Przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn zaznaczyła się dopiero w przedziale 50-54 lata i wyniosła 104 kobiety na 100 mężczyzn. Wraz z przechodzeniem do coraz starszych grup poziom współczynnika feminizacji szybko rośnie: w grupie wieku 65-69 lat wynosił 129, w grupie 75-79 lat – 171, a wśród osób w wieku 85-89 lat na 100 mężczyzn przypadało 265 kobiet. Stopień zaawansowania procesu starzenia się ludności jest większy wśród kobiet. Wśród nich odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wyniósł 24,6% (w 2011 r. – 18,5%), natomiast wśród mężczyzn – 16,8% (w 2011 r. – 11,5%).

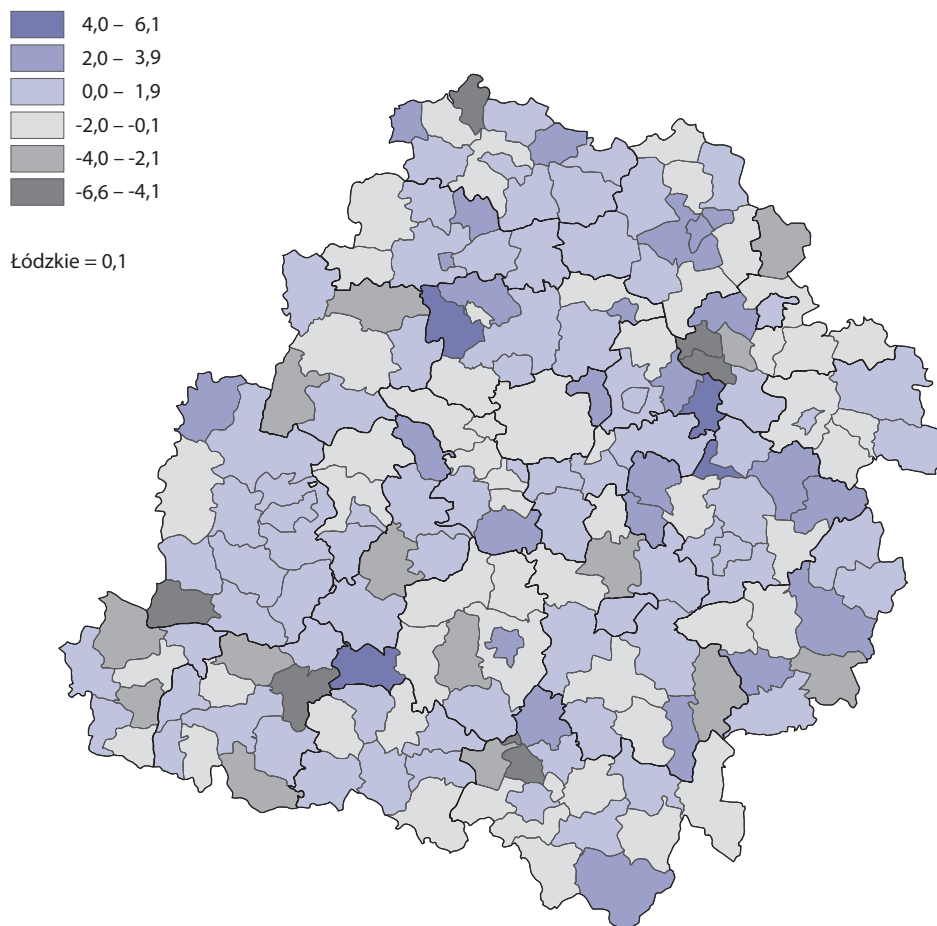
Mapa 3. Współczynnik feminizacji w 2021 r.
Map 3. Femininity ratio in 2021

Wśród gmin województwa łódzkiego współczynnik feminizacji wyższy niż w województwie odnotowano niemal wyłącznie w gminach miejskich: Łódź (119), Pabianice i Łęczyca (116), Kutno (115), Zgierz, Tomaszów Mazowiecki, Piotrków Trybunalski, Ozorków, Łowicz, Konstantynów Łódzki (114), Sieradz (113), Głowno, Brzeziny, Zduńska Wola (112), Kozłowski (gmina miejsko-wiejska) i Radomsko (111). Natomiast w 43 gminach (wszystkie to gminy wiejskie) liczba mężczyzn przewyższała liczbę kobiet. Najniższy wskaźnik feminizacji dotyczył gmin: Łanięta (91), Ładzice (92), Wielgomłyny (94) oraz Mniszków (95).

Mapa 4. Zmiana współczynnika feminizacji w latach 2011-2021

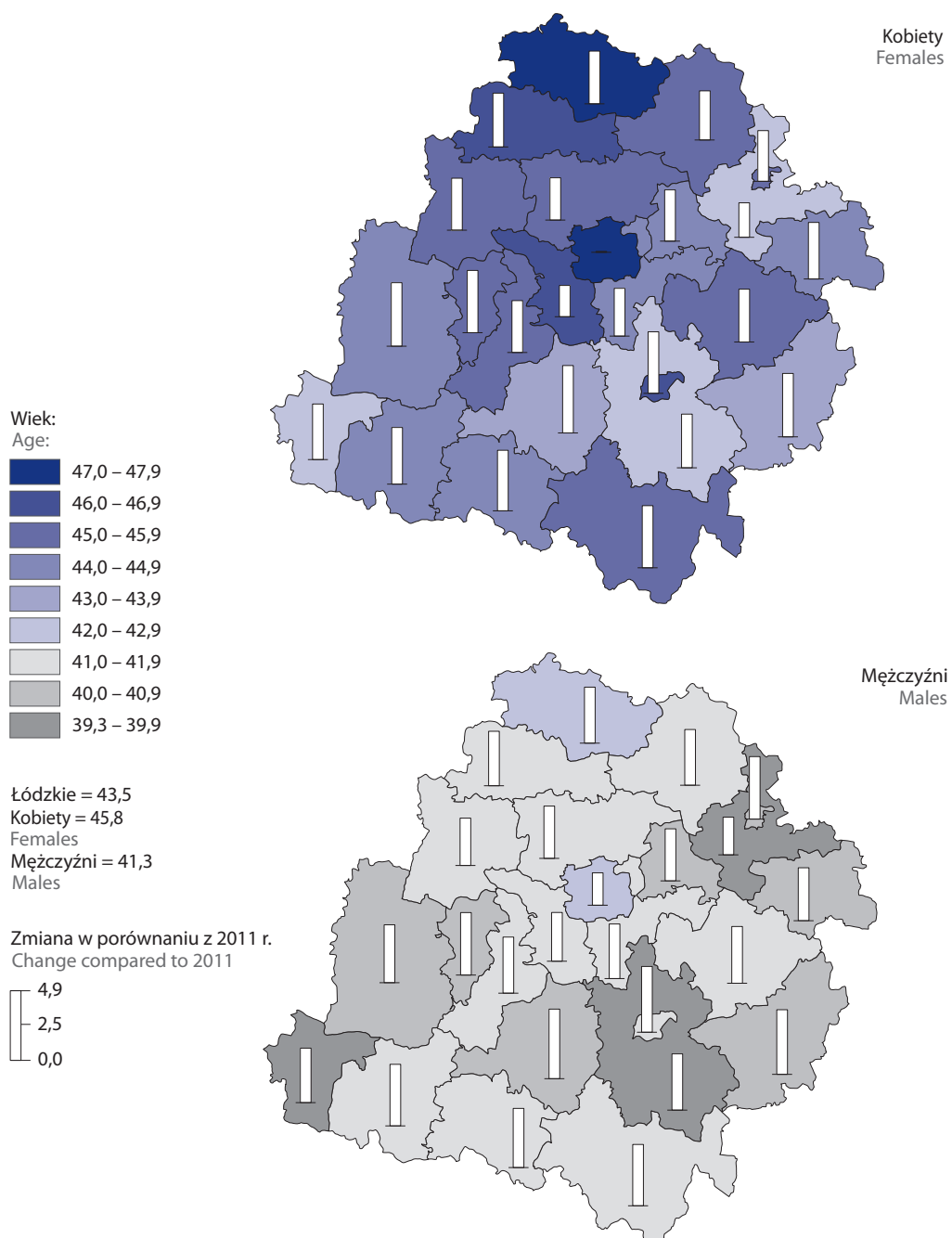
Map 4. Change of the femininity ratio in 2011-2021

W okresie międzypisowym największy wzrost współczynnika feminizacji odnotowano w gminach wiejskich: Parzęczew (o 6), Budziszewice (o 5) oraz Rusiec, Jeżów, Dłutów (w każdej o 4). Natomiast największy jego spadek nastąpił w gminach wiejskich: Dobryszce (o 7) oraz Słupia, Łanięta, Osjaków, Klonowa, Lipce Reymontowskie (w każdej o 5).

Średni wiek statystycznego mieszkańca województwa łódzkiego (mediana wieku – wyznaczająca granicę, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła) wyniósł 43,5 roku; kobiety są starsze – wiek środkowy kobiet wyniósł 45,8 roku, dla mężczyzn 41,3 roku. Oznacza to wzrost tego parametru o ponad 3 lata w stosunku do danych z NSP 2011, wynosił on wówczas – 40,3, przy czym dla kobiet – 43,0, a dla mężczyzn – 37,8.

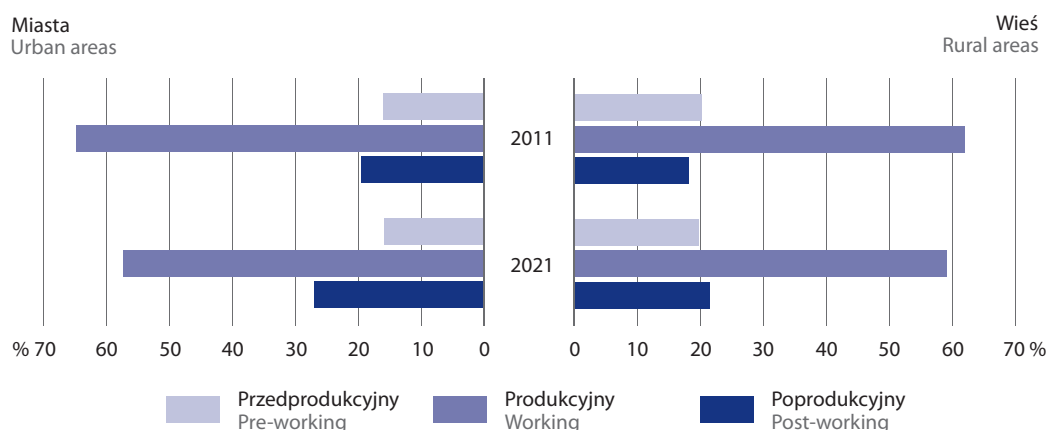
Mapa 5. Mediana wieku ludności według płci w 2021 r.
 Map 5. Median age of population by sex in 2021

W wyniku niekorzystnych trendów demograficznych wystąpiły zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 5,8%, przy czym większy spadek zanotowano w miastach (o 8,1%) niż na wsi (o 2,7%). Udział osób w tej grupie wieku wśród ogółu ludności zmniejszył się z 17,4% do 17,2%. Odsetek osób w omawianej grupie był wyraźnie większy na wsi niż w miastach (odpowiednio 19,6% i 15,8%).

Ludność w wieku produkcyjnym, którą określa się często mianem ludności w wieku zdolności do pracy, bądź traktuje jako potencjalne zasoby pracy, zmniejszyła swój stan liczebny o 13,6%, przy czym spadek ten dotyczył w większym stopniu mieszkańców miast (o 18,4%). Na wsi odnotowano spadek liczby osób w tym wieku o 4,9%. Udział osób w wieku produkcyjnym wśród ogółu ludności zmniejszył się o 5,8 p. proc. do poziomu 57,9%. Spadek tego odsetka wystąpił zarówno w miastach (o 7,4 p. proc.), jak i na terenach wiejskich (o 2,9 p. proc.), przy czym w przeciwstawieństwie do poprzedniego spisu, był on wyższy wśród mieszkańców wsi i wyniósł 59,0%, wobec 57,2% wśród ludności miejskiej.

Wykres 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku
Charts 4. Structure of population by economic age groups

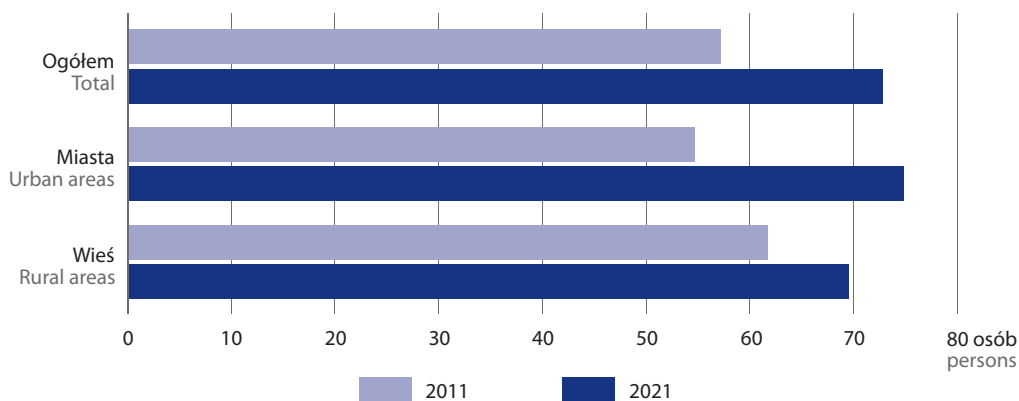

W okresie międzyspisowym liczba osób w wieku 18-44 lata (846,4 tys. osób) zmniejszyła się o 13,1%. Ubytek ludności w wieku mobilnym dotyczył zarówno ludności zamieszkującej miasta (o 15,8%), jak i ludności na obszarach wiejskich (o 8,6%). Udział grupy mobilnej wśród ogółu ludności w wieku produkcyjnym, w porównaniu z 2011 r., zwiększył się o 0,4 p. proc. do poziomu 60,7%. W przekroju miasto-wieś zanotowano wzrost omawianego odsetka w miastach o 1,9 p. proc. (do 61,0%), a na obszarach wiejskich spadek o 2,4 p. proc. (do 60,2%).

W latach 2011-2021 liczba osób w wieku niemobilnym zmniejszyła się o 14,4% do 548,9 tys. , przy czym ubytek ten dotyczył jedynie ludności miejskiej (o 22,2 % do 334,1 tys.), natomiast na terenach wiejskich nastąpił wzrost liczby ludności w tej grupie wiekowej o 1,3% do 214,7 tys. Udział osób w wieku produkcyjnym niemobilnym wyniósł 22,8% ogólnej liczby ludności województwa (tj. o 2,5 p. proc. mniej niż w 2011 r.), podczas gdy przeciętnie w Polsce – 22,4%.

W okresie 2011-2021 wyraźnie zwiększyła się liczebność osób w wieku poprodukcyjnym (o 24,5%) do 599,3 tys., a ich udział wśród ogółu ludności wzrósł z 19,0% do 24,9% (w Polsce z 16,9% do 22,3%). W 2021 r. co szósty mężczyzna i co trzecia kobieta w województwie łódzkim należeli do tej grupy. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się w miastach aż o 27,7%, natomiast na wsi o 18,3%. Odpowiednio do zmian liczebności w omawianych subpopulacjach zmienił się udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – w miastach wzrósł z 19,5% do 27,0%, a na wsi z 18,1% do 21,4%. Tendencje zachodzące na terenach miejskich i wiejskich wskazują, że stopień zaawansowania procesu starzenia się ludności jest większy w miastach niż na wsi. W 2021 r., podobnie jak dziesięć lat wcześniej, łódzkie wyróżniało się wśród wszystkich województw największym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Charts 5. Non-working age population per 100 persons of working age

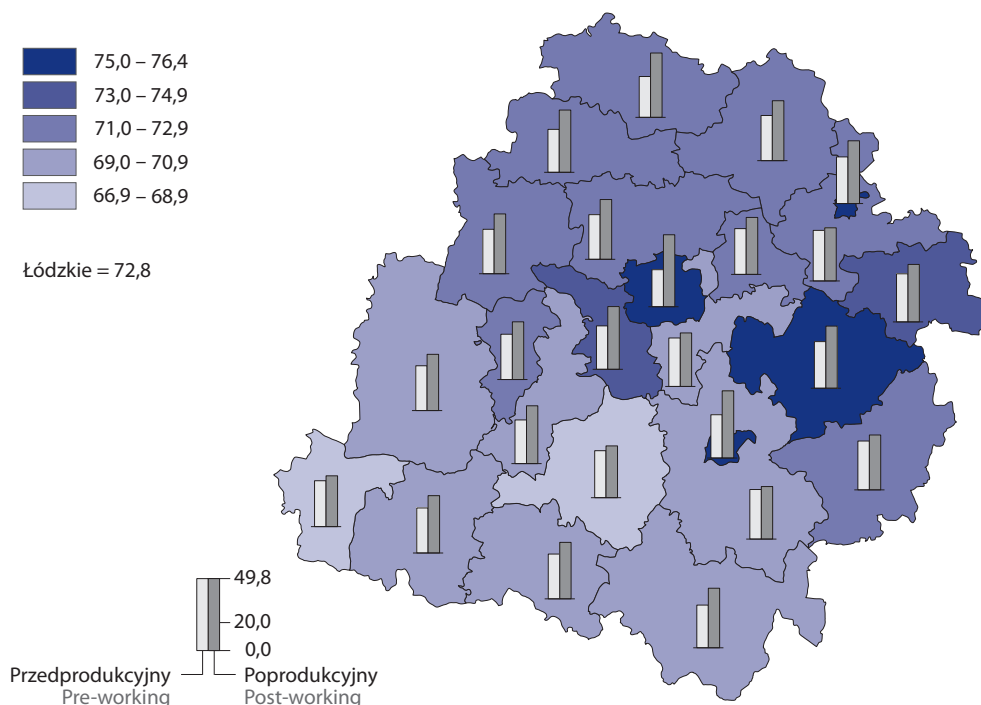

Konsekwencją zmian w liczebności poszczególnych grup wieku, jakie miały miejsce w latach 2011-2021, są zmiany wielkości współczynników obciążenia demograficznego.

W 2021 r. na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), tj. o 16 osób więcej niż w 2011 r. Szczególnie duży wzrost omawianego wskaźnika odnotowano dla ludności miejskiej, bo aż o 20 osób (z 55 w 2011 r. do 75 w 2021 r.), natomiast na wsi o 8 osób (z 62 w 2011 r. do 70 w 2021 r.). W skali Polski współczynnik obciążenia demograficznego zwiększył się o 14, z 55 do 69 osób.

W 2021 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały o 3 osoby w wieku przedprodukcyjnym więcej niż w 2011 r. (30 wobec 27). Nadal poziom tego współczynnika jest większy na wsi (33 osoby) niż w miastach (28 osób). Poziom współczynnika informującego ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym w skali całego województwa w latach 2011-2021 wzrósł z 30 do 43 osób, przy czym w miastach odnotowano wzrost aż o 17 osób (z 30 na 47), a na wsi o 7 osób (z 29 na 36 osób).

Mapa 6. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2021 r.
 Map 6. Population at non-working age per 100 persons at working age in 2021

Wśród powiatów województwa łódzkiego najniższy poziom współczynnika obciążenia demograficznego odnotowano w powiatach wieruszowskim oraz bełchatowskim, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało odpowiednio 67 oraz 68 osób w wieku nieprodukcyjnym. Najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w miastach na prawach powiatu, czyli Piotrkowie Trybunalskim (76), Skierniewicach (76), Łodzi (75) oraz w powiecie tomaszowskim (75).

We wszystkich powiatach oraz miastach na prawach powiatu wskaźnik dla wieku poprodukcyjnego jest wyższy, niż dla wieku przedprodukcyjnego. Największe różnice odnotowano w Łodzi, gdzie różnica pomiędzy wielkościami wskaźników wyniosła 24 (50 do 26). Oznacza to mniejszą liczbę osób, które będą wchodzić na rynek pracy od liczby ludności, która rynek ten już opuściła.

Analiza struktury ludności według biologicznych grup wieku w latach 2011-2021 wskazuje, że największe zmiany dotyczą grup wiekowych 15-64 lata oraz 65 lat i więcej.

Liczba dzieci w wieku do 14 lat zmniejszyła się o 4,5 tys. osób (tj. 1,3%), jednocześnie ich udział wśród ogółu ludności zwiększył się w latach 2011-2021 z 14,0% do 14,6%. Dużo większy spadek liczebności odnotowano wśród osób w wieku 15-64 lata (o 243,5 tys. osób, czyli o 13,5%), przy jednoczesnym spadku udziału tej grupy wiekowej w ogóle ludności o 6,3 p. proc. do poziomu 64,5%.

Według ostatecznych danych NSP 2021 prawie co piąty mieszkaniec w województwie łódzkim miał 65 lub więcej lat. Województwo łódzkie charakteryzuje się najwyższym wśród województw odsetkiem osób starszych (20,9%). W skali Polski udział ten wyniósł 18,6% i wzrósł w okresie 2011-2021 o 5,1 p. proc., podczas gdy w województwie łódzkim zwiększył się o 5,8 p. proc.

Powiatem o najstarszej ludności w 2021 r. była Łódź, w której ludność w wieku 65 lat i więcej stanowiła 24,1% ogółu ludności. Na kolejnych miejscach znalazły się Piotrków Trybunalski (22,1%) oraz powiat kutnowski (21,6%). Do powiatów o najniższym odsetku osób w tej kategorii wiekowej należały powiaty: bełchatowski (16,9%), wieruszowski (17,5%) oraz piotrkowski (17,8%).

Tablica 2. Ludność według biologicznych grup wieku
 Table 2. Population by biological age groups

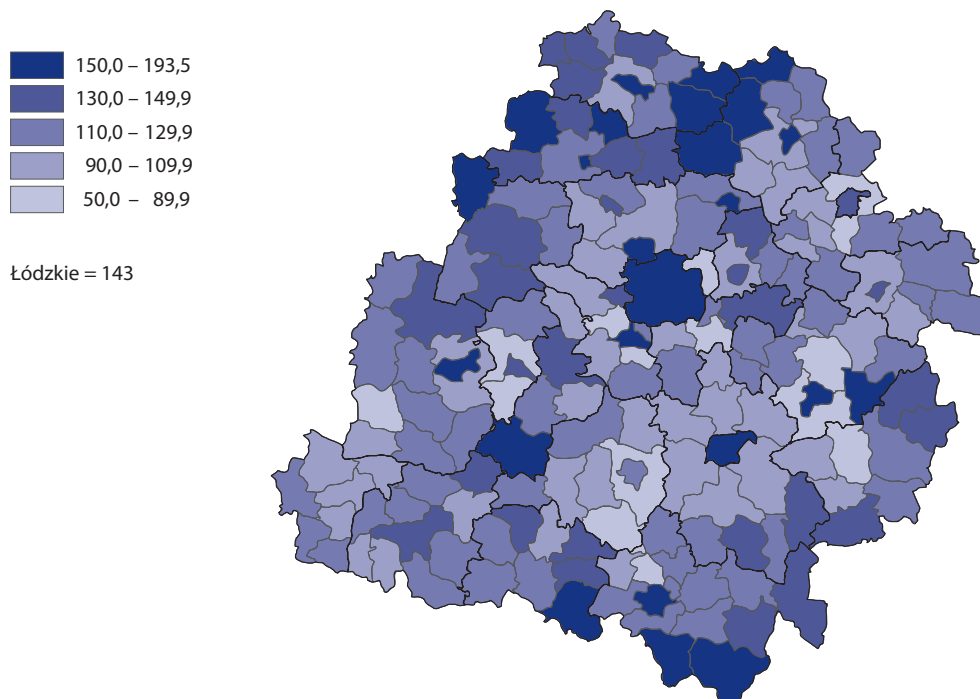
Wyszczególnienie Specification	2011	2021	Zmiana w latach 2011-2021 Change in 2011-2021		2011	2021
	w tys. in thousands		w % in %		w odsetkach in percent	
Ogółem Total	2 538,7	2 410,3	-128 391	94,9	100,0	100,0
0-14 lat 0-14 years	355,5	351,0	-4 538	98,7	14,0	14,6
15-64 15-64	1 799,3	1 555,8	-243 496	86,5	70,9	64,5
65 lat i więcej 65 years and more	383,9	503,5	119 643	131,2	15,1	20,9
Miasta Urban areas	1 621,8	1 495,8	-125 990	92,2	100,0	100,0
0-14 lat 0-14 years	208,7	200,4	-8 206	96,1	12,9	13,4
15-64 15-64	1 167,0	956,9	-210 138	82,0	72,0	64,0
65 lat i więcej 65 years and more	246,1	338,4	92 354	137,5	15,2	22,6
Wieś Rural areas	916,9	914,5	-2 401	99,7	100,0	100,0
0-14 lat 0-14 years	146,9	150,6	3 668	102,5	16,0	16,5
15-64 15-64	632,2	598,9	-33 358	94,7	69,0	65,5
65 lat i więcej 65 years and more	137,8	165,1	27 289	119,8	15,0	18,0

W przekroju gminnym w województwie łódzkim najwyższy odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej odnotowano w gminie wiejskiej Żytno (24,3%) oraz z gminach miejskich: Łódź (24,1%), Kutno (23,8%), Pabianice i Główno (23,5%). Najmniejszy udział ta grupa ludności stanowiła w gminach wiejskich: Kleszczów (11,3%), Pabianice (13,9%), Brójce i Bełchatów (14,3%) oraz Zduńska Wola (15,0%).

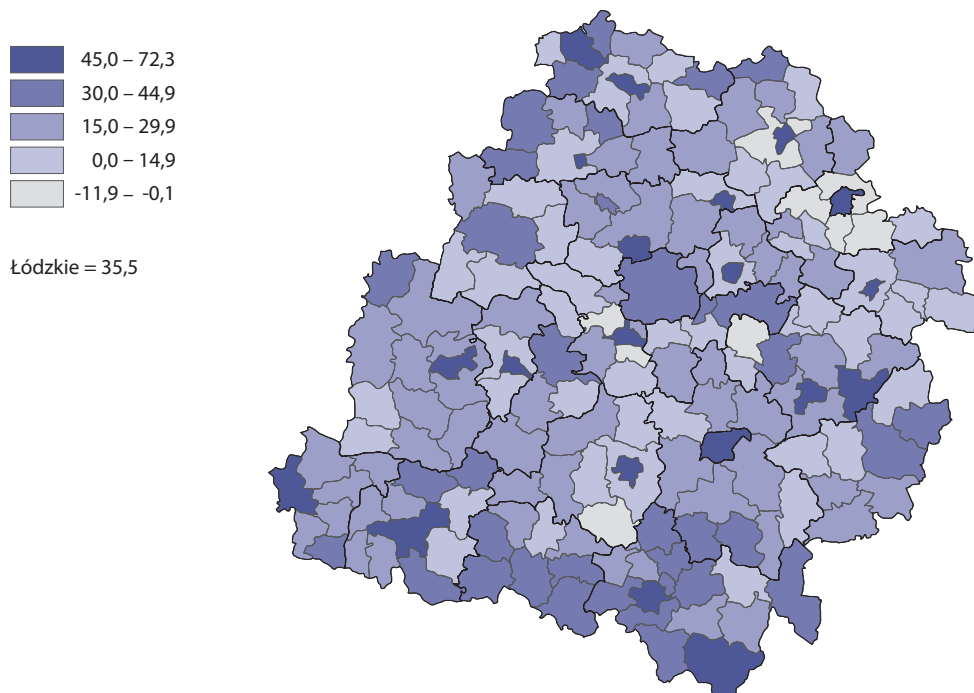
Wzrost udziału osób starszych w lokalnej społeczności odnotowano we wszystkich gminach województwa łódzkiego. Znaczący wzrost, przekraczający 9 p. proc. wystąpił w gminach miejskich: Bełchatów (wzrost o 10,1 p. proc.), Rawa Mazowiecka (wzrost o 9,9 p. proc.), Kutno i Łowicz (o 9,3 p. proc. więcej). Niewielki wzrost, poniżej 1 p. proc., dotyczył gmin wiejskich: Regnów, Kleszczów, Łowicz, Skierniewice oraz Nowy Kawęczyn.

Indeks starości, czyli liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0-14 lat, w województwie łódzkim wzrósł w okresie międzypisowym o 35 i w 2021 r. wyniósł 143 osoby. W skali kraju indeks starości zwiększył się o 30 do poziomu 119.

Mapa 7. Indeks starości w 2021 r.
Map 7. Ageing index in 2021

Mapa 8. Zmiana indeksu starości w latach 2011-2021
Map 8. Change of the ageing index in 2011-2021

Najwyższą wartość indeksu starości w gminach województwa łódzkiego, na podstawie danych NSP 2021, wyznaczono dla Łodzi – 193 osoby w wieku 65 lat i więcej przypadające na 100 osób w wieku 0–14 lat. Wysokie wartości, powyżej 180, odnotowano także w gminie wiejskiej Żytno (186) oraz w gminach miejskich: Kutno (185), Głowno (183), Pabianice (183). Najniższy poziom wskaźnika dotyczył gminy wiejskiej Kleszczów – 50 osób. Wartość indeksu starości w okresie 2011–2021 zwiększyła się w 170 (ze 177) gminach. Najwyższy wzrost dotyczył gmin miejskich: Głowno (o 72 osoby), Łowicz (o 68), Kutno (o 67), Bełchatów (o 60), Piotrków Trybunalski (o 60), Tomaszów Mazowiecki (o 60), Sieradz (o 60), Radomsko (o 60). W sześciu gminach wartość tego indeksu spadła. Należały do nich gminy wiejskie: Pabianice (spadek o 12 osób), Skierniewice (o 10), Kleszczów (o 3), Nowy Kawęczyn (o 2), Maków (o 2) i Rokiciny (o 1). W gminie wiejskiej Łowicz indeks ten nie uległ zmianie.

1.3. Ludność według stanu cywilnego

1.3. Population by marital status

Stan cywilny – ze względu na przepisy prawa obowiązujące w poszczególnych krajach – wyznaczające dolną granicę wieku umożliwiającego zawieranie związków małżeńskich – w spisach ludności przyjęto określanie stanu cywilnego dla osób będących w wieku 15 lat i więcej.

Zgodnie z prawem polskim występują cztery kategorie stanu cywilnego:

- kawaler, panna – osoby, które nigdy nie pozostawały w prawnym związku małżeńskim;
- żonaty, zamężna – osoby, których związek małżeński został zawarty zgodnie z prawem świeckim;
- wdowiec, wdowa – osoby, których prawne małżeństwo przestało istnieć z powodu śmierci współmałżonka;
- rozwiedziony, rozwiedziona – osoby, których małżeństwo zostało rozwiązane orzeczeniem sądu.

Osoby, w stosunku do małżeństwa, których sąd orzekł separację z prawnego punktu widzenia, w dalszym ciągu pozostają w stanie małżeńskim.

Struktura ludności według stanu cywilnego uwarunkowana jest czynnikami demograficznymi, takimi jak liczba osób w poszczególnych grupach wieku, liczba zgonów i rozwodów, a także sytuacją społeczno-ekonomiczną kraju, wpływająca na podejmowanie decyzji prorodzinnych.

Według wyników NSP 2021 w województwie łódzkim najbardziej liczną grupą wśród osób w wieku 15 lat i więcej były nadal osoby pozostające w związku małżeńskim, które na koniec marca 2021 r. stanowiły ponad połowę tej populacji – 58,0% (1193,5 tys.), tj. o 3,0 p. proc. więcej niż w 2011 r. (1200,4 tys.). W skali kraju odsetek ten ukształtował się na poziomie 56,0%.

Odsetek żonatych mężczyzn był większy (60,9%) od odsetka zamężnych kobiet (55,4%). Jednak w młodszych grupach wiekowych sytuacja była odwrotna – odsetek zamężnych kobiet był wyższy, dopiero od grupy wieku 50–54 lat odsetek żonatych mężczyzn zaczął przewyższać odsetek zamężnych kobiet. Zjawisko to należy wiązać z dłuższym trwaniem życia kobiet oraz faktem, że mężczyźni z reguły poślubiają kobiety od nich młodsze. Skutkuje to częstszym i wcześniejszym owdowieniem kobiet.

Kolejną grupą w strukturze ludności według stanu cywilnego byli kawalerowie i panny, stanowiący 23,0% badanej populacji (474,4 tys.). Ich udział w stosunku do 2011 r. zmniejszył się o 3,6 p. proc. W Polsce odsetek tej grupy ukształtował się na poziomie 27,5%.

Odsetek kawalerów był większy od odsetka panien, z wyjątkiem osób w wieku 75 lat i więcej. W dominującej części omawiana zbiorowość składała się z osób młodych, ponad 69% spośród nich było w wieku 15–34 lata.

Tablica 3. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego w 2021 r.

Table 3. Population aged 15 years and more by marital status in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Kawalerowie, panny Single	Żonaci, zamężne Married	Wdowcy, wdowy Widowed	Rozwiedzeni, rozwidzione Divorced	Nieustalony Unknown
W tysiącach In thousands						
Ogółem Total	2 059,3	474,4	1 193,5	196,5	174,9	20,0
kobiety females	1 091,1	210,3	604,2	165,2	102,2	9,2
mężczyźni males	968,2	264,1	589,3	31,3	72,7	10,8
W % In %						
kobiety females	100,0	19,3	55,4	15,1	9,4	0,8
mężczyźni males	100,0	27,3	60,9	3,2	7,5	1,1

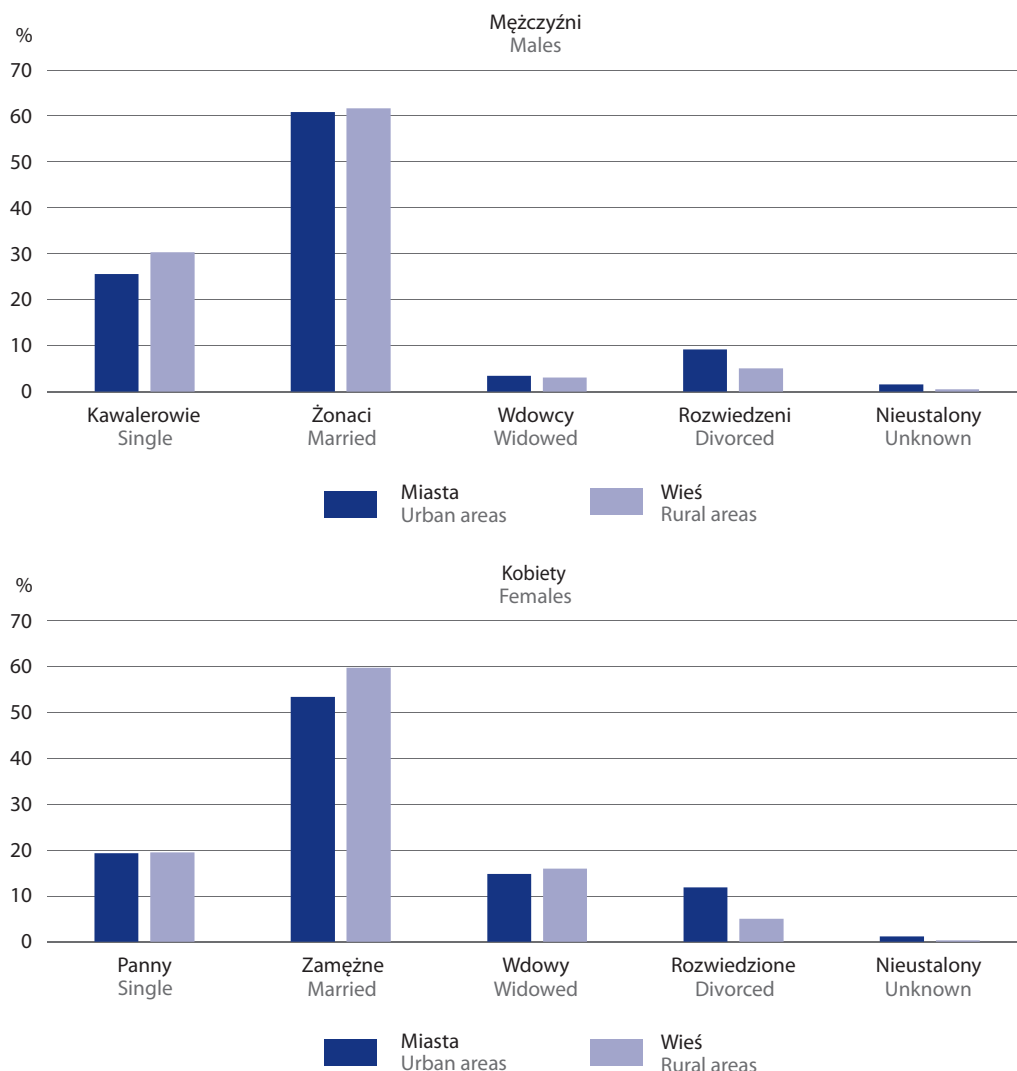
W 2021 r. osób owdowiałych było 196,5 tys. i stanowili oni 9,5% ludności w wieku 15 lat i więcej (tj. o 2,0 p. proc. mniej wobec 2011 r.). Przy czym liczba wdów była ponad pięciokrotnie większa od liczby wdowców. Udział osób owdowiałych w Polsce był o 1,1 p. proc. niższy i wyniósł 8,4%. Odsetek wdów i wdowców rósł wraz z wiekiem. Wśród osób w wieku 60 lat i więcej, co dziesiąty mężczyzna i co trzecia kobieta to osoby owdowiałe.

Liczba osób rozwiedzionych ukształtowała się na poziomie 174,9 tys., a ich udział wzrósł z 5,8% w 2011 r. do 8,5% w 2021 r. W całym kraju osoby te stanowiły najmniej liczącą grupę osób (7,6% ogółu ludności). Odsetek rozwiedzionych był większy wśród kobiet (9,4%), niż wśród mężczyzn (7,5%). Najwyższe odsetki rozwiedzionych, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, odnotowano w grupach wiekowych 45-49 lat oraz 50-54 lata, odpowiednio dla kobiet – po 15,6%, a dla mężczyzn – 14,0% i 14,4%.

W odniesieniu do wyników spisu z 2011 r. w strukturze ludności według stanu cywilnego w podziale na płeć odnotowano, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, wzrost udziału osób pozostających w związku małżeńskim (w przypadku kobiet o 3,5 p. proc., natomiast mężczyzn – 2,4 p. proc.). Wzrósł również udział osób rozwiedzionych o 2,7 p. proc. w przypadku obydwu płci. Zmniejszył się natomiast udział kawalerów i panien (odpowiednio o 4,7 p. proc. oraz 2,6 p. proc.), a także wdów i wdowców (odpowiednio o 3,3 p. proc. i o 0,4 p. proc.).

Według danych NSP 2021 struktura ludności według stanu cywilnego była zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania. Odsetek kawalerów na wsi był wyższy niż w miastach (30,2% wobec 25,4%), natomiast udział panien ukształtował się na zbliżonym poziomie zarówno na wsi jak i w miastach (19,4% wobec 19,2% w miastach).

Wykres 6. Ludność w wieku 15 lat i więcej według płci i stanu cywilnego w 2021 r.
 Charts 6. Population aged 15 and more by sex and marital status in 2021

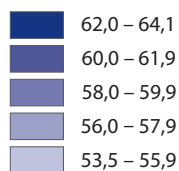

Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast pozostawali w związku małżeńskim (60,4% osób wobec 56,5%). Różnica ta była szczególnie widoczna w przypadku kobiet (mężatki stanowią 59,6% kobiet na wsi wobec 53,1% w miastach). Osoby mieszkające na wsi natomiast rzadziej niż osoby w miastach są rozwiedzione (5,0% mieszkańców wsi wobec 10,6% mieszkańców miast). W miastach znacznie większy był udział zarówno rozwiedzionych mężczyzn (9,1% wobec 5,0%), jak i rozwiedzionych kobiet (odpowiednio 11,8% i 5,0%). Odsetek osób owdowiałych na wsi i w miastach ukształtował się na takim samym poziomie 9,5%. W miastach notowano większy odsetek wdowców (3,4% i 3,0% na wsi), natomiast na wsi odsetek owdowiałych kobiet był większy niż w mieście (15,9% i 14,7% w miastach).

Mapa 9. Żonaci/zamężne w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.

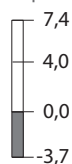
Map 9. Married persons aged 15 and more in 2021

W % ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej
In % of total population aged 15 years and more

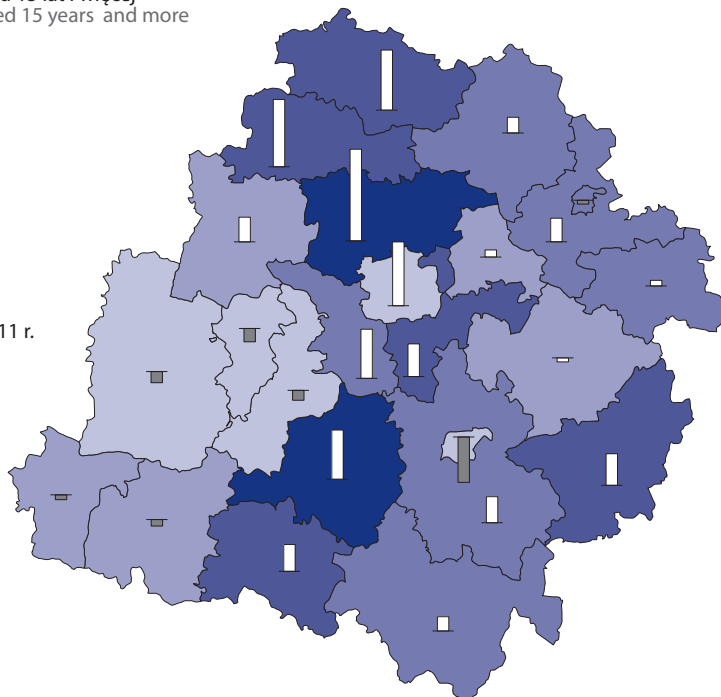

Łódzkie = 58,0

Zmiana w porównaniu z 2011 r.
w p. proc.
Change compared to 2011
in percentage points

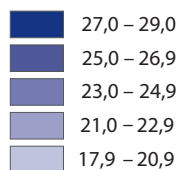

Łódzkie = 3,0

Mapa 10. Kawalerowie/panny w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.

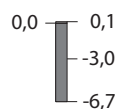
Map 10. Single persons aged 15 and more in 2021

W % ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej
In % of total population aged 15 years and more

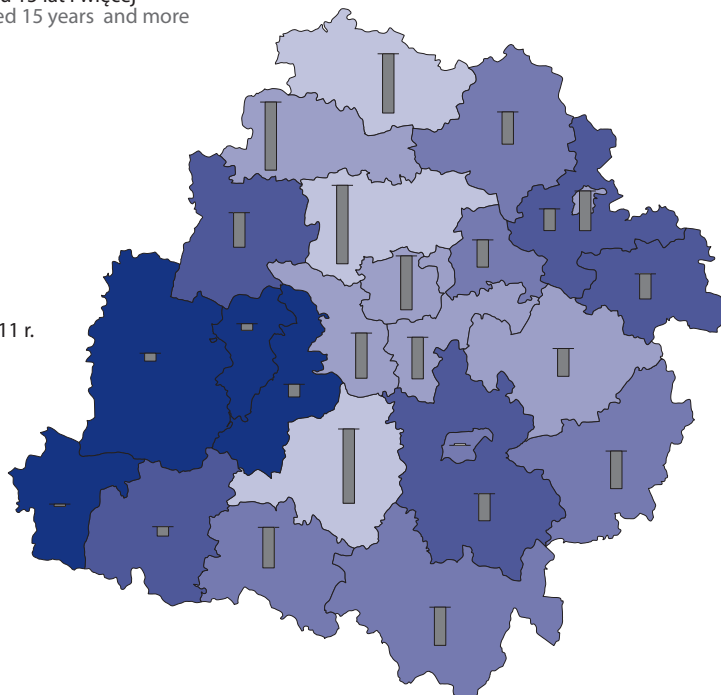

Łódzkie = 23,0

Zmiana w porównaniu z 2011 r.
w p. proc.
Change compared to 2011
in percentage points

Łódzkie = -3,6

Rozdział 2

Chapter 2

Ludność według kraju urodzenia i obywatelstwa

Population by country of birth and citizenship

2.1. Ludność według kraju urodzenia

2.1. Population by country of birth

Kraj urodzenia zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami należało podać biorąc pod uwagę granice państw aktualne w momencie spisu, a nie w momencie urodzenia osoby, np. jeżeli osoba urodziła się w Wilnie, to – bez względu na rok jej urodzenia – jako kraj urodzenia należało wpisać Litwa.

Wyniki spisu 2021 r. wykazały, że 98,7% (2378,5 tys.) mieszkańców województwa łódzkiego wskazało Polskę jako kraj swego urodzenia. Przeciętnie w kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 98,0%. Poza granicami Polski urodziło się 1,3% mieszkańców województwa (31,1 tys.), a dla 0,03% (0,7 tys.) osób nie ustalono miejsca urodzenia. Dla porównania, w 2011 r. osoby urodzone w Polsce stanowiły 99,1% ogółu ludności województwa łódzkiego, a urodzeni za granicą – 0,9%. Liczba osób urodzonych za granicą w stosunku do 2011 r. wzrosła o 8,6 tys., tj. o 38,0%.

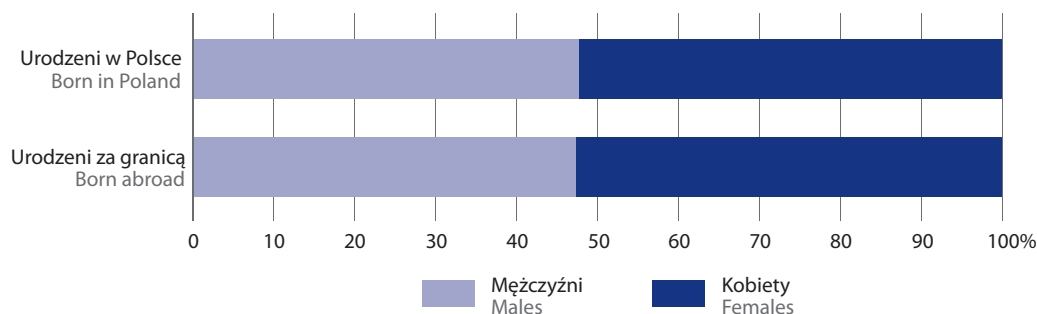
Zarówno wśród urodzonych w Polsce, jak i za granicą, dominowały kobiety, przy czym ich udział był nieco większy w grupie osób urodzonych za granicą (52,7% wobec 52,3% wśród urodzonych w kraju). W 2011 r. różnica pomiędzy tymi odsetkami była większa – kobiety stanowiły 56,4% osób urodzonych za granicą i 52,3% urodzonych w kraju.

Tablica 4. Ludność według miejsca urodzenia i płci w 2021 r.
Table 4. Population by place of birth and sex in 2021

Wyszczególnienie Specification	Urodzeni w Polsce Born in Poland		Urodzeni za granicą Born abroad	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %
Ogółem Total	2 378 457	100,0	31 126	100,0
mężczyźni males	1 133 457	47,7	14 715	47,3
kobiety females	1 245 000	52,3	16 411	52,7

Spośród mieszkańców województwa łódzkiego urodzonych za granicą 72,3% mieszkało w miastach, natomiast wśród urodzonych w Polsce odsetek ten wyniósł 61,9%. W skali kraju odsetki te były niższe niż w województwie i wyniosły odpowiednio 68,6% i 59,6%. Dla porównania z danych NSP 2011 wynika, że wśród osób urodzonych za granicą w miastach mieszkało 79,5%.

Wykres 7. Ludność według miejsca urodzenia i płci w 2021 r.
Charts 7. Population by place of birth and sex in 2021

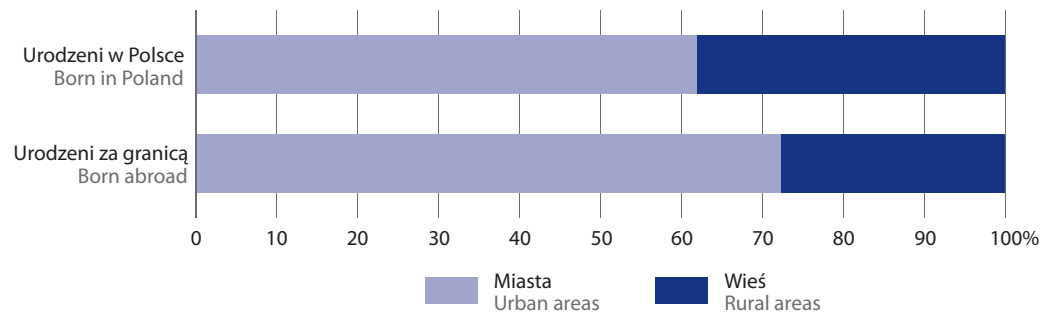

Tablica 5. Ludność według kraju urodzenia
Table 5. Population by country of birth

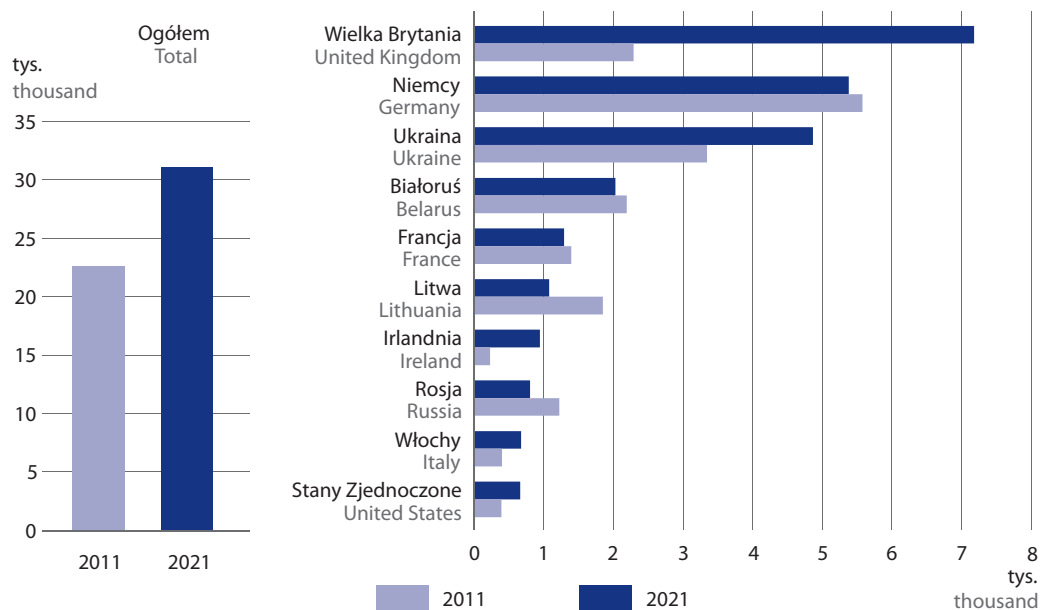
Kraj urodzenia Country of birth	2011		2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	2011=100
Ogółem Total	2 538 677	100,00	2 410 286	100,00	94,9
Polska Poland	2 515 405	99,08	2 378 457	98,68	94,6
Inny kraj Other country	22 556	0,89	31 126	1,29	138,0
Nieustalony Unknown	717	0,03	703	0,03	98,0
Miasta Urban areas	1 621 763	100,00	1 495 773	100,00	92,2
Polska Poland	1 603 176	98,85	1 472 741	98,46	91,9
Inny kraj Other country	17 926	1,11	22 490	1,50	125,5
Nieustalony Unknown	662	0,04	542	0,04	81,9
Wieś Rural areas	916 914	100,00	914 513	100,00	99,7
Polska Poland	912 229	99,49	905 716	99,04	99,3
Inny kraj Other country	4 630	0,50	8 636	0,94	186,5
Nieustalony Unknown	55	0,01	161	0,02	292,7

Wśród osób urodzonych za granicą najliczniejszą grupę stanowiły osoby urodzone: w Wielkiej Brytanii (23,1% ogółu urodzonych za granicą), Niemczech (17,3%), Ukrainie (15,6%), Białorusi (6,5%), Francji (4,1%), Litwie (3,4%) i Irlandii (3,0%). W porównaniu z poprzednim spisem liczba osób urodzonych w Wielkiej Brytanii wzrosła ponad trzykrotnie. Także w przypadku osób urodzonych w Ukrainie nastąpił wzrost o 45,7%. Liczba osób urodzonych w Niemczech spadła natomiast o 3,5%.

Wykres 8. Ludność według miejsca urodzenia w miastach i na wsi w 2021 r.
Charts 8. Population by place of birth in urban and rural areas in 2021

Wykres 9. Ludność urodzona za granicą według wybranych krajów urodzenia
Charts 9. Foreign-born population by selected country of birth

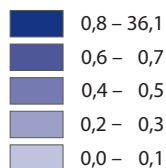
Według spisu w 2021 r. wśród mieszkańców województwa łódzkiego urodzonych poza Polską przeważały dzieci i młodzież, tj. osoby w wieku 19 lat i mniej, stanowiąc 42,4% ogółu (13,2 tys.), na drugim miejscu była grupa najstarsza w wieku 70 lat i więcej (28,1% ogółu). W grupie osób będących w wieku 0-19 lat dominowała, jako kraj urodzenia, Wielka Brytania, gdzie przyszło na świat 52,7% dzieci urodzonych za granicą w tej grupie wieku. Mniejszy udział miały Niemcy (9,6%), Irlandia (7,0%), Holandia (4,2%) oraz Stany Zjednoczone i Ukraina (po 3,3%). Z kolei osoby urodzone za granicą mające 70 lat i więcej najczęściej wskazywały na swój kraj urodzenia Niemcy (39,2%) oraz tereny leżące za wschodnią granicą należące do dzisiejszej Ukrainy (18,4%), Białorusi (11,2%) i Litwy (10,0%). Znaczny udział w tej grupie wieku miały także osoby urodzone we Francji (8,9%).

W porównaniu ze spisem z 2011 r. trzykrotnie wzrosła liczba najmłodszych mieszkańców województwa łódzkiego (0-19 lat) urodzonych poza Polską, ale znaczących zmian w strukturze w tej grupie wieku według krajów urodzenia nie odnotowano. Podobnie jak w 2021 r. największy udział miały osoby urodzone w Wielkiej Brytanii (50,1%). Zmiany w strukturze zaszły natomiast wśród najstarszych mieszkańców (70 i więcej lat) województwa łódzkiego urodzonych poza Polską. Ich liczba zwiększyła się o prawie 1/5 i inaczej niż w 2021 r. osoby te najczęściej wskazywały jako miejsce swojego urodzenia kraje za wschodnią granicą, tj. Ukrainę (30,6%), Białoruś (18,0%) i Litwę (15,3%). Niemcy natomiast znalazły się dopiero na czwartym miejscu (13,6%).

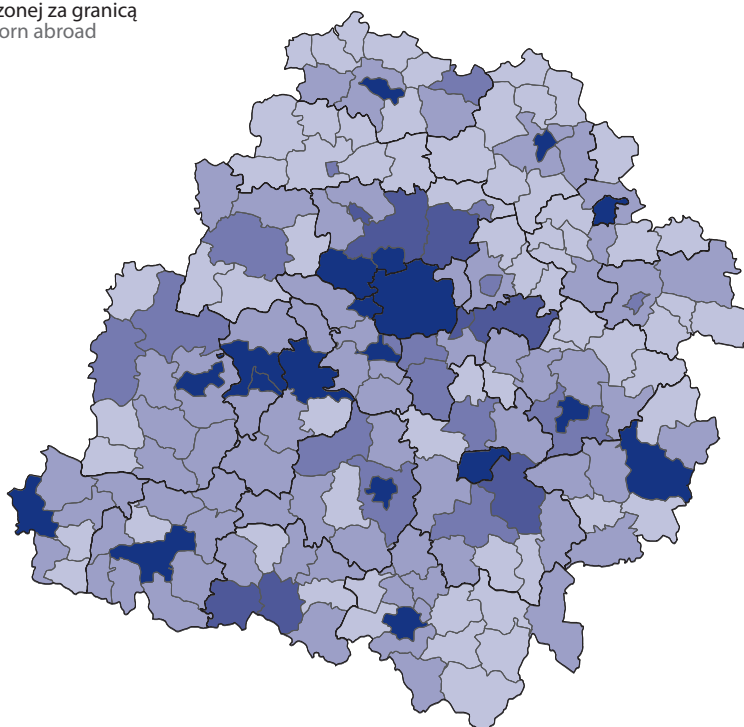
Wśród osób urodzonych za granicą najwięcej mieszkało w Łodzi (36,1%), powiecie zgierskim (6,9%) oraz pabianickim (5,4%). W województwie łódzkim na każde 1000 ludności przypadało 13 osób urodzonych za granicą. Wskaźnik wyższy od średniego dla województwa występował w Łodzi (17 osób na 1000 ludności), Piotrkowie Trybunalskim (14) oraz w powiatach: zduńskowolskim (16), wieluńskim, pabianickim, wierszowskim (po 14).

Mapa 11. Ludność urodzona za granicą w 2021 r.
Map 11. Population born abroad in 2021

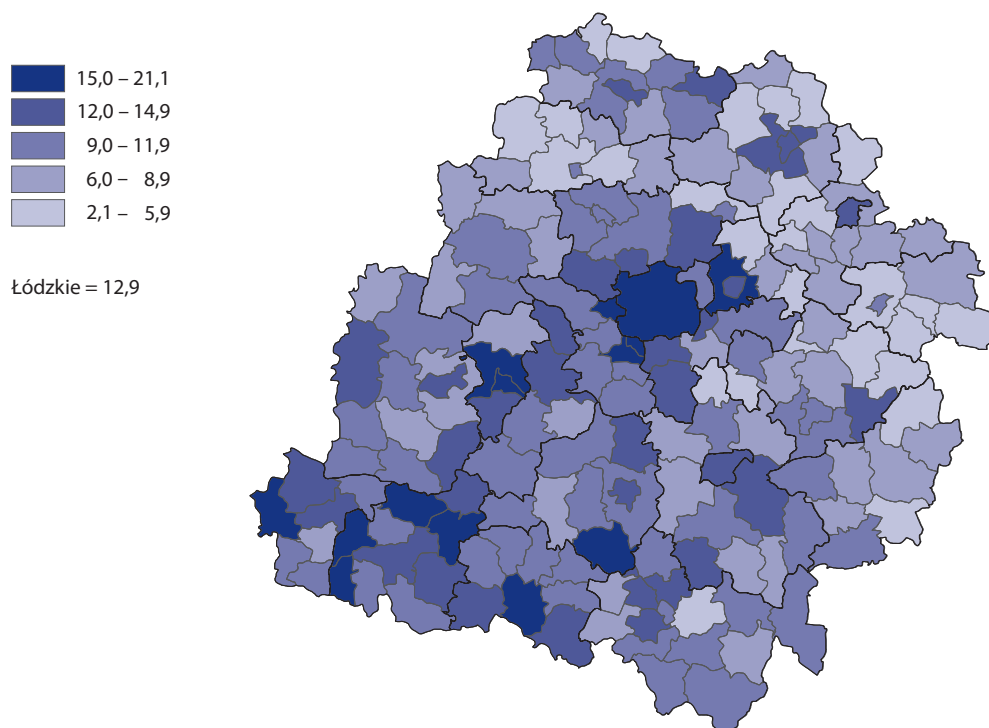
W % ogółu ludności urodzonej za granicą
In % of total population born abroad

Łódzkie = 100,0

Mapa 12. Ludność urodzona za granicą na 1000 mieszkańców w 2021 r.
 Map 12. Population born abroad per 1000 inhabitants in 2021

2.2. Ludność według obywatelstwa

2.2. Population by citizenship

Obywatelstwo oznacza prawną więź pomiędzy osobą a państwem, nie wskazuje ono na pochodzenie etniczne tej osoby i jest niezależne od pytania o narodowość. Dla osób nieposiadających obywatelstwa żadnego kraju przewidziana była możliwość odpowiedzi: nie posiadam obywatelstwa żadnego kraju. Jeśli spisywana osoba posiadała obywatelstwa kilku krajów, zastosowano hierarchię wskazań: Polska, kraje UE, kraje trzecie.

Cudzoziemiec to osoba, która nie posiada polskiego obywatelstwa, bez względu na fakt posiadania lub nie obywatelstwa (obywatelstw) innych krajów.

Bezpaństwowiec to osoba nieposiadająca obywatelstwa żadnego kraju (bezpaństwowcy są zaliczani do cudzoziemców).

W 2021 r. obywatelstwo, deklarowana narodowość oraz język używany w kontaktach domowych były po raz trzeci w latach powojennych przedmiotem badania w powszechnym spisie ludności. Wyniki spisu 2021 wykazały, że spośród mieszkańców województwa łódzkiego obywatelstwo polskie posiadało 2405,1 tys. osób, tj. 99,8% ogółu, a obywatelstwo niepolskie zadeklarowało 5,2 tys. osób, tj. 0,2%. W porównaniu z wynikami spisu w 2011 r. liczba osób z obywatelstwem niepolskim zwiększyła się o prawie 76%. W ostatnim spisie, dzięki korzystaniu m.in. z rejestrów, tylko dla znikomej liczby osób (0,02%) nie udało się ustalić obywatelstwa (562 osoby w 2011 r. wobec 19 w 2021 r.). Znacznie mniejsza była też liczba osób z nieustalonym obywatelstwem tzw. bezpaństwowców (551 osób w 2011 r. wobec 1 osoby w 2021 r.).

Tablica 6. Ludność według obywatelstwa i płci w 2021 r.

Table 6. Population by citizenship and sex in 2021

Wyszczególnienie Specification	Obywatelstwo polskie Polish citizenship		Obywatelstwo innego kraju Foreign citizenship			
			ogółem total		w tym ukraińskie of which ukrainian	
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %
Ogółem Total	2 405 103	100,0	5 164	100,0	2 513	100,0
mężczyźni males	1 145 638	47,6	2 828	54,8	1 212	48,2
kobiety females	1 259 465	52,4	2 336	45,2	1 301	51,8

Wśród ogółu osób z obywatelstwem niepolskim, podobnie jak w poprzednim spisie, przeważali mężczyźni, którzy stanowili 54,8% tej subpopulacji, podczas gdy analogiczny odsetek mężczyzn w grupie osób z obywatelstwem polskim wyniósł 47,6%. W 2011 r. było to odpowiednio 52,7% i 47,7%. Warto zauważyć, że wśród osób z obywatelstwem ukraińskim przeważały kobiety (51,8% wobec 61,6% w 2011 r.).

Osoby z obywatelstwem niepolskim w większości mieszkały w miastach (82,3%). Dla porównania – odsetek osób z obywatelstwem polskim zamieszkałych w miastach wynosił 62,0%. W 2011 r. odsetki te kształtowały się odpowiednio – 85,9% i 63,9%.

Tablica 7. Ludność według kraju obywatelstwa

Table 7. Population by country of citizenship

Kraj obywatelstwa Country of citizenship	2011		2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	2011=100
Ogółem Total	2 538 677	100,00	2 410 286	100,00	94,9
Polska Poland	2 534 629	99,84	2 405 103	99,78	94,9
Inny kraj Other country	2 935	0,09	5 163	0,21	175,9
w tym of which					
Unia Europejska ^a European Union ^a	417	0,02	684	0,03	164,0
Ukraina Ukraine	401	0,02	2 513	0,10	626,7
Bezpaństwowcy Stateless persons	551	0,02	1	0,00	0,2
Nieustalony Unknown	562	0,02	19	0,01	3,4

^a Bez Wielkiej Brytanii.

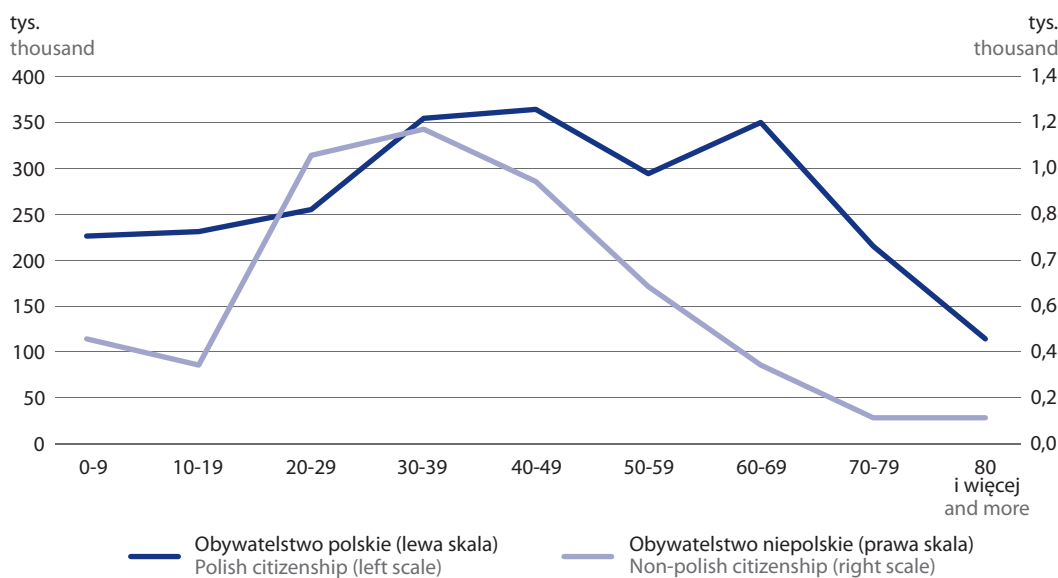
^a Without United Kingdom.

W zbiorowości osób, które legitymowały się niepolskim obywatelstwem, najwięcej było obywateli krajów zza wschodniej granicy Polski, tj.: Ukrainy (48,7%), Białorusi (13,1%) i Rosji (3,6%). Na dalszych miejscach znaleźli się obywatele: Indii i Armenii (po 2,1%) oraz Włoch i Niemiec (po 2,0%). Na przestrzeni 10 lat zanotowano duży wzrost w województwie łódzkim liczby osób z obywatelstwem ukraińskim i białoruskim, co uwidoczniło się w strukturze. Również w 2011 r. największą grupę stanowili obywatele Ukrainy, ale z udziałem znacznie mniejszym niż w 2021 r., tj. 13,7%. Na dalszych miejscach znaleźli się obywatele Niemiec (6,8%), Indii (5,9%) i Armenii (5,6%). Większy udział niż w 2021 r. mieli natomiast obywatele Rosji (5,6%), mniejszy zaś obywatele Białorusi (4,0%).

Większość mieszkańców województwa łódzkiego posiadających obywatelstwo niepolskie to osoby w wieku 30-39 lat, które stanowiły 23,7% ogółu, podczas gdy wśród osób z polskim obywatelstwem odsetek ten wyniósł 14,7%. Duży udział miały też osoby z grupy wieku 20-29 lat i 40-49 lat (odpowiednio 20,8% i 19,6%). W porównaniu z wynikami spisu 2011 najbardziej zwiększyła się liczba osób młodych z obywatelstwem niepolskim, tj. w wieku 20-29 lat (o 138,9%) oraz w wieku 10-19 lat (o 116,3%).

Wykres 10. Ludność według obywatelstwa i grup wieku w 2021 r.

Charts 10. Population by citizenship and age groups in 2021

Najwięcej osób z obywatelstwem niepolskim mieszkało w Łodzi (55,9%), powiecie zgierskim (6,6%) oraz pabianickim (4,3%). W województwie łódzkim na każde 10 tys. ludności przypadało 21 osób z obywatelstwem niepolskim. Wskaźnik wyższy od średniego dla województwa odnotowano w Łodzi, gdzie ukształtował się na poziomie 43 osoby na 10 tys. ludności oraz w powiatach: wieruszowskim (33 osoby) i brzezińskim (25 osób).

Mapa 13. Ludność z niepolskim obywatelstwem według gmin zamieszkania w 2021 r.

Map 13. Population with non-polish citizenship by gminas of residence in 2021

W % ogółu ludności urodzonej za granicą
In % of total population born abroad

2,0 – 55,9

1,4 – 1,9

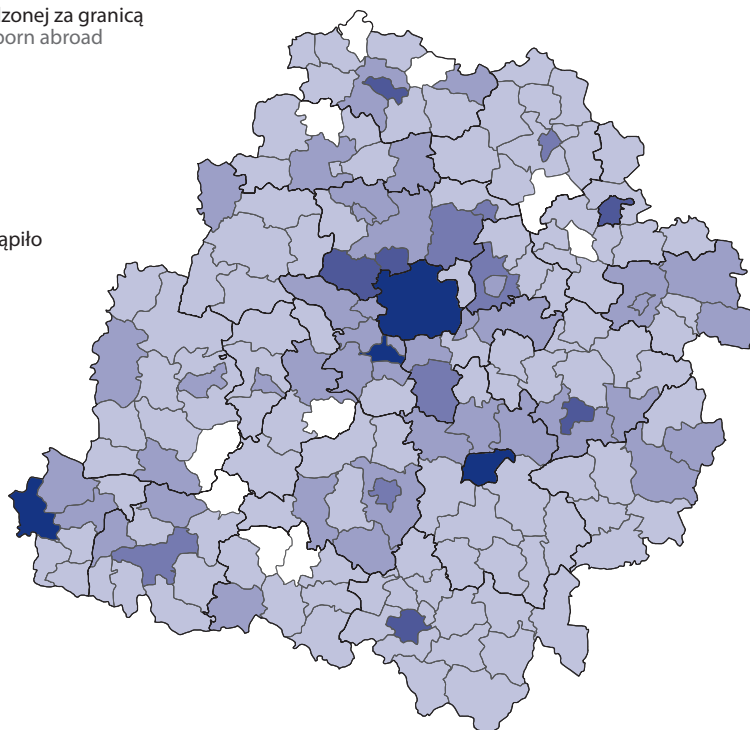
0,8 – 1,3

0,2 – 0,7

0,0 – 0,1

Zjawisko nie wystąpiło
Magnitude zero

Łódzkie = 100,0

Rozdział 3

Chapter 3

Wykształcenie ludności

Education of the population

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą. Pytanie o poziom wykształcenia zadawane było osobom w wieku 13 lat i więcej.

Poziom wykształcenia jest określany na podstawie klasyfikacji ISCED 2011:

- a) wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora – zaznaczają osoby z tytułem doktora, doktora habilitowanego lub profesora;
- b) wyższe z tytułem magistra, magistra inżyniera lub równorzędnym – uzyskanym po ukończeniu studiów II stopnia (uzupełniających magisterskich) lub jednolitych studiów magisterskich. Do tej kategorii należy również zaliczyć osoby, które posiadają dyplom lekarza;
- c) wyższe z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym – zaznaczają osoby z tytułem zawodowym licencjata, inżyniera lub równorzędnym – uzyskanym po ukończeniu studiów I stopnia (licencjackich, inżynierskich);
- d) dyplom ukończenia kolegium – dotyczy absolwentów kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz absolwentów kolegiów pracowników służb społecznych;
- e) policealne – dotyczy osób, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej) do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej. Do tej kategorii zaliczyć należy również osoby, które ukończyły studium nauczycielskie;
- f) średnie ogólnokształcące – zaznaczają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 rokiem;
- g) średnie zawodowe – posiadają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej);
- h) zasadnicze zawodowe/branżowe – posiadają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia;
- i) gimnazjalne – posiadają osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia gimnazjum lub świadectwo ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy. Osoby, które ukończyły gimnazjum przed 1932 r., powinny zaznaczyć wykształcenie średnie ogólnokształcące;
- j) podstawowe ukończone – posiadają osoby, które otrzymały świadectwo ukończenia: szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej) niezależnie od tego, ile klas ona liczyła (osiem, siedem, sześć czy dawniej cztery), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej;
- k) niepełne podstawowe lub bez wykształcenia szkolnego – dotyczy osób, które uczą się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

Jednym z ważniejszych czynników określających rozwój społeczeństwa jest stały wzrost poziomu wykształcenia. Spisy powszechne są najpełniejszym źródłem informacji o poziomie wykształcenia ludności. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne obserwuje się dynamiczne zmiany, które wpłynęły w na zmianę struktury ludności według poziomu wykształcenia.

Według wyników NSP 2021 liczba ludności w wieku 13 lat i więcej w województwie łódzkim, dla której ustalany był poziom wykształcenia wyniosła 2106,7 tys. i w porównaniu z wynikami NSP 2011 r. zmniejszyła się o 5,7% (tj. o 127,3 tys. osób). Proporcje według płci dla tej grupy ludności nie uległy zmianie – nadal przeważają kobiety, a ich liczba w 2021 r. wyniosła 1114,1 tys. co stanowiło 52,9% (w 2011 r. było to 52,8%), natomiast liczba mężczyzn wyniosła 992,6 tys. (tj. 47,1%). Nieznacznie zmieniła się struktura ludności w wieku 13 lat i więcej uwzględniając miejsce zamieszkania, w miastach udział tej zbiorowości osób wyniósł 62,7% i zmniejszył się w porównaniu z 2011 r. o 1,8 p. proc. na korzyść wsi.

W NSP 2021 wśród osób w wieku 13 lat i starszych dominującą pozycję w strukturze ludności według poziomu wykształcenia stanowili absolwenci szkół średnich (ogólnokształcących i zawodowych) z odsetkiem na poziomie 32,2% ogółu omawianej populacji, podczas gdy w 2011 r. 30,4%. Udział osób o wykształceniu średnim zawodowym zwiększył się w okresie 2011-2021 o 2,4 p. proc. i wyniósł 19,6% w strukturze według poziomu wykształcenia, natomiast udział osób, które posiadały ukończoną szkołę średnią ogólnokształcącą zmniejszył się i wyniósł 12,6% (wobec 13,3% w 2011 r.). Osoby z wykształceniem policealnym, należącym formalnie do grupy wykształcenia średniego, nie zajmowały znaczącej pozycji w strukturze ludności według poziomu wykształcenia i ich udział wyniósł w 2021 r. 3,5% (w 2011 r. – 2,5%). Należy zwrócić uwagę, że pomimo spadku w okresie międzyspisowym liczby ludności w wieku 13 lat i więcej, liczba osób legitymująca się formalnie wykształceniem średnim zawodowym (średnim zawodowym i policealnym) zwiększyła się łącznie o 44,8 tys. osób, tj. o 10,2%.

W województwie łódzkim odsetek posiadających wykształcenie średnie był wyższy niż w skali Polski, gdzie osoby w wykształceniu średnim stanowiły 30,8% (średnim zawodowym 19,3%, średnim ogólnokształcącym 11,5%). Udział posiadających wykształcenie policealne wyniósł, podobnie jak w łódzkim, 3,5%.

Na drugim miejscu pod względem liczebności (483,5 tys.) były osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, a ich udział wynosił 23,0% wśród ludności w wieku 13 lat i więcej. W okresie międzyspisowym odnotowano wzrost, najwyższy ze wszystkich poziomów wykształcenia, liczebności tej grupy osób – o 119,3 tys. osób, tj. o 32,8%. Osoby posiadające tytuł magistra stanowiły 16,6% w strukturze ludności według poziomu wykształcenia, natomiast z tytułem inżyniera, licencjata lub równorzędnym 5,4%. Najniższy 0,7% udział w strukturze miały osoby z najwyższym poziomem wykształcenia tj. posiadające tytuł naukowy co najmniej doktora. We wszystkich poziomach wykształcenia wyższego obserwowany jest dynamiczny wzrost w stosunku do 2011 r. – dla osób ze stopniem naukowym co najmniej doktora o 41,9% oraz z tytułem magistra o 36,3%, natomiast dla osób posiadających tytuł inżyniera, licencjata lub równorzędny o 22,1%. Należy jednak zauważyć, że udział grupy osób posiadających wyższe wykształcenie był niższy niż przeciętnie w skali Polski, gdzie ukształtował się na poziomie 24,5%.

Wykształcenie zasadnicze zawodowe bądź branżowe nadal zajmuje znaczące miejsce w strukturze ludności według poziomu wykształcenia, a liczba osób o tym poziomie wykształcenia w 2021 r. wynosiła 425,6 tys., co stanowiło 20,2% ogółu populacji dla której ustalano wykształcenie. W ciągu ostatnich 10 lat nastąpił spadek liczby osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe – o prawie 25 tys. osób, tj. o 5,5%.

Zbiorowość osób posiadających wykształcenie podstawowe i gimnazjalne w 2021 r. liczyła 346,6 tys. i zmniejszyła się o ponad 40% w stosunku do 2011 r. Udział tej grupy osób w strukturze ludności według poziomu wykształcenia obniżył się z 26,1% w 2011 r. do poziomu 16,5% w 2021 r. Wynika to przede wszystkim z mniejszej liczby dzieci, które wchodziły w wiek edukacji w kolejnych latach, zmian w systemie edukacji oraz ubytku naturalnego osób w najstarszych grupach wieku, które legitymowały się niższymi poziomami wykształcenia.

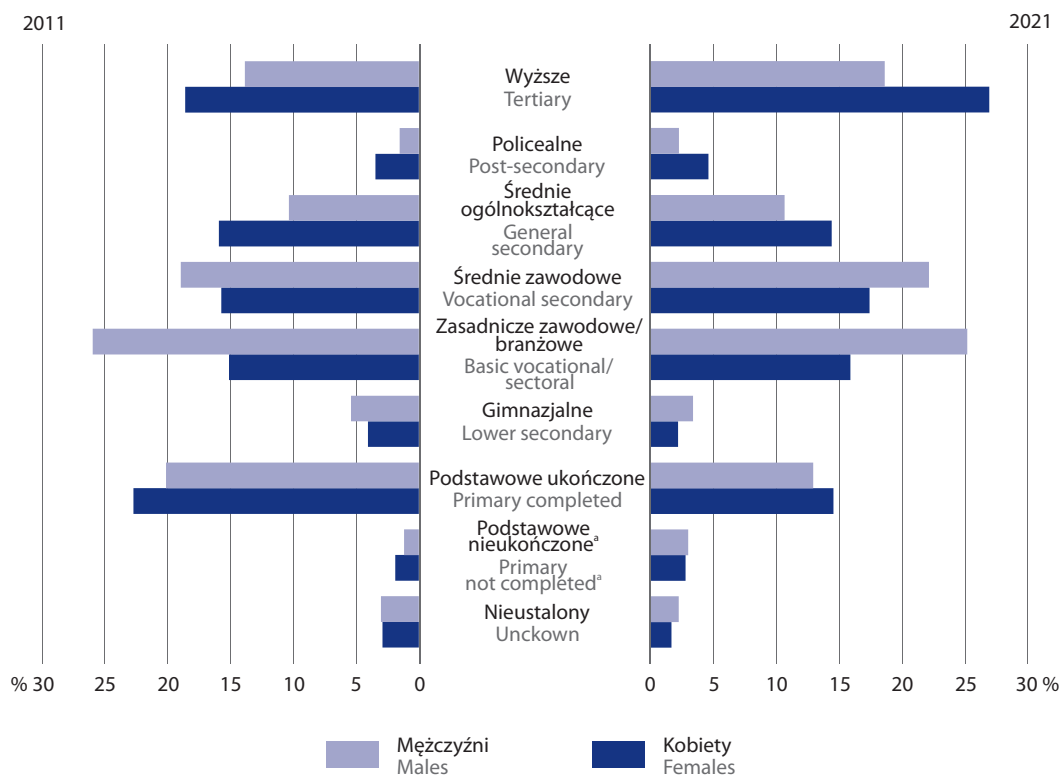
Tablica 8. Ludność w miastach i na obszarach wiejskich według płci
Table 8. Population in urban and rural areas by sex

Poziom wykształcenia Educational level	2011		2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	2011=100
Ogółem Total	2 234 081	100,0	2 106 732	100,0	94,3
mężczyźni males	1 053 930	47,2	992 597	47,1	94,2
kobiety females	1 180 151	52,8	1 114 135	52,9	94,4
Miasta Urban areas	1 441 611	64,5	1 321 897	62,7	91,7
Wieś Rural areas	792 470	35,5	784 835	37,3	99,0
Wyższe^a Tertiary^a	364 180	16,3	483 517	23,0	132,8
z tego: of which:					
wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora an academic degree of at least doctorate	10 556	0,5	14 982	0,7	141,9
wyższe z tytułem magistra, magistra inżyniera lub równorzędnym a master's degree, master's degree in engineering or equivalent degree	256 777	11,5	350 058	16,6	136,3
wyższe z tytułem inżyniera, licencjata lub równorzędnym a bachelor's (licentiate), engineer's, or equivalent degree	93 525	4,2	114 207	5,4	122,1
Policealne Post-secondary	56 558	2,5	72 963	3,5	129,0
Średnie Secondary	680 100	30,4	677 760	32,2	99,7
z tego: of which:					
średnie zawodowe vocational secondary	384 078	17,2	412 516	19,6	107,4
średnie ogólnokształcące general secondary	296 022	13,3	265 244	12,6	89,6
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational/ sectoral	450 511	20,2	425 637	20,2	94,5
Gimnazjalne Lower secondary	104 226	4,7	57 175	2,7	54,9
Podstawowe ukończone Primary completed	478 514	21,4	289 434	13,7	60,5
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Primary not completed and without school education	34 413	1,5	60 018	2,8	174,4
Nieustalony poziom wykształcenia Unknown	65 580	2,9	40 228	1,9	61,3

a Łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium.

a Including persons holding a college graduation diploma.

Wykres 11. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci
Charts 11. Population aged 13 and more by educational level and sex

a Oraz bez wykształcenia szkolnego.
 a And without school education.

Struktura ludności według poziomu wykształcenia różni się w zależności od płci. Kobiety wyróżniają się wyższym odsetkiem osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim ogólnokształcącym (łącznie 45,8% wobec 31,4% wśród mężczyzn). Populacja mężczyzn charakteryzuje się natomiast dużo wyższym odsetkiem osób z wykształceniem średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym bądź branżowym (47,2% wobec 33,2% wśród kobiet).

W 2021 r. kobiety częściej niż mężczyźni posiadały dyplom ukończenia studiów wyższych – 26,9% ogółu kobiet w wieku 13 lat i więcej oraz 18,6% wśród mężczyzn. W porównaniu z 2011 r. odsetek ten wyznaczony dla obu płci zwiększył się, jednak skala wzrostu była wyższa w przypadku kobiet. Udziały osób z wyższym wykształceniem zwiększyły się w przypadku kobiet o 9,3 p. proc., a w przypadku mężczyzn o 4,8 p. proc.

Według wyników NSP 2021 zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet najwięcej było osób legitymujących się wykształceniem średnim (łącznie ogólnokształcącym i zawodowym) – odpowiednio 324,5 tys., tj. 32,7% i 353,2 tys., tj. 31,7%, a ich odsetek w porównaniu z 2011 r. wzrósł w przypadku mężczyzn o 3,5 p. proc., a dla kobiet o 0,2 p. proc. Mężczyźni częściej legitymowali się wykształceniem średnim zawodowym (22,1% mężczyzn posiadało takie wykształcenie) niż kobiety (17,4%) i znacznie częściej wykształceniem zasadniczym zawodowym (25,1% wśród mężczyzn i 15,8% wśród kobiet). W porównaniu z 2011 r. odnotowano wzrost udziału osób z wykształceniem średnim zawodowym odpowiednio: dla mężczyzn o 3,2 p. proc., a dla kobiet o 1,7 p. proc. W przydadku posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe bądź branżowe ich udział w stosunku do 2011 r. wśród mężczyzn spadł o 0,8 p. proc, natomiast wśród kobiet zwiększył się o 0,8 p. proc.

Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiadało 10,6% mężczyzn oraz 14,4% kobiet. Na przestrzeni 10 lat wzrósł udział posiadających wykształcenie ogólnokształcące wśród mężczyzn (o 0,3 p. proc.), zmniejszył się natomiast w przypadku populacji kobiet (o 1,5 p. proc.).

Znaczny wzrost liczebności grup według poziomu wykształcenia w latach 2011-2021 odnotowano w przypadku kobiet z wykształceniem wyższym (o 36,8%), podczas gdy liczba mężczyzn z tym poziomem wykształcenia wzrosła w tym czasie o 26,7%. Wzrost liczebności zanotowano również wśród mężczyzn i kobiet z wykształceniem policealnym (odpowiednio o 38,2% i 25,4%) oraz średnim zawodowym (odpowiednio o 10,1% i 4,5%). Spadek, w przypadku obu płci, nastąpił w grupie osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące (o 3,1% w przypadku mężczyzn i 14,6% kobiet) oraz zasadnicze zawodowe bądź branżowe (o 8,6% w przypadku mężczyzn i 0,8% kobiet).

Tablica 9. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia oraz grup wieku w 2021 r.
Table 9. Population aged 13 and more by educational level and age groups in 2021

Grupy wieku Age groups	Ogółem ^a w liczbach bezwzględ- nych Grand total ^a in absolut numbers	Poziom wykształcenia Educational level						
		wyższe ^b tertiary ^b	średnie i policealne secondary and post-secondary			zasadnicze zawodo- we/bran- żowe basic vo- cational/ sectoral	gimna- zjalne i podstawo- we ukończo- ne lower secon- dary and primary completed	podsta- wowe nie- ukończo- ne i bez wykształ- cenia szkolnego primary not com- pleted and without school education
			razem total	w tym: in %				
				średnie zawodowe vocational secondary	średnie ogólno- kształcące general secondary			
Ogółem Total	2 106 732	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
13-14 lat years	47 455	.	.	.	.	.	.	75,7
15-19	107 162	.	2,6	1,1	5,4	0,5	23,3	4,0
20-24	115 957	3,8	9,7	7,3	15,0	2,3	2,7	0,9
25-29	140 442	11,2	7,3	6,2	9,6	3,0	2,7	0,6
30-34	162 107	14,7	8,0	6,4	10,5	3,7	3,4	0,9
35-39	193 604	16,8	9,3	9,0	9,2	6,2	3,3	0,9
40-44	191 841	14,4	8,9	9,0	7,8	8,9	3,9	1,3
45-49	173 561	9,4	8,1	8,7	7,0	11,6	4,2	1,0
50-54	147 682	6,2	7,0	8,0	5,4	11,5	3,8	0,7
55-59	147 025	5,2	7,4	8,8	4,9	12,0	3,9	0,6
60-64	176 380	5,2	9,2	10,7	6,0	13,5	6,6	0,8
65-69	173 762	4,6	8,9	10,3	6,5	12,0	9,1	0,8
70-74	140 521	3,8	6,9	7,4	6,1	8,3	9,5	0,9
75-79	74 979	2,1	3,0	3,1	2,7	3,3	8,0	1,1
80 lat i więcej and more	114 254	2,6	3,8	3,9	3,7	3,3	15,0	9,5

a Łącznie z nieustalonym poziomem wykształcenia. b Łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium.
a Including unknown educational level. b Including persons holding a college graduation diploma.

Analiza poziomu wykształcenia ludności prowadzona według grup wieku wskazała, że w 2021 r. najwyższe udziały osób legitymujących się wykształceniem wyższym stanowiły osoby z grup wieku pomiędzy 25 a 44 rokiem życia i odsetek ich wyniósł łącznie 57,1% wśród ogółu ludności o tym poziomie wykształcenia, przy czym najliczniejszą grupą osób w wieku 35-39 lat (16,8%). W kolejnych grupach wieku odsetek takich osób zmniejszał się i w grupie 45-49 lat wyniósł 9,4% (czyli co dziesiąta osoba miała wyższe wykształcenie), a w grupie wieku 50-54 – 6,2% (co szesnasta). Natomiast wśród osób z wyższym wykształceniem osoby starsze – powyżej 80 roku życia – stanowiły niewielki 2,6% udział.

Wśród osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące najliczniejsze grupy stanowiły osoby w wieku 20-24 lata, czyli w wieku w którym kontynuowana jest jeszcze nauka na kolejnym szczeblu edukacji (15,0%). Liczne grupy tworzyły także osoby w przedziale wieku 25-39 lat (łącznie 29,3%). Z kolei co piąta osoba posiadająca wykształcenie średnie zawodowe była w wieku 60-69 lat. Liczną grupę (łącznie 18,0%) stanowiły osoby w wieku 35-44 lata. Wykształcenie zasadnicze zawodowe najczęściej posiadały osoby z grup wieku od 45 do 69 lat i ich odsetek wyniósł łącznie 60,6% w stosunku do ogólnej liczby osób o tym poziomie wykształcenia. Osoby, które ukończyły szkołę na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym to głównie ludzie młodzi w wieku 15-19 lat, którzy stanowili 23,3% wszystkich osób z wykształceniem gimnazjalnym bądź podstawowym, ale liczne grupy stanowiły też osoby w wieku po 65 roku życia – łącznie 41,6%. Nieukończone wykształcenie podstawowe lub brak wykształcenia szkolnego dotyczyły w głównej mierze osób młodych w wieku 13-14 lat (75,7%), ale 9,5% to osoby w wieku 80 lat i więcej.

Czynnikiem różnicującym strukturę ludności według poziomu wykształcenia jest również miejsce zamieszkania. Pomimo wzrostu poziomu wykształcenia ludności w dalszym ciągu struktura poziomu wykształcenia ludności zamieszkującej tereny wiejskie różni się od tej odnotowanej wśród mieszkańców miast.

Według wyników spisu w 2021 r. wśród ludności w wieku 13 lat i więcej zamieszkałej w miastach ponad jedną czwartą (26,7%) stanowiły osoby, które ukończyły uczelnie wyższe. Wśród osób zamieszkałych na wsi udział osób o wyższym wykształceniu był znacznie niższy wyniósł 16,7%. Z kolei w 2011 r. co piąty mieszkaniec miast i zaledwie co dziesiąty mieszkaniec wsi legitymował się dyplomem studiów wyższych. Należy w tym miejscu podkreślić, iż wzrost udziału osób z wyższym wykształceniem na wsi jest w dużej mierze skorelowany z rozwojem ośrodków podmiejskich.

Zarówno wśród ludności zamieszkałej w miastach, jak i na wsi w 2021 r. nadal dominującym poziomem wykształcenia było wykształcenie średnie. Zbiorowość takich osób w miastach wyniosła 440,7 tys. osób, co stanowiło 33,3% ludności w wieku 13 lat i więcej, natomiast na wsi to 237,1 tys. osób – 30,2%. W porównaniu z 2011 r. w miastach udział osób z tym poziomem wykształcenia pozostał na zbliżonym poziomie, natomiast wzrost udziału tych osób (o 6,1 p. proc.) odnotowano na wsi.

Co piąta osoba zarówno w miastach, jak i na wsi miała ukończoną szkołę średnią zawodową, a odsetek osób, które ukończyły szkołę ogólnokształcącą w miastach wynosił 14,0%, na wsi 9,2%. W okresie 2011-2021 wzrosły udziały osób legitymujących się wykształceniem średnim zawodowym w strukturze ludności tak w miastach (o 0,8 p. proc), jak i na wsi (o 5,2 p. proc), natomiast w przypadku wykształcenia średniego ogólnokształcącego udział wzrósł jedynie wśród ludności wiejskiej (o 0,9 p. proc).

Co czwarty mieszkaniec wsi (196,2 tys. osób) posiadał wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe – w miastach zbiorowość ta liczyła 229,4 tys. i ich udział był znacznie niższy niż na wsi i wyniósł 17,4%. Uwagę zwraca niemal niezmienny w stosunku do 2011 r. udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym bądź branżowym w liczbie ludności ogółem zarówno w miastach, jak i na wsi.

Większy udział osób z wykształceniem gimnazjalnym bądź podstawowym odnotowano wśród mieszkańców wsi, gdzie odsetek tej grupy w 2021 r. wyniósł 21,2% i w porównaniu z 2011 r. udział ten zmniejszył się o 14,3 p. proc. Mieszkańcy miast posiadający wykształcenie gimnazjalne lub podstawowe stanowili 13,6% ludności, dla której ustalano poziom wykształcenia, a ich udział zmniejszył się o 7,3 p. proc.

Tablica 10. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia oraz miejsca zamieszkania
Table 10. Population aged 13 and more by educational level and place of residence

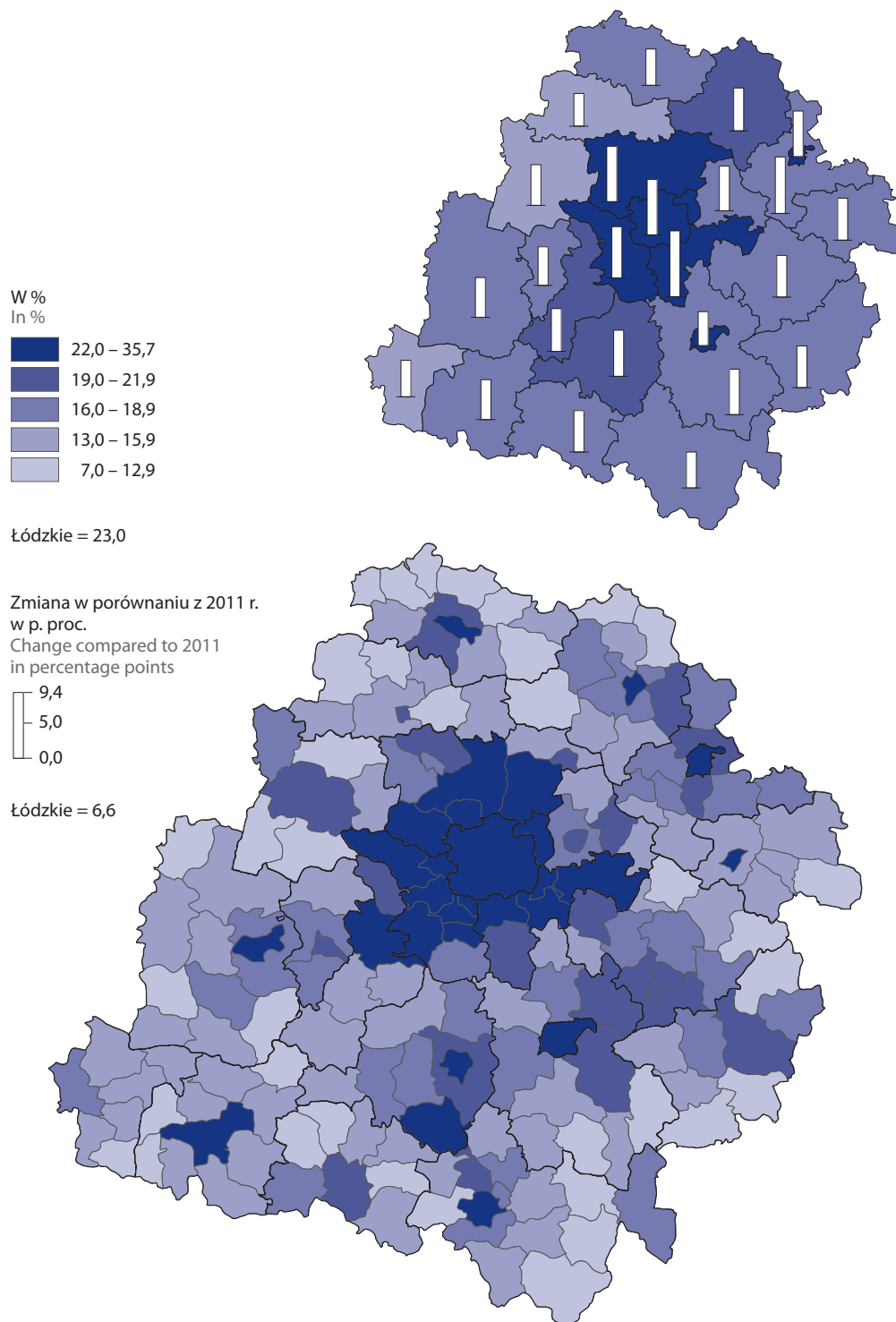
Poziom wykształcenia Educational level	Miasta Urban areas				Wieś Rural areas			
	2011		2021		2011		2021	
	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	w % in %
Ogółem Total	1 441 611	100,0	1 321 897	100,0	792 470	100,0	784 835	100,0
Wyższe^a Tertiary^a	287 914	20,0	352 578	26,7	76 265	9,6	130 939	16,7
Policealne Post-secondary	45 528	3,2	55 498	4,2	11 030	1,4	17 465	2,2
Średnie Secondary	489 124	33,9	440 656	33,3	190 976	24,1	237 104	30,2
z tego: of which:								
średnie zawodowe vocational secondary	266 131	18,5	254 969	19,3	117 948	14,9	157 547	20,1
średnie ogólnokształcące general secondary	222 994	15,5	185 687	14,0	73 028	9,2	79 557	10,1
Zasadnicze zawodowe/ branżowe Basic vocational/ sectoral	251 985	17,5	229 443	17,4	198 526	25,1	196 194	25,0
Gimnazjalne Lower secondary	58 465	4,1	33 638	2,5	45 761	5,8	23 537	3,0
Podstawowe ukończone Primary completed	242 815	16,8	146 254	11,1	235 699	29,7	143 180	18,2
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Primary not comple- ted and without school education	14 698	1,0	32 956	2,5	19 715	2,5	27 062	3,4
Nieustalony poziom wykształcenia Unknown	51 082	3,5	30 874	2,3	14 499	1,8	9 354	1,2

a łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium.

a Including persons holding a college graduation diploma.

Poziom wykształcenia ludności jest zróżnicowany terytorialnie. Najliczniejszą grupą osób w każdym z powiatów województwa łódzkiego były osoby z wykształceniem średnim. Udział osób o tym poziomie wykształcenia był porównywalny wśród powiatów i przyjmował wartości od 28,2% w powiecie pączęczańskim do 35,9% w Piotrkowie Trybunalskim – mieście na prawach powiatu. Większe zróżnicowanie obserwuje się wśród osób z wykształceniem wyższym. Najmniejszy udział mieszkańców legitymujących się wykształceniem wyższym odnotowano w powiatach: łączyckim (15,5%), wieruszowskim (15,6%) oraz poddębickim (15,9%), największy – niemal dwukrotnie wyższy – w miastach na prawach powiatu: Łodzi (30,7%) oraz Skierniewicach (30,1%).

Mapa 14. Ludność w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem wyższym w 2021 r.
Map 14. Population aged 13 and more with higher education in 2021

W przekroju terytorialnym na poziomie gmin, uwagę zwraca bardzo wysoki odsetek ludności z najwyższym poziom wykształcenia w gminie wiejskiej Nowosolna (35,7%). W dalszej kolejności, poza wspomnianymi wcześniej miastami na prawach powiatu, znalazły się gminy wiejskie Pabianice (27,6%), Zgierz, Kleszczów oraz gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki (27,5%) – przy średniej dla województwa 23,0%.

Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym bądź branżowym stanowiły znaczne grupy w powiatach: wieruszowskim (31,3%), wieluńskim (29,2%) oraz pajęczańskim (27,8%). W powiatach tych grupy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym były niemal dwukrotnie liczniejsze niż grupy osób z wyższym. Gminy o najwyższym udziale osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym to gminy wiejskie: Skomlin (36,1%), Czastary (34,7%), Wielgomłyny (34,5%) oraz Łubnice (34,4%).

Wzrost poziomu wykształcenia w okresie międzypisowym, mierzony udziałem osób z wyższym wykształceniem, obserwowany był w całym województwie. Najwyższy wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym odnotowano w powiatach: łódzkim wschodnim (z 15,1% w 2011 r. do 24,4%), skierniewickim (z 9,6% do 17,7%) oraz w Łodzi (22,8% do 30,7%). Najniższy wzrost poziomu tego wskaźnika dotyczył powiatu łączyckiego, w którym wyniósł 4,7 p. proc.

Rozdział 4

Chapter 4

Osoby niepełnosprawne

Disabled persons

Jedną z grup ludności, wymagającą stałego monitorowania pod względem zachodzących zmian w strukturze, jest zbiorowość osób z niepełnosprawnościami. Spisy powszechne są jedynym badaniem prowadzonym przez statystykę publiczną, pozwalają uzyskać szeroką charakterystykę ludności niepełnosprawnej, zarówno posiadającej odpowiedni dokument z orzeczeniem, ale także osób, które w swojej opinii mają ograniczoną sprawność. Wyniki spisu powszechnego 2021 pozwalają na analizę tej zbiorowości według cech demograficzno-społecznych, takich jak miejsce zamieszkania, wiek, stan cywilny czy wykształcenie, ale również diagnozować ich sytuację ekonomiczną, poprzez aktywność zawodową.

Osoby niepełnosprawne (z niepełnosprawnościami) to takie osoby, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoby, które takiego orzeczenia nie posiadają, lecz ich sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wykonywanie codziennych czynności, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Przez czynności codzienne (podstawowe) dla danego wieku należy rozumieć:

- dla niemowląt – prawidłową reakcję na bodźce zewnętrzne (płacz, uśmiech, właściwe gesty i odruchy);
- dla dzieci w wieku przedszkolnym – zdolność brania udziału w grach i zabawach w grupie rówieśników;
- dla dzieci w wieku szkolnym – uczęszczanie do szkoły oraz uczestnictwo we wszystkich rodzajach obowiązkowych zajęć;
- dla osób w wieku aktywności zawodowej – pracę zawodową, naukę lub prowadzenie gospodarstwa domowego;
- dla osób w wieku starszym – podstawową samoobsługę przy czynnościach higienicznych, zakupach, przyrządzaniu posiłków itp.

Informacje o osobach niepełnosprawnych, zgodnie z przepisami ustawy o NSP, pozyskiwane były na zasadzie dobrowolności.

Według NSP 2021 ogólna liczba osób niepełnosprawnych (prawnie lub biologicznie) wynosiła 369,5 tys., co oznacza, że niemal co siódmy mieszkaniec województwa łódzkiego był, w rozumieniu spisu, osobą z niepełnosprawnościami. Liczba osób niepełnosprawnych zwiększyła się o 10,7% w porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. (liczba ludności województwa zmniejszyła się w tym czasie o 5,1%). W konsekwencji zwiększył się udział niepełnosprawnych w liczbie ludności województwa ogółem z 13,1% w 2011 r. do 15,3%. W skali Polski liczba niepełnosprawnych wzrosła o 16,0%, a ich odsetek w całej populacji zwiększył o 2,1 p. proc. do 14,3%.

Biorąc pod uwagę podział osób niepełnosprawnych na podstawowe kategorie wyodrębniane w spisach, to według wyników NSP2021, wśród ogółu osób niepełnosprawnych – podobnie jak w 2011 r. – dominowały osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność (niepełnosprawni prawnie), których liczba wyniosła 234,5 tys. (63,5%). W porównaniu z 2011 r. nastąpił wzrost liczebności tej grupy osób niepełnosprawnych o 8,5%. W okresie międzyspisyowym zwiększyła się również liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie (tzn. nie posiadających prawnego orzeczenia stwierdzającego niepełnosprawność, natomiast deklarujących odczuwanie ograniczenia sprawności) z 117,7 tys. w 2011 r. do 135,0 tys. w 2021 r., tj. o 14,7%. Struktura osób z niepełnosprawnościami dla województwa łódzkiego według tych dwóch kategorii wyodrębnionych w spisach jest zbliżona do wyznaczonej w skali całego kraju, gdzie 63,7% to niepełnosprawni prawnie, a 36,3% niepełnosprawni tylko biologicznie.

W 2021 r. wśród zbiorowości osób z niepełnosprawnościami nadal przeważały kobiety (56,1% wobec 43,9% mężczyzn), podczas gdy w 2011 r. udział kobiet w strukturze niepełnosprawnych był nieco niższy (54,9%). Należy podkreślić, że w okresie międzypisowym nie uległy zmianie proporcje według płci biorąc pod uwagę kategorię niepełnosprawności. Kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni deklarowały posiadanie ograniczeń sprawności i w grupie osób niepełnosprawnych tylko biologicznie stanowiły 61,9%.

Tablica 11. Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności

Table 11. Disabled persons by category of disability and sex

Wyszczególnienie Specification	2011		2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	2011=100
Osoby niepełnosprawne – ogółem Disabled persons total	333 760	100,0	369 531	100,0	110,7
prawnie legally	216 054	64,7	234 517	63,5	108,5
tylko biologicznie only biologically	117 706	35,3	135 014	36,5	114,7
Mężczyźni Males	150 537	45,1	162 358	43,9	107,9
Kobiety Females	183 223	54,9	207 173	56,1	113,1

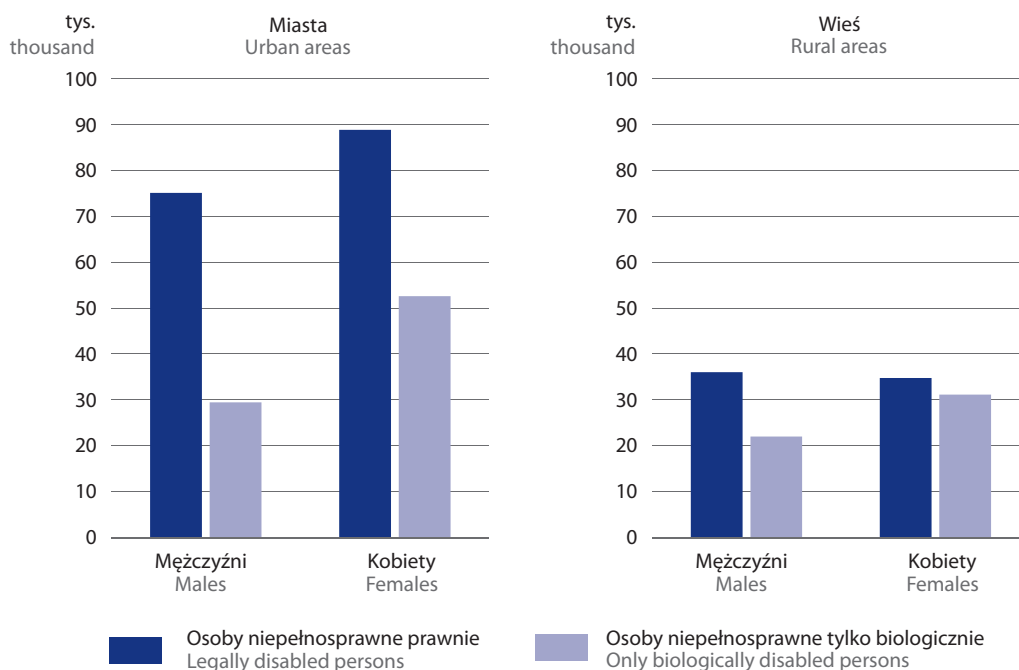
Większość osób niepełnosprawnych jest mieszkańcami miast – 66,5% osób, podczas gdy dla ogółu ludności wskaźnik ten wynosił 62,1%. Liczba niepełnosprawnych w miastach wzrosła o 4,1%, natomiast na wsi wzrost ten był znacząco wyższy i wyniósł 26,6%. Zmiany te spowodowały, że zmniejszyła się różnica w strukturze tej zbiorowości według miejsca zamieszkania w porównaniu z 2011 r., w którym 70,8% niepełnosprawnych było mieszkańcami miast. Jednocześnie, także w wyniku zmiany struktury ludności ogółem według miejsca zamieszkania, istotnie zmieniło się natężenie niepełnosprawności – w 2021 r. w miastach na 1000 mieszkańców odnotowano 164 osoby niepełnosprawne, a na wsi 135. W 2011 r. wskaźniki te wynosiły: w miastach 146, na wsi 106.

Wśród ogółu niepełnosprawnych mieszkańców miast przeważały kobiety, które stanowiły 57,5% (wobec 42,5% mężczyzn) i w porównaniu z 2011 r. proporcje według płci nieznacznie się zmieniły (kobiety 55,9%, mężczyźni 44,1%). Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w miastach wyniosła 163,9 tys., co stanowiło 66,6% ogółu niepełnosprawnych tam zamieszkałych i w porównaniu z 2011 r. ich liczba zwiększyła się o jedynie 0,6%. Natomiast bardziej dynamiczny wzrost obserwuje się w grupie niepełnosprawnych tylko biologicznie – o 11,9% (z 73,3 tys. do 82,0 tys. w 2021 r.).

W okresie międzypisowym większy wzrost (o 26,6%) liczby osób z niepełnosprawnościami wystąpił na wsi niż w miastach (wzrost z 97,6 tys. do 123,6 tys.). Analogicznie jak wśród ludności miejskiej, tak i na wsi w 2021 r. dominowały kobiety (53,2%) i w porównaniu z 2011 r. ich udział wzrósł o 0,8 p. proc. Uwzględniając kategorie niepełnosprawności również na wsi – w porównaniu z 2011 r. – obserwowany jest wzrost o niemal jedną trzecią liczby osób niepełnosprawnych prawnie, których liczba wynosiła 70,6 tys. i stanowili oni 57,1% wśród ogółu osób z niepełnosprawnościami. Natomiast liczba mieszkańców wsi niepełnosprawnych tylko biologicznie wzrosła z 44,4 tys. do 53,0 tys., tj. o 19,3%.

Wykres 12. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności w 2021 r.

Charts 12. Disabled persons by a place of residence, sex and category of disability in 2021

Wyniki spisu 2021 dotyczące osób niepełnosprawnych według płci, miejsca zamieszkania oraz kategorii niepełnosprawności wskazują, że wśród ogółu niepełnosprawnych mężczyzn, mieszkańcy miast (71,8%) częściej niż mężczyźni na wsi (62,1%) posiadali prawne orzeczenie o niepełnosprawności (niepełnosprawni prawnie), tym samym udział niepełnosprawnych tylko biologicznie mężczyzn był wyższy na wsi 37,9% (w miastach 28,2%). Również wśród ogółu niepełnosprawnych kobiet zamieszkałych w miastach wyższy był udział niepełnosprawnych prawnie (62,8%) niż wśród kobiet mieszkających na wsi, gdzie ich udział wyniósł 52,8%.

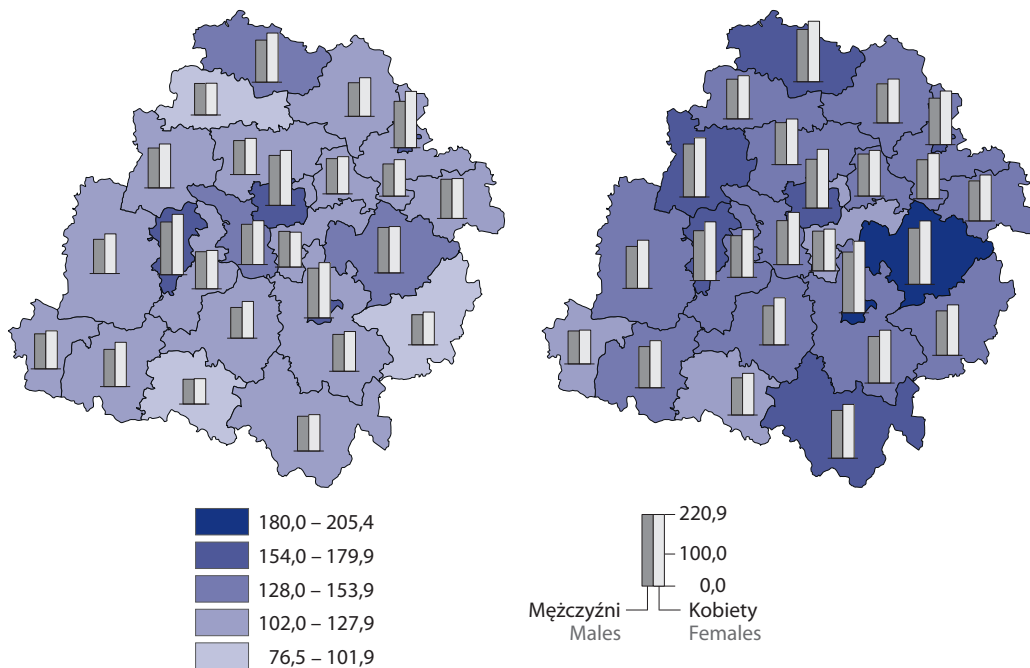
Analizując zróżnicowanie terytorialne według występującego tam natężenia niepełnosprawności według danych NSP 2021 odnotowano, że największa liczba niepełnosprawnych zamieszkiwała w Łodzi – 112,3 tys. osób, stanowiąc 30,4% ogółu niepełnosprawnych w województwie. Znaczące grupy niepełnosprawnych odnotowano także w powiatach zgierskim – 22,7 tys. osób (6,1% ogółu niepełnosprawnych w województwie) oraz tomaszowskim 20,9 tys. (5,7%). Natomiast największą liczbę niepełnosprawnych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców odnotowano w Piotrkowie Trybunalskim – 205 osób niepełnosprawnych na 1000 mieszkańców miasta na prawach powiatu, a także w powiatach: tomaszowskim – 185, kutnowskim – 175 oraz poddębickim – 173. Najniższe wartości tego wskaźnika odnotowano w powiatach: wieruszowskim – 103, pajęczańskim – 122 oraz łódzkim wschodnim – po 126. Liczba osób niepełnosprawnych na 1000 ludności ogółem dla województwa wyniosła 153, przy średniej dla kraju 143.

Mapa 15. Osoby niepełnosprawne na 1000 ludności

Map 15. Disabled persons per 1000 population

2011 Łódzkie = 131,5

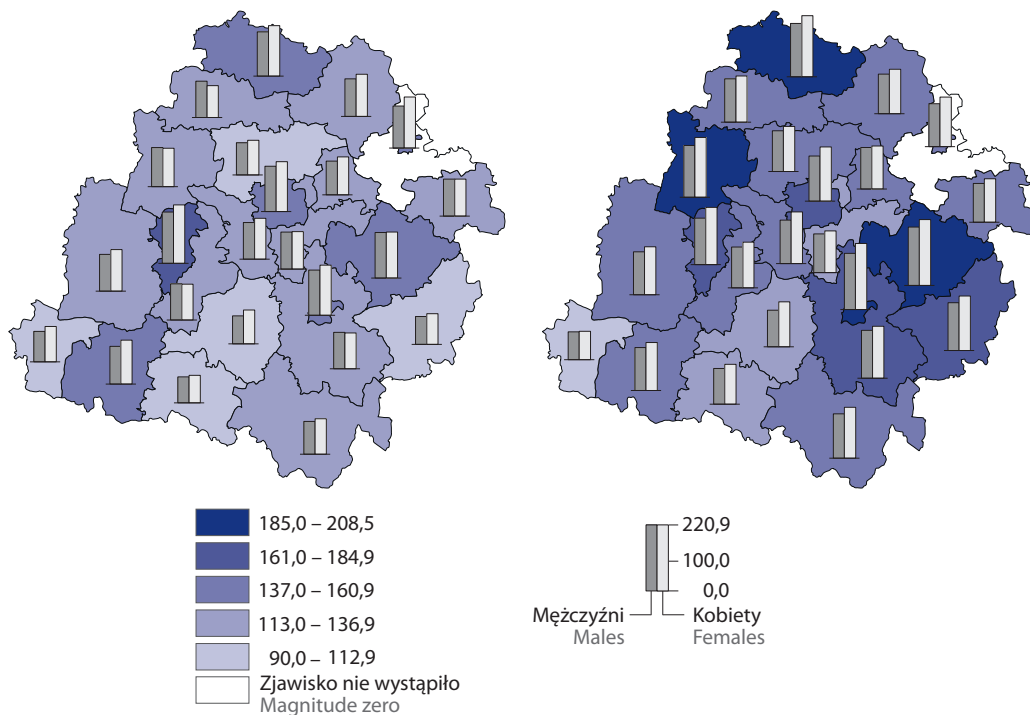
2021 Łódzkie = 153,3

Mapa 16. Osoby niepełnosprawne w miastach na 1000 ludności

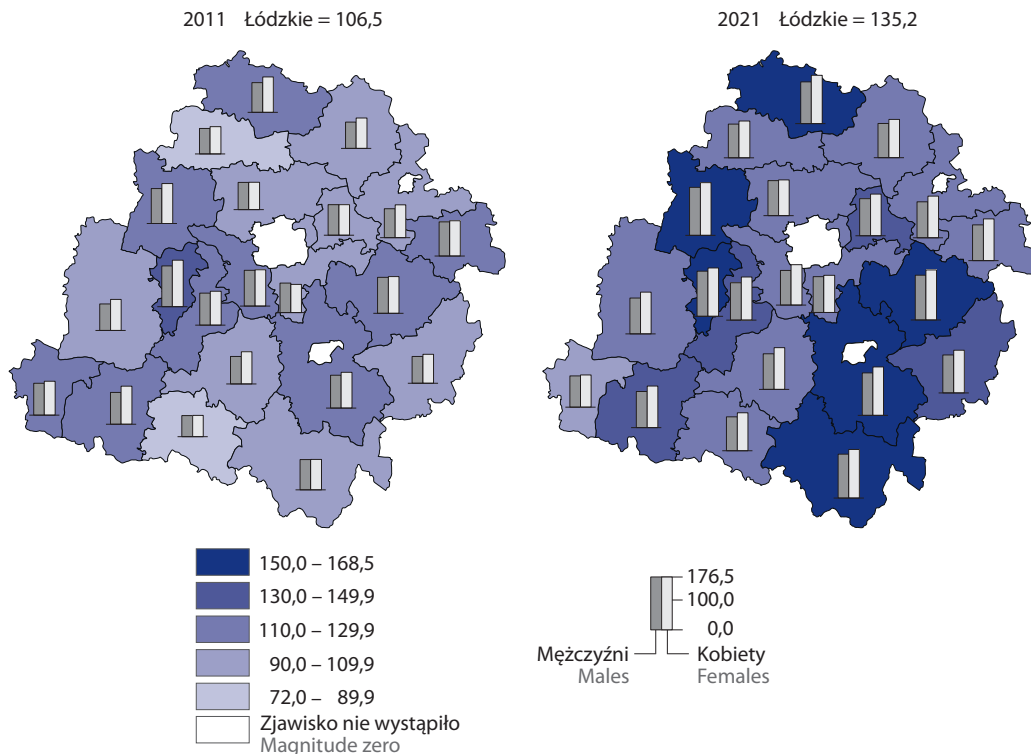
Map 16. Disabled persons in urban areas per 1000 population

2011 Łódzkie = 145,6

2021 Łódzkie = 164,4

Mapa 17. Osoby niepełnosprawne na wsi na 1000 ludności
 Map 17. Disabled persons in rural areas per 1000 population

Przy analizie wyników w zakresie zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie w kontekście stopnia ograniczenia sprawności oraz posiadanego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność należy mieć na uwadze wiek osób niepełnosprawnych. Stopień niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki) ustalany jest bowiem wyłącznie osobom w wieku 16 lat i więcej. Natomiast osobom do 16 roku życia ustalany jest jedynie fakt posiadania prawnego orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2021 r. wśród 234,5 tys. niepełnosprawnych prawnie, osoby w wieku 16 lat i więcej stanowiły 94,1% i w porównaniu z 2011 r. ich udział zmniejszył się o 2,2 p. proc. Kobiety posiadające prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności stanowiły 95,7% ogółu kobiet niepełnosprawnych prawnie, a mężczyźni 92,3%. W 2011 r. udziały dla kobiet i mężczyzn wynosiły odpowiednio 97,2% oraz 95,7%.

Wyniki spisu 2021 r. pokazały, że województwie łódzkim (podobnie jak w skali Polski) niezależnie od płci – zarówno w miastach, jak i na wsi – wśród niepełnosprawnych prawnie powyżej 16 lat – najwięcej było osób posiadających umiarkowany stopień niepełnosprawności. W miastach udział osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oscylował na poziomie około 48% dla obu płci, natomiast na wsi wynosił odpowiednio: dla mężczyzn 46,0%, a dla kobiet 43,1%. W skali województwa osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności stanowiły 47,2% niepełnosprawnych prawnie powyżej 16 lat. Kolejną grupę stanowiły osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności, które ogółem w województwie stanowiły 27,9% niepełnosprawnych prawnie powyżej 16 lat. W miastach udział mężczyzn wynosił 28,5%, a kobiet 32,0%. Na wsi udział osób niepełnosprawnych o lekkim stopniu niepełnosprawności był niższy niż w miastach i wynosił 24,9% dla mężczyzn i 23,9% dla kobiet. W miastach przeszło co piąta osoba niepełnosprawna miała orzeczone znaczny stopień niepełnosprawności, natomiast na wsi prawie co trzecia, przy udziale dla województwa ogółem 24,8%. Udział osób z orzeczo- nym znacznym stopniem niepełnosprawności w miastach dla mężczyzn i kobiet był zbliżony (odpowied- nio 22,0% i 22,4%), natomiast na wsi udział kobiet z tym stopniem niepełnosprawności wyniósł 33,0%, a mężczyzn 29,1%.

Tablica 12. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania, płci i kategorii niepełnosprawności w 2021 r.

Table 12. Disabled persons by place of residence, sex and category of disability in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasto Urban areas	Wieś Rural areas
Ogółem Total	369 531	162 358	207 173	245 919	123 612
Niepełnosprawni prawnie Legally disabled persons	234 517	110 984	123 533	163 891	70 626
w wieku 16 lat i więcej aged 16 years and more	220 694	102 458	118 236	155 220	65 474
o stopniu niepełnosprawności: with disability degree:					
znacznym considerable	54 810	24 867	29 943	34 492	20 318
umiarkowanym moderate	104 253	49 590	54 663	75 075	29 178
lekkim minor	61 631	28 001	33 630	45 653	15 978
w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności ^a aged 0-15 years with disability certificate ^a	13 823	8 526	5 297	8 671	5 152
Niepełnosprawni tylko biologicznie Only biologically disabled persons	13 5014	51 374	83 640	82 028	52 986
odczuwający ograniczenie sprawności: perceiving activity limitation:					
całkowite totally	3 601	1 201	2 400	2 081	1 520
poważne severely	21 834	8 220	13 614	12 913	8 921
umiarkowane moderately	109 579	41 953	67 626	67 034	42 545

a Łącznie z osobami w wieku od 16 lat do 17 lat i 6 m-cy, których orzeczenia o niepełnosprawności zostały wydłużone z mocy prawa ze względu na stan epidemii lub zagrożenia epidemicznego wirusem SARS-CoV-2 w 2021 r.

a Including persons aged 16 to 17 years and 6 months whose disability certificates have been extended by law due to the state of epidemic or epidemic threat of the SARS-CoV-2 virus in 2021 r.

Liczba osób w wieku 0-15 lat posiadających prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność w okresie międzypisowym niemal się podwoiła – z 7,6 tys. osób do 13,8 tys. w 2021 r. W porównaniu z 2011 r. udział osób w wieku 0-15 lat posiadających takie orzeczenie wśród niepełnosprawnych prawnie wzrósł z 3,5% do 5,9%. Wśród osób do 16 roku życia 61,7% stanowili chłopcy, a ich udział zwiększył się w stosunku do 2011 r. o 1,8 p. proc.

Analizując wyniki spisu uwzględniając subiektywną ocenę osób dotyczącą zdolności wykonywania czynności podstawowych dla danego wieku obserwuje się zróżnicowanie w ocenie występujących ograniczeń w zależności od tego, czy osoby posiadają orzeczenie prawne, czy tylko deklarują niepełnosprawność biologiczną. Niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności, każda z osób niepełnosprawnych prawnie oceniała występujące ograniczenia (lub ich brak). Przy czym dotyczyło to stanów długotrwałych, tj. takich, które trwały lub przewidywano, że będą trwały 6 miesięcy lub dłużej.

Większość (57,5%) niepełnosprawnych prawnie deklarowała posiadanie ograniczeń utrudniających codzienne funkcjonowanie, czyli byli zarazem niepełnosprawnymi biologicznie. Wśród nich (bez względu na posiadany stopień niepełnosprawności) 5,9% deklarowało całkowite ograniczenie sprawności, 14,3% poważne, natomiast 37,5% umiarkowane ograniczenie. Pozostali zaś (42,5%) to osoby niepełnosprawne wyłącznie prawnie, które nie wskazały jakichkolwiek ograniczeń w funkcjonowaniu lub ich ograniczenia były krótkotrwałe.

Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie znacznie rzadziej deklarowały całkowite ograniczenie sprawności niż osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność (2,7%), nieco częściej poważne – 16,2%, natomiast ograniczenie sprawności w stopniu umiarkowanym aż 81,2%. Niewielkie różnice w odczuwaniu ograniczeń obserwowane były dla mężczyzn i kobiet. Kobiety nieco częściej niż mężczyźni wskazywały całkowite i poważne ograniczenia sprawności. Natomiast mężczyźni częściej wskazywali odczuwanie umiarkowanych ograniczeń sprawności.

Według wyników spisu powszechnego w 2021 r., wśród ogółu osób z niepełnosprawnościami (369,5 tys.) zdecydowana większość, bo 267,0 tys. (73,0%) deklarowała niepełnosprawność biologiczną (niezależnie od posiadania prawnego orzeczenia o niepełnosprawności). W skali Polski odsetek ten był nieco niższy i wyniósł 71,1%. Wśród niepełnosprawnych były zarówno osoby posiadające prawne orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność, jak również osoby, które takiego dokumentu nie posiadały, ale deklarowały posiadanie ograniczeń w wykonywaniu codziennych czynności. Osoby niepełnosprawne tylko prawnie, które nie deklarowały w NSP 2021 jakichkolwiek ograniczeń sprawności, stanowiły w województwie łódzkim zbiorowość liczącą 99,6 tys.

Informacje o grupach schorzeń powodujących ograniczenia związane z codziennym funkcjonowaniem pozwalają przedstawić szerszą charakterystykę zbiorowości osób niepełnosprawnych biologicznie. W badaniu spisowym w 2021 r. informacje dotyczące odczuwania ograniczeń w codziennych obowiązkach oraz grup schorzeń je powodujących były pytaniami dobrowolnymi (subiektywna ocena respondenta), a respondent wskazywał maksymalnie trzy najważniejsze schorzenia. W przypadku posiadania więcej niż jednego schorzenia powodującego ograniczenia sprawności, należało zaznaczyć schorzenie główne, które najbardziej utrudnia codzienne życie. Wyodrębniono następujące grupy schorzeń: narządu ruchu, narządu wzroku, narządu słuchu, układu krążenia, neurologiczne oraz inne.

Wśród osób niepełnosprawnych, które odczuwały ograniczenia sprawności analizie poddano trzy główne schorzenia (nawet jeśli było ich więcej). Osoby odczuwające ograniczoną zdolność do wykonywania zwykłych czynności najczęściej posiadały jedno schorzenie, które ogranicza ich sprawność. Zbiorowość ta liczyła 163,5 tys. (tj. 60,6%). Dwa schorzenia wskazało 51,2 tys. (tj. 19,0%), a trzy 34,0 tys. (tj. 12,6%). Dla 21,1 tys. osób (7,8%) nie ustalono informacji o schorzeniach, dotyczy to zarówno nieustalonego rodzaju schorzenia, jak i odmowy udzielenia odpowiedzi.

Struktura niepełnosprawnych biologicznie ze względu na liczbę schorzeń ograniczających sprawność różna jest w zależności od płci. Prawie 65% mężczyzn stwierdziło, że występowała u nich jedna choroba będąca przyczyną ograniczeń, 18,1% miało dwa schorzenia, 10,8% trzy, natomiast 6,1% nie udzieliło informacji w tym zakresie. Kobiety, nieco rzadziej niż mężczyźni deklarowały posiadanie tylko jednego schorzenia (57,3%), blisko co piąta miała dwa schorzenia, a 14,0% trzy schorzenia będące przyczyną ograniczeń sprawności. Kobiety częściej niż mężczyźni, odmawiały udzielenia odpowiedzi (9,1%).

Informacja o głównym schorzeniu – w przypadku posiadania więcej niż jednego – jest istotna dla rozpoznania, które schorzenie w sposób najbardziej dotkliwy utrudniało codzienne funkcjonowanie. W grupie osób niepełnosprawnych biologicznie 36,8% uznało za główną przyczynę swoich ograniczeń sprawności uszkodzenia i choroby narządu ruchu. Kobiety częściej niż mężczyźni (39,5% wobec 33,3%) wskazywały tę grupę schorzeń jako główną. Choroby neurologiczne i choroby układu krążenia, jako główne schorzenie powodujące ich ograniczenia sprawności, wskazało odpowiednio 14,0% i 13,8% niepełnosprawnych, przy czym nieco częściej tego typu schorzenia wskazywali mężczyźni niż kobiety.

Uszkodzenia i choroby narządu wzroku i słuchu były w kategorii przyczyn najrzadziej wybieranych wśród osób niepełnosprawnych biologicznie (odpowiednio 4,3% oraz 3,2%). Natomiast 16,2% osób wskazało, że główne schorzenie powodujące ograniczenia w ich funkcjonowaniu należy do grupy – inne osobno nie wymienione. Dla co ósmej osoby niepełnosprawnej biologicznie nie udało się określić głównego schorzenia utrudniającego codzienne funkcjonowanie. Odsetek braków informacji wśród ogółu niepełnosprawnych mężczyzn wynosił 10,0%, natomiast wśród kobiet był nieco wyższy – 12,9%.

Choroby narządów ruchu były jednocześnie najczęstszą przyczyną ograniczeń sprawności (ponad jedną trzecią przypadków we wszystkich rodzajach ograniczeń). Występowanie chorób neurologicznych

częściej powodowało całkowite ograniczenie sprawności u 29,9% niepełnosprawnych biologicznie oraz poważne ograniczenia u 18,5% niepełnosprawnych. Natomiast wśród osób z umiarkowanymi ograniczeniami częstą przyczyną (wskazywaną częściej niż w innych rodzajach ograniczeń) były choroby krążenia (15,0% niepełnosprawnych z umiarkowanymi ograniczeniami).

Tablica 13. Osoby niepełnosprawne biologicznie według płci, głównej grupy schorzenia oraz stopnia ograniczenia sprawności w 2021 r.

Table 13. Biologically disabled persons by sex, main medical condition group and activity limitation degree in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w liczbach bez- względ- nych Total in absolute numbers	Główna grupa schorzenia Main medical condition group						
		narządu ruchu loco- motive system	narządu wzroku visual system	narządu słuchu hearing	układu krążenia cardiova- scular	neurolo- giczne neurolo- gical	inne schorze- nia other condi- tions	nieusta- lone unk- nown
		w % in %						
Osoby niepełnosprawne biologicznie ogółem Biologically disabled persons total	269 905	36,8	4,3	3,2	13,8	14,0	16,2	11,6
odczuwające ograniczenie sprawności: perceiving activity limitation								
całkowite totally	17 371	34,5	4,5	1,0	6,1	29,9	15,6	8,6
poważne severely	55 485	39,5	5,3	2,2	12,0	18,5	16,2	6,3
umiarkowane moderately	197 049	36,3	4,0	3,7	15,0	11,4	16,3	13,4
Mężczyźni Males	115 172	33,3	4,4	3,5	15,7	15,8	17,4	10,0
odczuwające ograniczenie sprawności: perceiving activity limitation								
całkowite totally	7 643	31,1	4,4	1,1	6,9	32,0	16,8	7,7
poważne severely	24 046	34,0	4,9	2,3	13,7	20,9	18,0	6,1
umiarkowane moderately	83 483	33,3	4,2	4,1	17,1	12,8	17,3	11,3
Kobiety Females	154 733	39,5	4,3	2,9	12,3	12,7	15,4	12,9
odczuwające ograniczenie sprawności: perceiving activity limitation								
całkowite totally	9 728	37,2	4,5	0,8	5,4	28,2	14,7	9,2
poważne severely	31 439	43,6	5,6	2,1	10,7	16,7	14,9	6,4
umiarkowane moderately	113 566	38,6	3,9	3,4	13,4	10,3	15,5	15,0

Rodzaje schorzeń różnicujące odczuwanie ograniczeń sprawności są odmienne w zależności od płci. Przyczynami całkowitego ograniczenia sprawności dla 32,0% mężczyzn niepełnosprawnych biologicznie były schorzenia neurologiczne, a dla 31,1% taką przyczyną były choroby narządów ruchu. Jedną trzecią podwód dla których mężczyźni wskazywali umiarkowanie ograniczenia były choroby narządów ruchu.

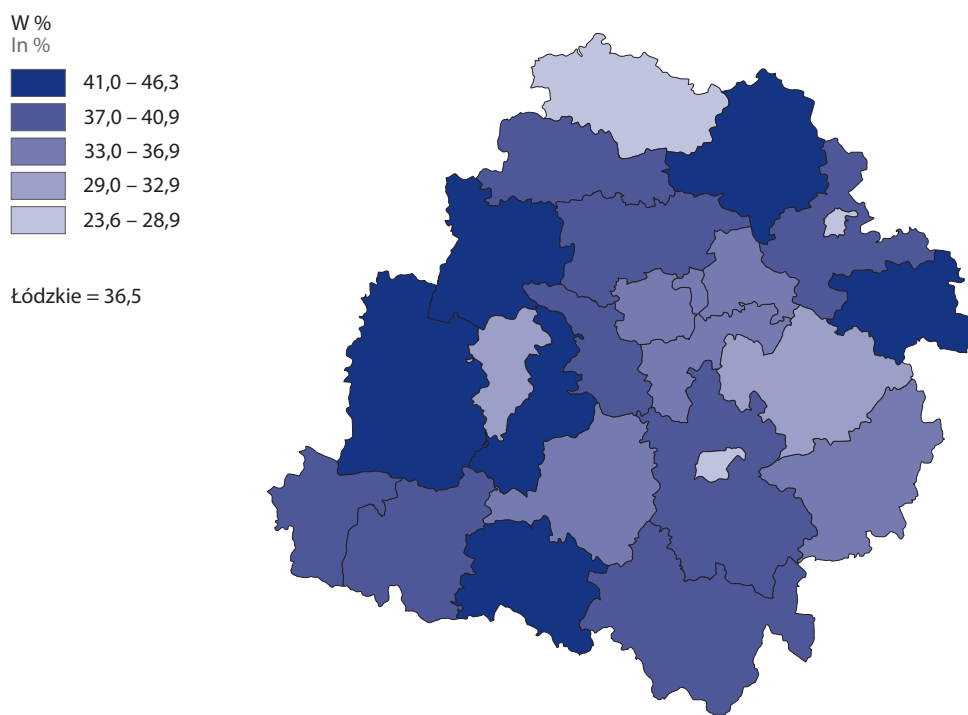
Głównymi schorzeniami ograniczającymi sprawność kobiet, wszystkich rodzajów ograniczeń, były schorzenia narządów ruchu, przy czym najczęściej powodowały one ograniczenia poważne. Całkowite ograniczenia sprawności u kobiet często powodowały także choroby neurologiczne (28,2% wskazało te właśnie schorzenia).

Podobnie jak zróżnicowana jest liczba niepełnosprawnych przypadająca na 1000 mieszkańców, tak też różni się w powiatach struktura niepełnosprawnych według kategorii niepełnosprawności. Wśród ogółu osób z niepełnosprawnościami w danym powiecie, największy udział osób niepełnosprawnych prawnie odnotowano w miastach na prawach powiatu: Piotrkowie Trybunalskim (76,4%) i Skierniewicach (72,1%) oraz w powiecie kutnowskim (72,3%). Udziały te znacznie przewyższały średni wskaźnik dla województwa (63,5%). Z kolei wysoki udział niepełnosprawnych tylko biologicznie dotyczył powiatów: rawskiego (46,3%), pajęczańskiego (45,8%), łaskiego (44,3%), łowickiego (41,8%) oraz sieradzkiego (41,6%).

Podobną strukturę według kategorii niepełnosprawności odnotowano w poprzednim spisie. Największe udziały w strukturze niepełnosprawnych prawnie w 2011 r. odnotowane były w miastach na prawach powiatu: Piotrkowie Trybunalskim (79,3%), Skierniewicach (73,7%) oraz Łodzi (68,3%). Wyniki przewyższające średnią dla województwa (64,7%) dotyczyły także powiatów: tomaszowskiego (68,9%), zduńskowolskiego (68,8%), poddębickiego (66,8%), łaskiego (66,0%) oraz brzezińskiego (65,5%). Największe odsetki osób, które zadeklarowały tylko niepełnosprawność biologiczną dotyczył powiatów: piotrkowskiego (50,9%), wieruszowskiego (48,8%), opoczyńskiego (47,1%), pajęczańskiego (44,5%) oraz łęczyckiego (44,0%).

Mapa 18. Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie w 2021 r

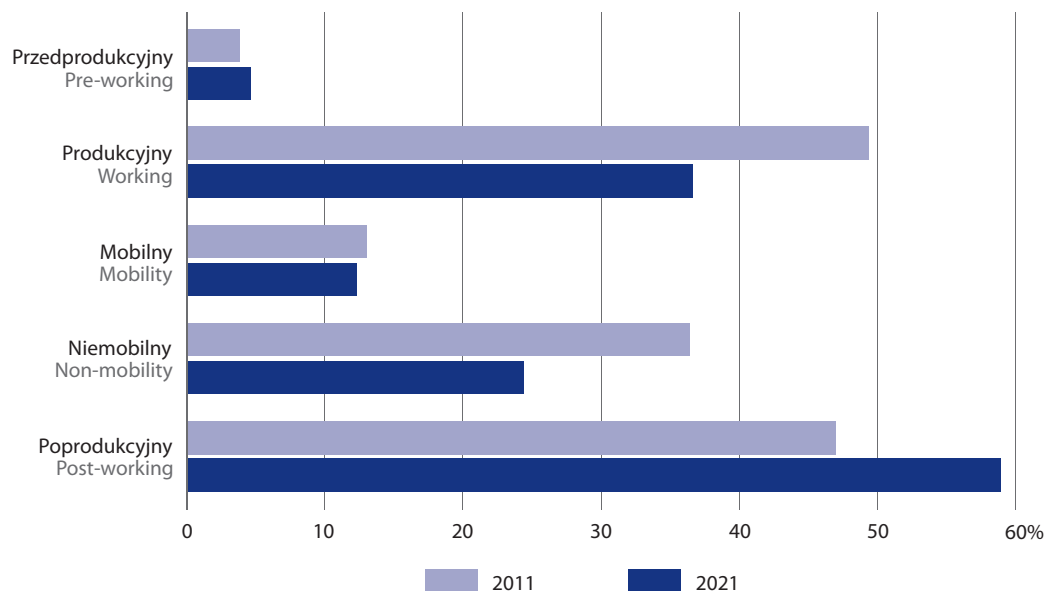
Map 18. Only biologically disabled persons in 2021

Analiza zmian w strukturze niepełnosprawnych według ekonomicznych grup wieku w latach 2011 i 2021 wykazuje, że znaczną częścią osób niepełnosprawnych pozostają osoby w wieku poprodukcyjnym. Udział tej grupy, który w 2021 r. wyniósł 58,8% i w okresie między spisami zwiększył się o 11,9 p. proc. Zmalały odsetki osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym-mobilnym (18-44 lata) – o 0,8 p. proc. oraz produkcyjnym-niemobilnym (45-59/60 lat) – o 12,0 p. proc. Udział grupy w wieku przedprodukcyjnym natomiast był wyższy o 0,8 p. proc i wyniósł 4,6%.

Struktura według ekonomicznych grup wieku różni się także ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Wśród osób posiadających prawne orzeczenie o niepełnosprawności 51,7% to osoby w wieku poprodukcyjnym, z których większość stanowiły kobiety. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią w tej kategorii niepełnosprawności 41,9%, z przewagą mężczyzn. Podobnie wśród osób niepełnosprawnych tylko biologicznie – 71,1% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym i są to w zdecydowanej większości kobiety. W wieku produkcyjnym znajduje się 27,4% niepełnosprawnych tylko biologicznie (z czego 18,5 p. proc. przypada na wiek niemobilny). Udział osób młodych (w wieku przedprodukcyjnym) wśród niepełnosprawnych tylko biologicznie jest ponad 4-krotnie niższy niż wśród posiadających orzeczenie niepełnosprawności (1,5% wobec 6,4%).

Wykres 13. Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku
Charts 13. Disabled persons by economic age groups

Występowania problemów związanych z ograniczeniami w wykonywaniu zwykłych czynności rośnie wraz z wiekiem, dlatego analiza udziału osób niepełnosprawnych wśród ogółu ludności w danej grupie wieku pozwala ocenić zmiany w częstości występowania niepełnosprawności w populacji.

Najliczniejszą grupę niepełnosprawnych stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym i wśród nich nastąpił największy wzrost udziału osób niepełnosprawnych w ludności ogółem w tej grupie wieku (z 32,5% do 36,6%), przy czym wśród ogółu ludności nastąpił wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z 2011 r. o 5,9 p. proc do poziomu 24,9%. W okresie międzyspisowym nastąpił spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym wśród ludności ogółem, jednak udział osób niepełnosprawnych w tej grupie wieku pozostał na zbliżonym w porównaniu z 2011 r. poziomie ok. 10%. W tej grupie wieku odnotowano niewielki wzrost udziału osób z niepełnosprawnościami w ludności ogółem w wieku produkcyjnym mobilnym (z 4,5% do 5,3%), spadek zaś dotyczył grupy wieku produkcyjnego niemobilnego (z 18,9% do 16,4%). W populacji województw łódzkiego odnotowano także spadek liczby ludności

w wieku przedprodukcyjnym, natomiast udział osób z niepełnosprawnościami wśród ludności ogółem w tej grupie wieku zwiększył się z 2,9% w 2011 r. do 4,1% w 2021 r.

W 2021 r. liczba osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej, dla której ustalany jest stan cywilny, wynosiła 355,4 tys. – mężczyźni liczyli 153,7 tys., a kobiety 201,7 tys. osób. Analizując strukturę osób niepełnosprawnych według stanu cywilnego obserwuje się, iż przeszło połowę – podobnie jak wśród ogółu ludności województwa – stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim.

Zwraca uwagę fakt, że w subpopulacji osób niepełnosprawnych – wdowy i wdowcy stanowili 23,0%, natomiast wśród ogółu ludności udział osób o tym stanie cywilnym był znacznie niższy i wynosił 9,5%. Również w grupie osób niepełnosprawnych udział osób rozwiedzionych jest wyższy niż wśród ogółu ludności (10,8% wobec 8,5%).

Natomiast wśród osób z niepełnosprawnościami obserwuje się zdecydowanie niższy niż wśród ogółu ludności udział osób o stanie cywilnym kawaler/panna, którzy stanowili 13,9% (dla ogółu udział ten wynosił 23,0%).

Struktura osób niepełnosprawnych według stanu cywilnego w województwie łódzkim jest zbliżona do tej obserwowanej w skali Polski, gdzie najwięcej jest osób w związkach małżeńskich (51,0%). Udział osób owdowiałych to 22,5%, a rozwiedzionych 9,4%. Odsetek osób niepełnosprawnych o stanie cywilnym kawaler/panna to 16,8%.

Tablica 14. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego na tle ogółu ludności w 2021 r.
Table 14.

Disabled persons aged 15 and more by marital status to the total population in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Stan cywilny Marital status				
		kawalerowie, panny single	żonaci, zamężne married	wdowcy, wdowy widowed	rozwiedzeni, rozwiedzione divorced	nieustalony unknown
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers						
Ogółem Total	355 385	49 431	183 344	81 621	38 528	2 461
kobiety females	153 655	29 563	94 599	12 843	15 538	1 112
mężczyźni males	201 730	19 868	88 745	68 778	22 990	1 349
W % In %						
Ogółem Total	100,0	13,9	51,6	23,0	10,8	0,7
kobiety females	100,0	19,2	61,6	8,4	10,1	0,7
mężczyźni males	100,0	9,8	44,0	34,1	11,4	0,7

Wśród osób niepełnosprawnych widoczne jest również zróżnicowanie w stanie cywilnym mężczyzn i kobiet. Wśród ogółu niepełnosprawnych mężczyzn 19,2% stanowili kawalerowie, panny zaś 9,8%. Zdecydowanie wyższy odsetek był żonatych mężczyzn (ponad 60%) w porównaniu z zamężnymi kobietami (44,0%), co wynika z wyższej umieralności mężczyzn powodującej owdowienia kobiet. Odsetek wdów wyniósł aż 34,1%, wobec 8,4% mężczyzn. Osoby rozwiedzione stanowiły 11,4% wśród kobiet i o 1,3 p. proc. więcej wśród mężczyzn.

W spisie ludności 2021 r. wszystkim osobom w wieku 13 lat i więcej ustalony został najwyższy ukończony poziom wykształcenia, niezależnie czy był on uzyskany w szkole dziennej, wieczorowej lub w systemie zaocznym. Jednak dla opracowania charakterystyk osób niepełnosprawnych według innych cech przyjęto prezentowanie danych o poziomie wykształcenia dla ludności w wieku 15 lat i więcej.

Tablica 15. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Table 15. Disabled persons aged 15 and more by sex and educational level in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Poziom wykształcenia Educational level					
		wyższe ^a tertiary ^a	policealne i średnie post-second- ary and secondary	zasadnicze zawodowe/ branżowe basic vocational/ sectoral	gimnazjalne i podstawo- we lower secondary and primary	podsta- wowe nie- ukończone i bez wys- kształcenia szkolnego primary not completed and without school education	nieustalony unknown
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers							
Ogółem Total	355 385	41 491	118 103	91 307	93 373	7 640	3 471
kobiety females	153 655	15 966	46 810	50 605	36 269	2 708	1 297
mężczyźni males	201 730	25 525	71 293	40 702	57 104	4 932	2 174
W % In %							
Ogółem Total	100,0	11,7	33,2	25,7	26,3	2,1	1,0
kobiety females	100,0	10,4	30,5	32,9	23,6	1,8	0,8
mężczyźni males	100,0	12,7	35,3	20,2	28,3	2,4	1,1

a Łącznie z osobami posiadającymi dyplom ukończenia kolegium.

a Including persons holding a college graduation diploma.

W 2021 r. wśród 355,4 tys. osób z niepełnosprawnościami w wieku 15 lat i więcej najwięcej było osób z wykształceniem średnim (łącznie z policealnym), które miały 33,2% udziału w strukturze tej zbiorowości według poziomu wykształcenia. Odsetek ten był zbliżony (35,6%) do ustalonego dla ludności województwa łódzkiego ogółem. Poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych, podobnie jak w całej populacji, jest zróżnicowany ze względu na płeć. Częściej szkoły średnie kończyły kobiety, a ich udział wynosił 35,3% wśród ogółu niepełnosprawnych kobiet, natomiast udział mężczyzn o tym poziomie wykształcenia był nieco niższy i wynosił 30,5% wśród ogółu niepełnosprawnych mężczyzn.

Znaczące miejsce w strukturze osób niepełnosprawnych według poziomu wykształcenia zajmują posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe. Liczba niepełnosprawnych o tym poziomie wykształcenia wyniosła 91,3 tys., co stanowiło 25,7% osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej (20,2% w populacji województwa łódzkiego ogółem). Ten poziom wykształcenia zdecydowanie częściej posiadali mężczyźni (32,9%) niż kobiety (20,2%). Liczną grupę – 93,4 tys. osób (26,3%) – stanowią niepełnosprawni, którzy ukończyli gimnazjum lub szkołę podstawową (dla populacji ogółem 16,5%). Kobiety częściej niż mężczyźni posiadały ten poziom wykształcenia (28,3% wobec 23,6% dla mężczyzn).

Nieco ponad 41,5 tys. osób (tj. 11,7%) spośród osób niepełnosprawnych legitymowało się wykształceniem wyższym. Wskaźnik ten był o połowę niższy niż w populacji ogółem, gdzie wyniósł 23,0%. Kobiety z wyższym wykształceniem stanowiły 12,7% wśród niepełnosprawnych kobiet, natomiast wśród mężczyzn było to nieznacznie mniej – 10,4%.

W skali Polski odsetek osób niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym był nieco wyższy i wyniósł 12,3%. Nieznacznie mniejszy udział w skali kraju miały osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne – 31,8%. Szkołę zasadniczą zawodową/branżową miało ukończoną w skali kraju 28,1% osób niepełnosprawnych, a jedna czwarta jedynie gimnazjum, bądź szkołę podstawową.

Niezwykle ważną częścią charakterystyki każdej populacji jest jej aktywność ekonomiczna. Wśród ogółu ludności województwa łódzkiego w wieku 15 lat i więcej, która według danych NSP 2021 wynosiła 2 059,3 tys., niepełnosprawni (w liczbie 355,4 tys. osób) stanowili 17,3%. W skali Polski osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej stanowiły 16,2% ogółu populacji kraju.

Jednocześnie, osoby niepełnosprawne, które pytano o aktywność ekonomiczną, stanowiły 96,2% ogółu niepełnosprawnych, podczas gdy w populacji województwa łódzkiego odsetek ten wynosił 85,4%. Wynikało to ze struktury według wieku zbiorowości niepełnosprawnych, w której dominowały osoby starsze.

Tablica 16. Osoby niepełnosprawne w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy i płci w 2021 r.
Table 16. Disabled persons aged 15 and more by labour market status and sex in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Status na rynku pracy Labour market status			
		pracujący employed	bezrobotni unemployed	bierni zawodowo economically inactive	nieustalony unknown
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers					
Ogółem Total	355 385	77 436	4 420	269 649	3 880
kobiety females	153 655	40 693	2 673	107 552	2 737
mężczyźni males	201 730	36 743	1 747	162 097	1 143
W % In %					
Ogółem Total	100,0	21,8	1,2	75,9	1,1
kobiety females	100,0	26,5	1,7	70,0	1,8
mężczyźni males	100,0	18,2	0,9	80,4	0,6

Największą zbiorowość wśród niepełnosprawnych według statusu na rynku pracy stanowiły osoby bierne zawodowo, których udział wyniósł 75,9% (wśród ogółu ludności województwa łódzkiego udział tej grupy osób był znacznie niższy i wynosił niecałe 40%). Zdecydowanie częściej niepełnosprawne kobiety, niż mężczyźni, były bierne zawodowo, a udziały kształtowały się odpowiednio 80,4% dla kobiet i 70,0% dla mężczyzn.

Kolejną najliczniejszą grupą – wśród ogółu niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej – były osoby pracujące, które stanowiły 21,8% (udział ogółu populacji – to 53,7%). Należy zwrócić uwagę, że ponad 1/4 mężczyzn posiadających ograniczenia sprawności było osobami pracującymi. W przypadku niepełnosprawnych kobiet, tylko co 5 była osobą pracującą.

Osoby bezrobotne wśród osób z niepełnosprawnościami stanowiły niewielki odsetek, który wyniósł 1,2%, podczas gdy w populacji województwa ogółem to 2,2%. Częściej osobami poszukującymi pracy byli mężczyźni – odsetek bezrobotnych mężczyzn był niemal 2 razy wyższy niż wśród kobiet.

Struktura zbiorowości niepełnosprawnych w województwie łódzkim nie odbiega znacząco od tej struktury w skali całego kraju, gdzie osoby pracujące stanowiły 21,3%, bezrobotni 1,2%, a bierni zawodowo 76,4%.

Rozdział 5

Chapter 5

Charakterystyka narodowo-etniczna ludności

National-ethnic identity characteristics

Dane o narodowości, języku i wyznaniu odnoszą się do najbardziej subiektywnych i wrażliwych aspektów życia, które są dość trudno dostępne dla badania statystycznego. Polskie społeczeństwo cechuje się stosunkowo niewielkim udziałem przedstawicieli mniejszości etnicznych, językowych i wyznaniowych, a także ich nierównomiernym i znacznym rozproszeniem, co poważnie utrudnia ujmowanie ich w badaniach statystycznych, w szczególności ustalanie ich liczebności i struktury.

W założeniach metodologicznych dotyczących badania cech etniczno-kulturowych w powszechnym spisie ludności w 2021 r. położono nacisk na zachowanie porównywalności danych z poprzednim spisem ludności, co skutkowało przyjęciem identycznych rozwiązań w zakresie stosowanych definicji oraz kształtu pytań jak w badaniu spisowym z 2011 r.

Należy również podkreślić, że mimo iż metodologia przyjęta do realizacji spisu ludności w 2021 r. zakładała wykorzystanie zróżnicowanych źródeł danych, w tym rejestrów administracyjnych, informacje z zakresu narodowości, języka i wyznania w zasadzie mogły być pozyskiwane wyłącznie za pomocą technik ankietowych, tzn. otrzymywanych odpowiedzi na pytania kwestionariusza spisowego.

5.1. Struktura narodowo-etniczna ludności

5.1. National-ethnic structure of the population

Podobnie jak w dwóch poprzednich badaniach spisowych w powszechnym spisie ludności w 2021 r. przyjęta została koncepcja „subiektywnej narodowości”, w myśl której przynależność osób do określonej społeczności narodowej lub etnicznej była określana w drodze swobodnej deklaracji narodowościowej spisywanych osób.

Narodowość, przynależność narodowa lub etniczna – jest deklaratywną, opartą na subiektywnym odczuciu, indywidualną cechą każdego człowieka, wyrażającą jego emocjonalny, kulturowy lub wynikający z pochodzenia związek z określonym narodem lub wspólnotą etniczną. Narodowości (odczuwanej przynależności narodowo-etnicznej) nie należy mylić z przynależnością państwową – czyli obywatelstwem. W spisie ludności i mieszkań 2021 umożliwiono mieszkańcom Polski wyrażenie złożonych tożsamości narodowo-etnicznych poprzez zadanie dwóch pytań o przynależność narodowo-etniczną.

Dane NSP 2021 pokazują, że ludność województwa łódzkiego jest niemal jednolita pod względem narodowościowym. Narodowość polską zadeklarowało 2400,9 tys. osób, tj. 99,6% mieszkańców województwa łódzkiego (98,8% w Polsce), natomiast 26,2 tys. osób, tj. 1,1% identyfikuje się z narodowością inną niż polska – obok polskiej lub jako podstawową przynależność narodową (w skali kraju 3,7%). Przynależność narodowa nie została określona jedynie dla 0,02% ogółu ludności województwa łódzkiego¹.

Tablica 17. Ludność według rodzaju i kolejności identyfikacji narodowo-etnicznych w 2021 r.
Table 17. Population by kind and order of the national-ethnic identities in 2021

Wyszczególnienie Specification	Identyfikacja narodowo-etniczna (wyrażona w pierwszej lub drugiej deklaracji) ^a National-ethnic identification (answers to the first or second question) ^a	Województwo = 100 Voivodship = 100	Polska = 100 Poland = 100
Ogółem Total	2 410 286	100,00	6,3
Polska Polish	2 400 874	99,61	6,4
Inna niż polska Other than Polish	26 212	1,09	1,4
w tym of which			
angielska English	3 366	0,14	6,2
ukraińska Ukrainian	2 956	0,12	3,6
niemiecka German	2 378	0,10	1,6
białoruska Belarusian	1 707	0,07	3,0
żydowska Jewish	976	0,04	5,7
amerykańska American	936	0,04	3,4
romska Romany	883	0,04	6,6
włoska Italian	802	0,03	4,0
rosyjska Russian	772	0,03	4,8
francuska French	681	0,03	4,6
holenderska Dutch	549	0,02	5,4
irlandzka Irish	541	0,02	4,6
ormiańska Armenian	507	0,02	7,5
karaimska Karaite	249	0,01	7,2
bułgarska Bulgarian	185	0,01	7,8
turecka Turkish	184	0,01	7,2
wyłącznie ponadnarodowa (europejska, światowa itp.) exclusively transnational (European, global, etc.)	299	0,01	5,0
bez przynależności narodowo-etnicznej without national-ethnic identification	70	0,00	5,7
Nieustalona Unknown	483	0,02	4,3

a Kolumna zawiera zestawienie odpowiedzi z dwóch pytań o narodowość – dane nie sumują się.
a The column contains the answers from two questions – the data do not add up.

¹ Przypadki nieustalonych danych dotyczą w podobnym zakresie wszystkich pytań z dziedziny narodowości, języka i wyznania, i wynikają głównie z faktu niewzięcia udziału w badaniu spisowym, np. z powodu przebywania za granicą lub innych przyczyn. Wynikały również z sytuacji osób przebywających czasowo za granicą, a spisywanych przez ich domowników w Polsce, którzy mieli możliwość uniknięcia odpowiedzi na niektóre pytania dotyczące nieobecnych. Ponadto pewna część nieustalonych danych dotyczy osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania, w odniesieniu do których z założenia nie zadawano wielu pytań spisowych, ograniczając się jedynie do ustalania kilku podstawowych informacji.

Wśród ludności deklarującej przynależność narodową, bądź etniczną inną niż polska najliczniejszą grupę stanowiły osoby narodowości angielskiej – 12,8% tej zbiorowości. Kolejne liczne grupy to osoby wskazujące narodowość ukraińską – 11,3% w zbiorowości, niemiecką – 9,1% oraz białoruską – 6,5%.

Analiza zmian jakie dokonały się między dwoma ostatnimi spisami w zakresie stanów liczebnych zbiorowości etnicznych, zwraca uwagę na dwa aspekty charakteryzujące zbiorowość. Po pierwsze w porównywanych okresach zmniejszyła się ogólna liczba ludności województwa o około 128 tys. (5,1%). Jednocześnie, pięćdziesięciokrotnie w liczbach absolutnych zmniejszyła się liczba braków danych dotyczących identyfikacji narodowo-etnicznej z 1,0% populacji w 2011 r. do 0,02% w 2021 r.

W stosunku do wyników NSP 2011, zauważyć można wzrost odsetka osób deklarujących narodowość polską o 0,7 p. proc. (z poziomu 98,9%). Udział osób o identyfikacji narodowo-etnicznej innej niż polska zwiększył się o 0,6 p. proc. Należy jednak podkreślić, że w porównaniu z 2011 r. prawie dwukrotnie wzrosła liczba osób identyfikujących się z innymi niż polska społecznościami.

Na przestrzeni lat 2011-2021 wśród mieszkańców województwa łódzkiego ponad czterokrotnie wzrosła liczba osób deklarujących (wyrażona w pierwszej lub drugiej deklaracji) narodowość angielską (z 0,8 tys. do 3,4 tys. osób). Znaczący, bo prawie czterokrotny, wzrost liczebności dotyczył także narodowości białoruskiej (z 0,5 tys. do 1,7 tys. osób) oraz ukraińskiej (z 0,8 tys. do 3,0 tys. osób). Ponad dwukrotnie wzrosła liczba osób narodowości irlandzkiej, żydowskiej, francuskiej i holenderskiej. Spadek liczby deklaracji dotyczy narodowości romskiej o 26,0% i śląskiej o 25,2%.

W 2021 r. wśród mieszkańców województwa deklarujących narodowość inną niż polska, porządkując grupy według ich liczebności, najliczniejsze były grupy wskazujące identyfikację angielską, ukraińską, niemiecką, białoruską, żydowską, amerykańską, romską i włoską, podczas gdy w 2011 r. były to narodowości: niemiecka, romska, śląska, angielska, ukraińska i rosyjska.

W spisie ludności w 2021 r., podobnie jak w dwóch poprzednich spisach, obok pytania o przynależność narodowo-etniczną zadawano pytanie o język używany w kontaktach domowych, które dawało respondentom możliwość wymienienia dwóch języków niepolskich, niezależnie od tego, czy były one używane z językiem polskim, czy też nie. W skali Polski odnotowano w spisie około 350 rodzajów określeń języka.

Język używany w domu dotyczy języka używanego na co dzień w domu i odnosi się do języka mówionego lub migowego, który używany jest w kontaktach rodzinnych.

Ludność zamieszkująca województwo łódzkie w zdecydowanej większości posługuje się w kontaktach domowych wyłącznie językiem polskim. Łącznie zadeklarowało używanie tego języka 2405,4 tys. osób, co stanowi 99,8% ogółu mieszkańców (w Polsce – 99,6%). Zbiorowość osób deklarujących posługiwanie się językami niepolskimi w kontaktach domowych liczyła 59,0 tys. osób. Jako najczęściej używane języki niepolskie wymieniono: angielski – 41,7 tys. osób, niemiecki – 6,7 tys. osób, rosyjski – 3,1 tys. osób oraz ukraiński – 2,1 tys. osób.

Tablica 18. Ludność według języka używanego w domu w 2021 r.
Table 18. Population by language used at home in 2021

Wyszczególnienie Specification	Język używany w domu ^a Language used at home ^a	Województwo = 100 Voivodship = 100	Polska = 100 Poland = 100
Ogółem Total	2 410 286	100,00	6,3
Polski Polish	2 405 441	99,80	6,4
Inny niż polski Other than Polish	58 974	2,45	3,4
w tym of which			
angielski English	41 665	1,73	5,7
niemiecki German	6 678	0,28	3,1
rosyjski Russian	3 116	0,13	4,9
ukraiński Ukrainian	2 097	0,09	3,8
francuski French	1 978	0,08	4,7
hiszpańsk Spanish	1 486	0,06	5,0
włoski Italian	1 427	0,06	3,7
romski Romany	524	0,02	7,2
polski język migowy Polish Sign Language	589	0,02	6,4
duński Danish	306	0,01	6,4
arabski Arabic	248	0,01	6,4
ormiański Armenian	213	0,01	9,6
Nieustalony Unknown	1 341	0,06	4,1

^a Respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednego języka – dane w kolumnach nie sumują się.
^a Respondents were able to indicate more than one language – the data in the columns do not add up.

Analizując zmiany dotyczące skali wykorzystywania poszczególnych języków do kontaktów domowych, jakie zaszły od 2011 r. stwierdzić należy, że nie zmienił się w zasadzie zakres wykorzystywania w kontaktach domowych języka polskiego. Odsetek osób posługujących się językiem polskim wzrósł o 0,8 p. proc. Znacząco natomiast, bo pięciokrotnie wzrosła liczebność zbiorowości posługujących się w kontaktach domowych językami innym niż polski, stanowiąc 2,4% ludności województwa (w 2011 r. 0,5%). W porównaniu z wynikami NSP 2011 zmalał, z 1,0% do 0,1%, udział osób, dla których nie uzyskano odpowiedzi na temat używanego języka w kontaktach domowych.

Na przestrzeni dziesięciu lat nie zmieniły się rodzaje języków używanych najczęściej w kontaktach domowych przez mieszkańców województwa łódzkiego. Należały do nich, w tej samej kolejności według częściowości wskazań: angielski (którym w 2011 r. posługiwało się 6,3 tys. osób) i niemiecki (1,6 tys. osób) oraz w dalszej kolejności rosyjski (1,1 tys. osób). O ponad połowę zmniejszyła się liczba osób posługujących się w kontaktach domowych językiem romskim (z 1,2 tys. do 0,5 tys.).

5.2. Przynależność wyznaniowa

5.2. Religious affiliation

Wyznanie (przynależność wyznaniowa) jest to formalne uczestnictwo lub emocjonalny związek osoby z określonym wyznaniem religijnym (kościołem lub związkiem wyznaniowym); wyznanie jest określane na podstawie dobrowolnej deklaracji, w tym także brakiem związku z jakimkolwiek wyznaniem (bez wyznania). Pytanie o wyznanie nie odnosi się do wiary (lub niewiary) jako takiej, ani jej intensywności, lecz do odczuwanej lub formalnej przynależności (lub nieprzynależenia) do wyznania.

W 2021 r. pytanie o przynależność wyznaniową miało charakter dobrowolny. Z możliwości – formalnie dopuszczalnej oraz przewidzianej w założeniach metodologicznych badania spisowego – odmowy udzielenia odpowiedzi na pytanie o wyznanie skorzystało 532,8 tys. mieszkańców województw łódzkiego, co odpowiadało 22,1% populacji. W porównaniu z wynikami spisu 2011 r. ponad trzykrotnie wzrosła liczba odmów odpowiedzi na pytanie o wyznanie w ostatnim badaniu spisowym, w którym jedynie 7,3% badanych skorzystało z takiej możliwości.

W odniesieniu do 777 osób, co odpowiada 0,03% ludności województwa łódzkiego, nie uzyskano żadnego stanowiska wobec pytania o wyznanie (nie ustalono), co z kolei oznacza znaczną redukcję obiektywnych braków danych w stosunku do NSP 2011 (1,1%).

Większość społeczeństwa województwa łódzkiego identyfikowała się z instytucjami wyznaniowymi, uznając siebie za członków – wiernych kościołów, związków wyznaniowych, denominacji i ruchów religijnych. Osoby te stanowiły 77,9% ogółu ludności województwa łódzkiego. Analizując populację osób, od których uzyskano odpowiedzi o przynależności wyznaniowej – zidentyfikowano 90,9% osób, które zadeklarowały przynależność wyznaniową. Z kolei zbiorowość nienależących do żadnego wyznania liczyła 170,6 tys. osób, tym samym społeczność osób bezwyznaniowych obejmowała 7,1% ogółu ludności województwa (9,1% osób o określonym statusie wyznaniowym).

Wyniki spisu wskazują na dominującą pozycję Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego. Zbiorowość uznających się za wiernych Kościoła rzymskokatolickiego w województwie łódzkim liczyła 1685,6 tys. osób, co stanowi 69,9% ogółu ludności i 89,8% populacji osób o rozpoznanym statusie wyznaniowym. Wszystkie pozostałe rodzaje identyfikacji wyznaniowych – włączając w to deklaracje wiernych innych niż łaciński obrządków Kościoła Katolickiego – liczące w sumie 20,5 tys. osób, mają w województwie łódzkim wyraźnie mniejszościowy charakter. Najliczniejsi w tej grupie, wierni Związku Wyznania Świadków Jehowy – według danych spisowych reprezentowani byli przez 6,0 tys. osób i stanowili 0,2% ludności województwa. Drugą co do wielkości grupą wyznania mniejszościowego w województwie łódzkim jest Kościół Starokatolicki Mariawitów, który zrzeszał 4,2 tys. wyznawców, czyli 0,2% ogółu ludności województwa. Wierni Kościoła prawosławnego liczący 2,6 tys. osób stanowili 0,1% mieszkańców województwa łódzkiego.

W porównaniu z wynikami NSP 2011 wśród ogółu ludności województwa łódzkiego zmniejszył się udział osób deklarujących przynależność do Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego o 17,7 p. proc. (z 87,6% w 2011 r. do 69,9% w 2021 r.). Udział wiernych Związku Wyznania Świadków Jehowy oraz Kościoła Starokatolickiego Mariawitów pozostał na zbliżonym poziomie. Ponad dwukrotnie wzrósł natomiast udział osób nienależących do żadnego wyznania (z 3,0% do 7,1%).

Tablica 19. Ludność według deklarowanej przynależności do wyznania religijnego w 2021 r.
Table 19. Population by the declaration of religious affiliation in 2021

Wyszczególnienie Specification	Przynależność do wyznania religijnego Religious affiliation	Województwo = 100 Voivodship = 100	Polska = 100 Poland = 100
Ogółem Total	2 410 286	100,00	6,3
Udzielający odpowiedzi na pytanie o wyznanie Answering a question on religion	1 876 671	77,86	6,2
należący do wyznania belonging to a religion	1 706 110	70,78	6,2
Kościół katolicki - obrządek łaciński (Kościół rzymskokatolicki) Catholic Church - Latin rite (Roman Catholic Church)	1 685 591	69,93	6,2
Kościół prawosławny Orthodox Church	2 597	0,11	1,7
Świadkowie Jehowy Jehovah's Witnesses	5 982	0,25	5,5
Kościół Ewangelicko-Augsburski Evangelical Church of the Augsburg Confession	1 552	0,06	2,4
Kościół katolicki - obrządek bizantyjsko-ukraiński (Kościół greckokatolicki) Catholic Church - Byzantine-Ukrainian rite (Greek Catholic Church)	682	0,03	2,1
Kościół Zielonoświątkowy Pentecostal Church	1 060	0,04	3,5
Kościół Starokatolicki Mariawitów Old Catholic Mariavite Church	4 236	0,18	34,6
Inne Other	4 410	0,18	5,6
nienależący do żadnego wyznania not belonging to any religion	170 561	7,08	6,5
Odmawiający odpowiedzi na pytanie o wyznanie Refusing to answer the question on religion	532 838	22,11	6,8
Nie ustalono Not established	777	0,03	4,8

Dane spisowe dotyczące przynależności do wyznania religijnego wskazały, że udział osób deklarujących przynależność wyznaniową będących mieszkańcami województwa łódzkiego w liczbie ludności, która także złożyła taką deklarację w Polsce jest tylko o 0,1 p. proc. niższy niż odsetek ludności województwa łódzkiego. Podobna różnica dotyczyła najliczniej reprezentowanego wyznania w Polsce – Kościoła katolickiego. Uwagę zwraca odsetek wiernych Kościoła Starokatolickiego Mariawitów z województwa łódzkiego w skali Polski - 34,6%. Oznacza to, że ponad jedna trzecia wiernych tego wyznania w Polsce to mieszkańcy województwa łódzkiego.

Rozdział 6

Chapter 6

Ludność w obiektach zbiorowego zakwaterowania

Population in the collective living quarters

Obiekt zbiorowego zakwaterowania (OZZ) to zespół pomieszczeń (pokoi i innych pomieszczeń pomocniczych), zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach, zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi w zakresie następujących działalności:

- nauka i praca,
- system pieczy zastępczej oraz placówki dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami,
- leczenie i opieka,
- obiekty instytucji wyznaniowych,
- tymczasowe schronienie,
- mieszkania chronione,
- zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich.

W NSP 2021 przyjęte rozwiązania w zakresie metod i technik gromadzenia danych o osobach przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania, wychodziły naprzeciw zobowiązaniom ustawowym dotyczącym samospisu, jak również pozwoliły na gromadzenie informacji m.in. o osobach niepełnoletnich przebywających np. w domach dziecka, czy też osobach starszych, które ze względów zdrowotnych nie miały możliwości wzięcia udziału w spisie. Należy zaznaczyć, że w sytuacji podwójnego spisu, na etapie opracowywania informacji wynikowych o liczbie ludności, osoba została ujęta tylko jeden raz.

W NSP 2021 pozyskano informacje od 2370 obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie łódzkim, a liczba osób w nich przebywających (ustalona w oparciu o dane pozyskane zarówno od zarządców obiektów, jak też metodą samospisu i wywiadu telefonicznego) bez względu na charakter i czas zamieszkania wyniosła 20,6 tys. osób. Dla porównania w spisie 2011 informacje pozyskano od 414 obiektów, w których przebywało 21,3 tys. osób, co oznacza prawie sześciokrotny wzrost liczby obiektów, ale spadek o 3,5% liczby zamieszkujących w nich osób. OZZ w województwie łódzkim stanowiły 7,4% wszystkich tego typu obiektów w kraju, co uplasowało łódzkie na 7 miejscu wśród wszystkich województw pod względem liczby obiektów.

Należy jednak podkreślić, że liczba osób przebywających w 2021 r. w obiektach zbiorowego zakwaterowania może być zaniżona ze względu na fakt, iż spis ludności i mieszkań był realizowany w okresie pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 oraz związanych z tym ograniczeń i restrykcji sanitarnych. W związku z powyższym osoby przebywające w niektórych obiektach zbiorowego zakwaterowania, jak domy studenckie czy hotele pracownicze, mogły przebywać w domach rodzinnych i takie miejsce zamieszkania wskazywały w aplikacji elektronicznej na dzień 31 marca 2021.

Tablica 20. Obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz ludność w nich mieszkająca według kategorii obiektów w 2021 r.

Table 20. Collective living quarters and population living there by category of objects in 2021

Wyszczególnienie Specification	Obiekty zbiorowego zakwaterowania Collective living quarters	Ludność w obiektach zbiorowego zakwaterowania Population in the collective living quarters		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
Ogółem Total	2 370	20 601	10 412	10 189
Nauka i praca Education and work	1 584	9 152	4 741	4 411
System pieczy zastępczej oraz placówki dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi Foster care system and facilities for children and young persons with special educational needs	139	2 011	1 120	891
Leczenie i opieka Treatment and care	269	7 242	3 435	3 807
Obiekty instytucji wyznaniowych Religious institutions facilities	158	1 159	463	696
Tymczasowe schronienie Temporary shelter	99	756	483	273
Mieszkania chronione Sheltered dwellings	62	154	92	62
Pozostałe obiekty ^a Other objects ^a	59	127	78	49

a Łącznie z obiektami zamkniętymi.

a Including closed facilities.

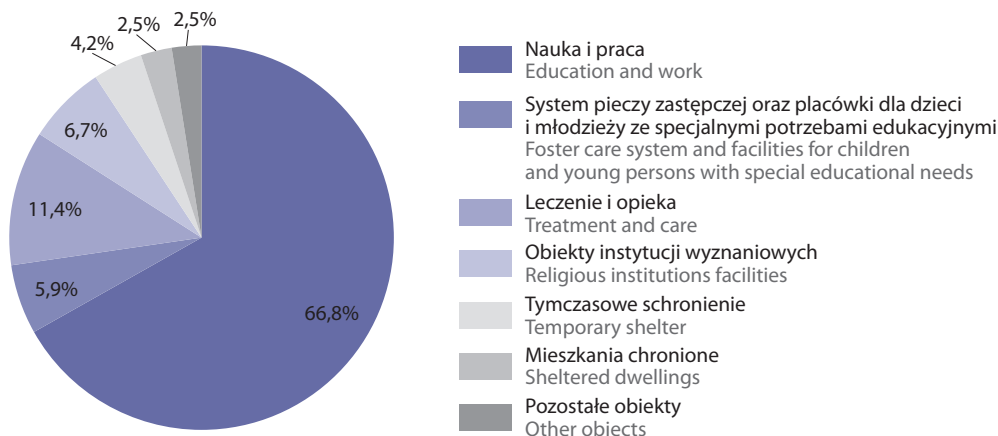
Wśród wszystkich obiektów zbiorowego zakwaterowania, w których przebywały osoby, najliczniej reprezentowane były obiekty związane z nauką i pracą (m.in. domy studenckie, hotele pracownicze) stanowiąc 66,8% wszystkich OZZ oraz obiekty związane z leczeniem i opieką – 11,4%.

W NSP 2021 r. spisana została także nowa kategoria obiektów, ujęta po raz pierwszy w badaniu obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. mieszkania chronione, których udział wyniósł 2,6%. Mieszkanie chronione (treningowe, wspierane, do usamodzielnienia) jest formą pomocy społecznej przygotowującą, pod opieką specjalistów, osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Wśród ogółu mieszkańców OZZ w 2021 r. najliczniejsza była grupa osób zamieszkująca obiekty związane z nauką i pracą (44,4%). Na drugim miejscu pod względem liczby osób tam przebywających były obiekty specjalizujące się w leczeniu i opiece (35,2%). Kolejną grupę reprezentowali mieszkańcy obiektów w systemie pieczy zastępczej oraz placówek dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (9,8%). W mieszkaniach chronionych, czyli nowej kategorii obiektów zbiorowego zakwaterowania, spisano 154 osoby, tj. 2,5% ogółu mieszkańców OZZ.

Pomimo spadku ogólnej liczby mieszkańców obiektów zbiorowego zakwaterowania (o 3,5% w stosunku do 2011 r.) dla trzech typów obiektów nastąpił wzrost liczby przebywających w nich osób. Największy wzrost dotyczył obiektów zaliczanych do kategorii tymczasowego schronienia (o 26,2%), mniejszy zaś w przypadku obiektów związanych z opieką i leczeniem (o 7,6%), a także systemem pieczy zastępczej oraz placówkami dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (o 3,3%).

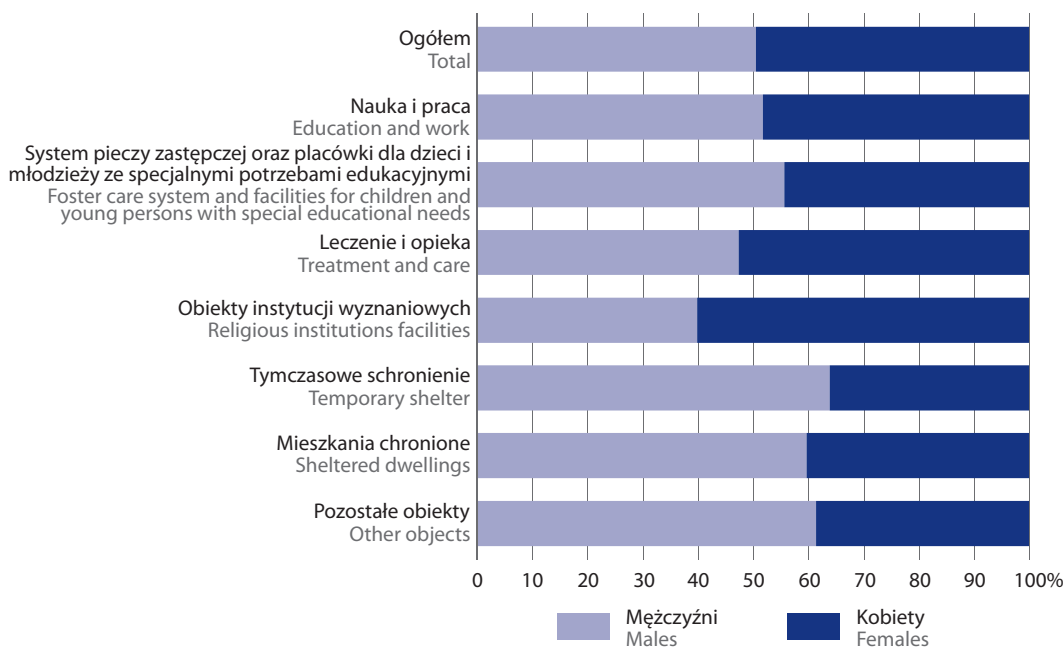
Wykres 14. Struktura obiektów zbiorowego zakwaterowania według kategorii obiektów w 2021 r.
Charts 14. Structure of collective living quarters by category of objects in 2021

W 2021 wśród ogółu mieszkańców OZZ nieco ponad połowę (50,5%) stanowili mężczyźni. Mężczyźni przeważali wśród mieszkańców placówek tymczasowego schronienia, gdzie ich udział wyniósł 63,9% oraz w mieszkaniach chronionych (59,7%). Więcej chłopców niż dziewcząt spisano również w obiektach systemu pieczy zastępczej oraz placówkach dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, tam proporcje według płci kształtowały się odpowiednio: 55,7% mężczyzn i 44,3% kobiet. Z kolei przewaga kobiet wystąpiła w obiektach instytucji wyznaniowych (domach zakonnych, klasztorach i zgromadzeniach osób duchownych – 60,1%) oraz w obiektach specjalizujących się w leczeniu i opiece (52,6%).

Wykres 15. Struktura ludności w obiektach zbiorowego zakwaterowania według kategorii obiektów i płci w 2021 r.

Charts 15. Structure of population in the collective living quarters by category of objects and sex in 2021

Rozdział 7

Chapter 7

Zasoby migracyjne

Migration resources

Migracje ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą miejsca zamieszkania. Przyjmując położenie poprzedniego i obecnego miejsca zamieszkania wyodrębniono:

- migracje wewnętrzne, czyli przemieszczenia ludności w granicach kraju;
- migracje zagraniczne, czyli przemieszczenia związane ze zmianą kraju zamieszkania.

Migracje zagraniczne to wyjazdy z kraju stałego zamieszkania (emigracja) lub przyjazdy do kraju (imigracja) w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy.

Przyjmując za kryterium obserwacji długość pobytu (nieobecności) wyodrębniono następujące kategorie migracji:

- krótkookresowe – pobyt czasowy trwający od 3 do 12 miesięcy;
- długookresowe – pobyt czasowy trwający co najmniej 12 miesięcy;
- zamieszkanie na stałe – bez względu na okres zamieszkiwania.

Osoba migrująca (migrant) to osoba, która zmienia swoje miejsce zamieszkania.

Emigrant to osoba przemieszczająca się z kraju za granicę na pobyt stały lub czasowy.

Imigrant to osoba przybyła z zagranicy do kraju na pobyt stały lub czasowy.

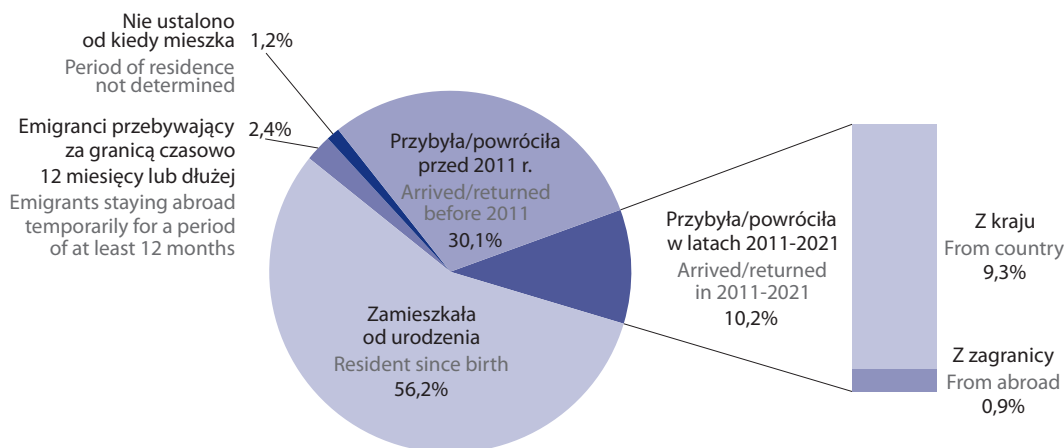
7.1. Ludność według okresu zamieszkiwania w miejscu aktualnego zamieszkania

7.1. Population by period of residence in the place of current residence

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2021 r. wykazały, że większość mieszkańców województwa łódzkiego nie zmieniała swojego miejsca zamieszkania. Z danych wynika, że 1353,9 tys. osób, tj. 56,2% ogółu ludności województwa, nie opuszczało miejscowości aktualnego zamieszkania na okres 12 miesięcy lub dłużej (w 2011 r. było to 63,3%). Z kolei ponad 2/5 ogółu ludności (969,8 tys.) stanowili migranci, którzy przybyli lub powrócili do miejscowości obecnego zamieszkania, po co najmniej rocznym pobycie w innym miejscu w kraju lub za granicą. Z tego 10,2% (245,5 tys. osób) migrowała w latach 2011-2021, czyli w ostatnim okresie międzyspisowym, a 2,4% ludności w czasie spisu przebywało poza granicami Polski 12 miesięcy lub dłużej. Łącznie zatem ludność mobilna stanowiła 42,6%. W latach 2011-2021 nastąpił więc wzrost, w porównaniu z poprzednim okresem międzyspisowym, odsetka ludności mobilnej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa łódzkiego (w przypadku spisu w 2011 r. było to 36,3%). Dla 1,2% mieszkańców województwa nie ustalono od kiedy przebywają oni w miejscowości aktualnego zamieszkania.

Dla 91,0% ludności przybyłej do województwa łódzkiego w latach 2011-2021 poprzednim miejscem zamieszkania było inne miejsce w kraju, a dla 8,7% – zagranica. Dla reszty osób nie ustalono miejsca poprzedniego pobytu. Zdecydowanie dominowały więc migracje wewnętrzne, przy czym w porównaniu z poprzednim okresem międzyspisowym (tj. okresem 2002-2011) odsetek osób przybyłych, dla których poprzednim miejscem zamieszkania było inne miejsce w kraju, wyraźnie zmalał (w 2011 r. – 96,5%), natomiast w przypadku osób, dla których była to zagranica, odnotowano dwuipółkrotny wzrost (w 2011 r. – 3,5%).

Wykres 16. Ludność według okresu zamieszkiwania w obecnej miejscowości w 2021 r.
Charts 16. Population according to the period of residence in the current locality in 2021

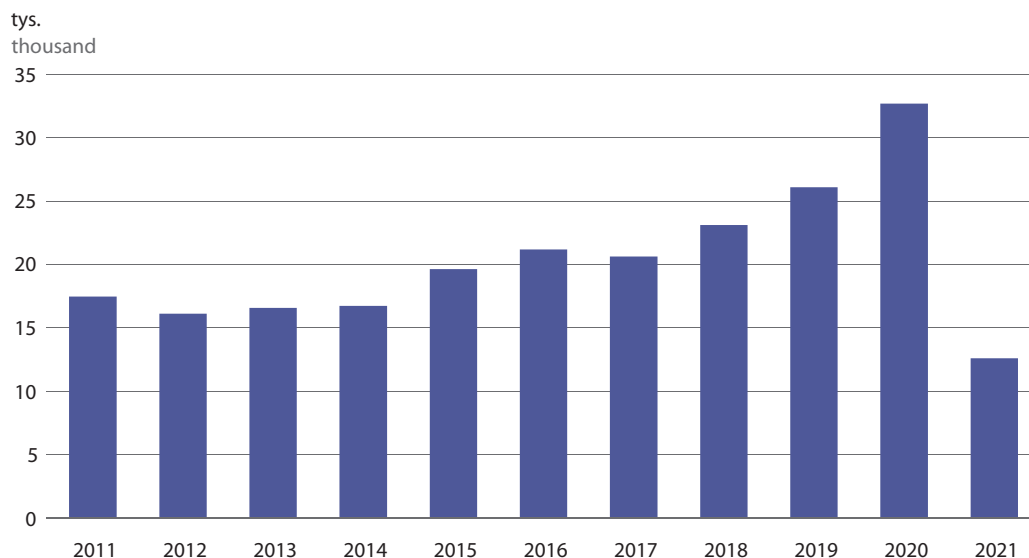

Pomimo że zarówno mieszkańcy wsi, jak i miast, stali się bardziej mobilni, to zwiększyły się dysproporcje w relacji pomiędzy ludnością zasiedziłą w zależności od miejsca zamieszkania. 58,2% mieszkańców miast i 52,9% mieszkańców wsi stwierdziło, że mieszka w swojej miejscowości od urodzenia. W 2011 r. dysproporcje te były mniejsze (od urodzenia mieszkało wówczas 64,7% mieszkańców miast i 60,7% mieszkańców wsi).

Dla mieszkańców, którzy przybyli lub powrócili do województwa łódzkiego w latach 2011-2021 po co najmniej rocznej nieobecności, miejscem poprzedniego zamieszkania były najczęściej województwa sąsiadujące, tj. województwo mazowieckie (5,0% ogółu migrantów), śląskie (2,8%) oraz wielkopolskie (2,3%). Najmniej migrantów przybyło lub powróciło z województwa lubuskiego i podlaskiego (po 0,3%). Z kolei osoby, dla których poprzednim miejscem zamieszkania było województwo łódzkie, najczęściej przemieszczały się do województwa mazowieckiego (10,2% ogółu), dolnośląskiego (3,6%) i wielkopolskiego (2,8%).

Wśród ludności napływowej przeważały kobiety, stanowiąc 52,7% wszystkich migrantów. Z analizy wieku osób w momencie migracji wynika, że najczęściej migrowały osoby młode w wieku 20-39 lat, z czego największą grupę stanowiły osoby w wieku 25-29 lat (18,1%). Młody wiek ludności migrującej pozwala przypuszczać, że miejsce zamieszkania zmieniały często całe rodziny, stąd dosyć liczna była też grupa migrujących dzieci w wieku 0-9 lat (13,6%). Im starsza grupa wieku tym jej udział w ogólnej liczbie migrantów był mniejszy. Wyniki spisu w 2011 r. wykazały, że struktura ludności według wieku w momencie migracji kształtowała się podobnie, chociaż udział najliczniejszej grupy osób w wieku 20-39 lat był nieznacznie wyższy (55,3%), a udział dzieci w wieku 0-9 lat nieco niższy (11,6%).

Wykres 17. Ludność przybyła w latach 2011-2021 z innego miejsca w kraju według roku przybycia^a
Charts 17. Population arrived in 2011-2021 from another place in the country by year of arrival^a

^a W podziale nie uwzględniono osób, dla których nie ustalono roku przybycia do miejscowości aktualnego zamieszkania.
^a The division does not include persons for whom the year of arrival in the locality of current residence was not determined.

7.2. Migracje wewnętrzne ludności w latach 2011-2021

7.2. Internal migration of population in 2011-2021

W latach 2011-2021 miejsce zamieszkania zmieniło, tj. przybyło lub powróciło do miejscowości aktualnego zamieszkania w województwie łódzkim po co najmniej rocznym pobycie w innej miejscowości w kraju na pobyt stały lub czasowy, 223,5 tys. osób, tj. 9,3% mieszkańców województwa łódzkiego (analogiczny wskaźnik w 2011 r. wynosił 7,3%). Należy podkreślić, że dane te przedstawiają liczbę osób, które przynajmniej raz w badanym okresie zmieniały miejsce zamieszkania na terenie kraju po pobycie w innym miejscu w kraju przez co najmniej rok, a nie liczbę migracji, które miały miejsce w tym okresie.

Z ogólnej liczby osób, które napłynęły do województwa łódzkiego z innego miejsca w kraju (tj. 223,5 tys. osób), 89,4% osób (tj. 199,7 tys.) przybyło z ustalonych województw. Resztę (10,6%) stanowili migranci, którzy napłynęli z innego miejsca w kraju, ale nie ustalono województwa ich poprzedniego pobytu.

Wśród migracji wewnętrznych w województwie łódzkim w latach 2011-2021 przeważały zdecydowanie, podobnie jak w poprzednim okresie międzypisowym, migracje wewnątrzwojewódzkie. W granicach województwa łódzkiego migrowało ogółem 157,1 tys. osób (w latach 2002-2011 było to 147,9 tys. osób). Tego typu przemieszczenia stanowiły zatem 78,7% wszystkich migracji wewnętrznych (wcześniej udział ten wyniósł 80,0%).

W migracjach wewnętrznych w województwie łódzkim, w przypadku napływu ludności, przeważał kierunek z miast na wieś (32,1% ogółu migrantów), a także z miast do miast (27,7%). Mniej mobilni byli natomiast mieszkańcy obszarów wiejskich – do miast przenosiło się 19,4% ogółu migrantów, a na wieś 20,8%. W porównaniu z poprzednim spisem udział migracji w kierunku miasta-wieś w przypadku napływu zwiększył się o 5,4 p. proc., najbardziej zmniejszył się natomiast udział migracji ze wsi na wieś (o 6,4 p. proc.).

Z kolei w przypadku odpływu ludności, udział migracji z miast do miast stanowił 30,5%, tj. wzrost o 0,8 pkt. proc. w porównaniu z 2011 r., a w kierunku z miast na wieś udział stanowił 29,8% i był wyższy o 5,3 p. proc. Mniejsze udziały zanotowano w przypadku odpływu ludności ze wsi, zarówno do miast (20,1%), jak i na wieś (19,6%). W porównaniu z poprzednim spisem udział przepływów ze wsi na wieś zmniejszył się o 6,3 p. proc.

W latach 2011-2021 w migracjach wewnętrznych ludności w województwie łódzkim odnotowano przewagę odpływu nad napływem, tj. saldo migracji wewnętrznych było ujemne (-16,9 tys. osób). Przewaga migracji z miast na wieś nad migracjami w kierunku odwrotnym skutkowałą w 2021 r. ujemnym saldem migracji wewnętrznych dla miast (-36,6 tys.). Na terenach wiejskich wystąpiło dodatnie saldo migracji (19,6 tys.). W porównaniu z poprzednim spisem pogłębiła się różnica pomiędzy napływem i odpływem migracyjnym dla miast i wsi, tj. ujemne saldo migracji wewnętrznych dla miast zwiększyło się o ponad 70%, a dodatnie saldo dla wsi wzrosło o ponad 106%.

Tablica 21. Migracje wewnętrzne ludności według płci migrantów oraz kierunków (miasto-wieś) w województwie łódzkim w latach 2011-2021

Table 21. Internal migration of populations by sex and and direction (urban area, rural area) in Łódzkie Voivodship in 2011-2021

Wyszczególnienie Specification	Napływ Inflow			Odpływ Outflow			Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	
Ogółem Total	199 729	119 410	80 319	216 656	109 719	106 937	-16 927
mężczyźni males	94 020	57 522	36 498	101 325	50 461	50 864	-7 305
kobiety females	105 709	61 888	43 821	115 331	59 258	56 073	-9 622
Miasta Urban areas	94 097	55 284	38 813	130 650	66 084	64 566	-36 553
mężczyźni males	43 558	26 217	17 341	62 376	31 030	31 346	-18 818
kobiety females	50 539	29 067	21 472	68 274	35 054	33 220	-17 735
Wieś Rural areas	105 632	64 126	41 506	86 006	43 635	42 371	19 626
mężczyźni males	50 462	31 305	19 157	38 949	19 431	19 518	11 513
kobiety females	55 170	32 821	22 349	47 057	24 204	22 853	8 113

Największy ubytek migracyjny w całym okresie międzyspisowym wystąpił w Łodzi (-9,3 tys. osób), Piotrkowie Trybunalskim (-2,5 tys. osób) oraz powiecie sieradzkim (-2,8 tys. osób), natomiast największe dodatnie saldo migracji wewnętrznych odnotowano w powiatach: zgierskim (6,4 tys. osób), łódzkim wschodnim (4,7 tys. osób) oraz pabianickim (3,6 tys. osób). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu, najniższy wskaźnik salda migracji odnotowano w powiecie skierniewickim (-42,9 osób na 1000 mieszkańców), Piotrkowie Trybunalskim (-36,8) oraz powiecie opoczyńskim (-31,6), najwyższą wartość współczynnik ten przyjął dla powiatów: łódzkiego wschodniego (63,4), zgierskiego (38,0) oraz pabianickiego (30,3).

7.3. Imigranci przebywający czasowo w województwie łódzkim

7.3. Immigrants staying temporarily in Łódzkie Voivodship

Spis ludności w 2021 r. wykazał, że w województwie łódzkim przebywało czasowo 101,5 tys. imigrantów, z czego 35,0% przebywało w Polsce mniej niż 3 miesiące, 42,4% – od 3 do 12 miesięcy, a 22,6% – co najmniej 12 miesięcy.

Wśród ogółu imigrantów, podobnie jak w 2011 r., przeważali mężczyźni (60,2% w 2021 r., 54,5% w 2011 r.). W momencie spisu zdecydowana większość imigrantów (96,2%) była w wieku produkcyjnym. Imigranci w wieku nieprodukcyjnym stanowili razem 3,8%. Wśród imigrantów długookresowych (przebywających w Polsce dłużej niż rok) w wieku produkcyjnym było 94,9% imigrantów, większy udział miały natomiast osoby w wieku przedprodukcyjnym (3,8%), a mniejszy – w wieku poprodukcyjnym (1,2%).

Tablica 22. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo według ekonomicznych grup wieku i płci w 2021 r.

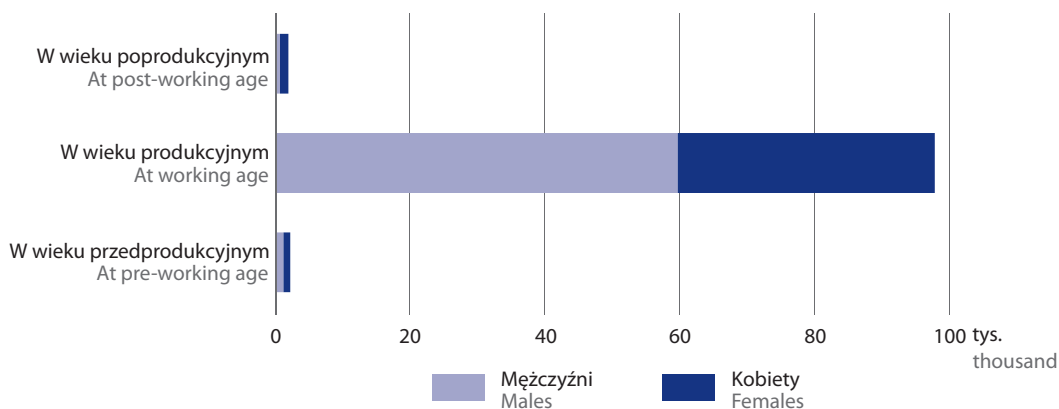
Table 22. Immigrants temporarily staying in Łódzkie Voivodship by economic age groups and sex in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which		
		w wieku przedprodukcyjnym at pre-working age	w wieku produkcyjnym at working age	w wieku poprodukcyjnym at post-working age
Ogółem Total				
Ogółem Total	101 531	2 091	97 634	1 806
Mężczyźni Males	61 121	1 062	59 518	541
Kobiety Females	40 410	1 029	38 116	1 265
12 miesięcy i więcej 12 months and more				
Ogółem Total	22 941	874	21 781	286
Mężczyźni Males	14 672	437	14 166	69
Kobiety Females	8 269	437	7 615	217

Najwięcej imigrantów przebywających w województwie łódzkim pochodziło z krajów europejskich, tj. 76,2%, ale tylko 2,4% – z krajów Unii Europejskiej. Co dziesiąty imigrant pochodził z Azji, a pozostałe kontynenty, tj.: Afryka, Ameryka Północna i Środkowa, Ameryka Południowa oraz Australia i Oceania reprezentowane były w sumie przez 1,5% imigrantów. Dla 12,1% imigrantów nie ustalono kraju poprzedniego zamieszkania.

Wykres 18. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.

Charts 18. Immigrants staying in Łódzkie Voivodship temporarily by economic age groups and sex in 2021

Tablica 23. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo według kontynentów i okresu przebywania w 2021 r.

Table 23. Immigrants temporarily staying in Łódzkie Voivodship by continents and period of residence in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			12 miesięcy i więcej 12 months and more		
	razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females
Ogółem Total	101 531	61 121	40 410	22 941	14 672	8 269
Europa Europe	77 333	45 509	31 824	18 744	11 483	7 261
Unia Europejska European Union	2 412	1 718	694	438	323	115
pozostałe kraje Europy other european countries	74 921	43 791	31 130	18 306	11 160	7 146
Azja Asia	10 414	83 42	2 072	3 204	2 552	652
Ameryka Północna i Środkowa North and Central America	243	144	99	72	45	27
Ameryka Południowa South America	251	146	105	99	59	40
Afryka Africa	1 016	715	301	331	234	97
Australia i Oceania Australia and Oceania	14	10	4	6	6	-
Kraj nieustalony Country unknown	12 260	6 255	6 005	485	293	192

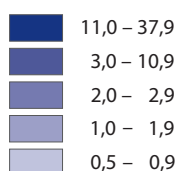
Liczebną przewagę mężczyzn nad kobietami odnotowano w przypadku większości krajów poprzedniego zamieszkania, ale znacząco więcej mężczyzn zanotowano w przypadku krajów azjatyckich (ponad 4 razy więcej mężczyzn niż kobiet).

Rozmieszczenie imigrantów na terenie województwa łódzkiego nie jest równomierne. W momencie spisu prawie połowa ogólnej liczby imigrantów przebywała na obszarze dwóch powiatów: łódzi (37,9%) i powiatu zgierskiego (10,9%). Trzeci pod względem liczby imigrantów był powiat rawski (6,1%). W pięciu powiatach natomiast odsetek imigrantów stanowił mniej niż 1% (pajęczarski, poddębicki, zduńskowolski, opoczyński i łaski).

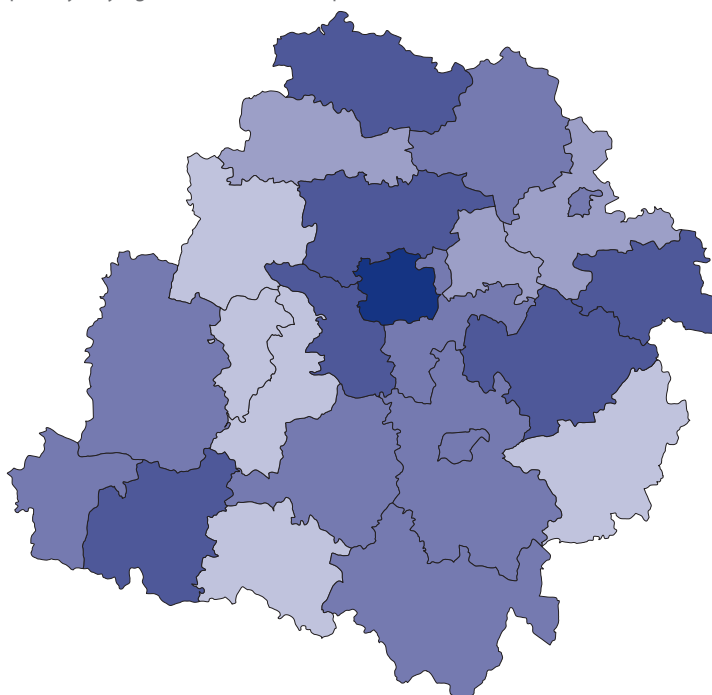
Biorąc pod uwagę liczbę imigrantów w stosunku do liczby mieszkańców danego powiatu, na pierwszym miejscu należy wymienić powiat rawski, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypadało 1307 osób przebywających w Polsce czasowo. Kolejne miejsca zajmowały: powiat zgierski (663) oraz Łódź (574). Najniższy wskaźnik zanotowano w powiecie opoczyńskim (86 imigrantów na 10 tys. mieszkańców), zduńskowolskim (96) i pajęczarskim (98).

Mapa 19. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo w 2021 r.
Map 19. Immigrants staying in Łódzkie Voivodship temporarily in 2021

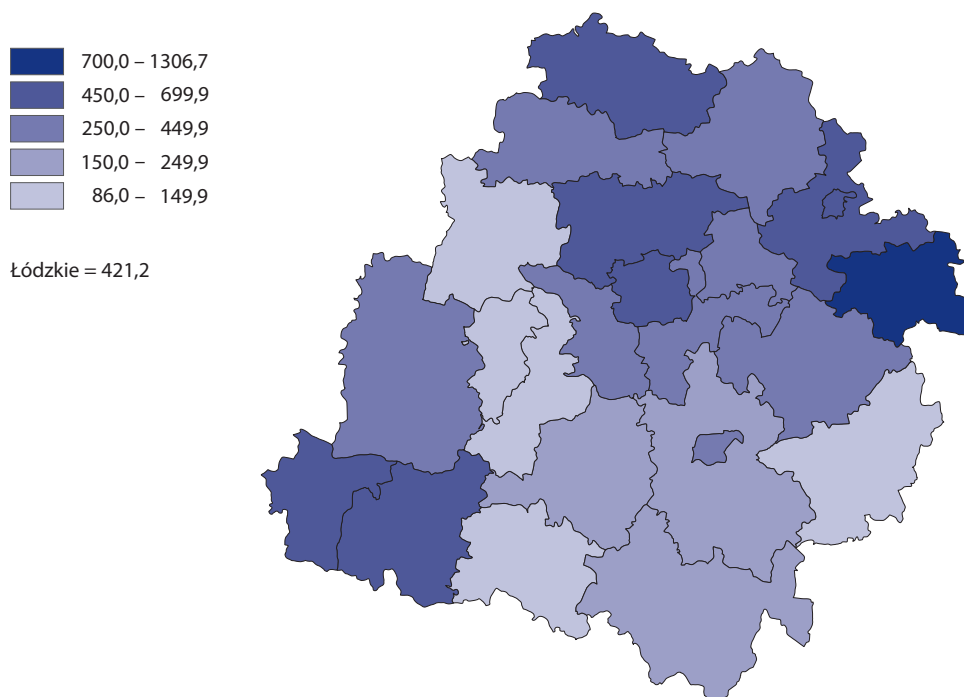
W % ogółu imigrantów przebywających w województwie łódzkim czasowo
In % of total immigrants temporarily staying in Łódzkie Voivodship

Łódzkie = 100,0

Mapa 20. Imigranci przebywający w województwie łódzkim czasowo na 10 tys. mieszkańców w 2021 r.
 Map 20. Immigrants staying in Łódzkie Voivodship temporarily per 10 thousand residents in 2021

7.4. Emigranci przebywający czasowo za granicą

7.4. Emigrants staying abroad temporarily

Wyniki spisu ludności w 2021 r. potwierdziły obserwowany w ostatnich latach spadek liczby mieszkańców województwa łódzkiego przebywających za granicą. Wykazały, że w momencie spisu 62,3 tys. osób, mających stałe miejsce zamieszkania w województwie, przebywało poza krajem. Emigranci długookresowi, przebywający za granicą 12 miesięcy i dłużej w liczbie 57,1 tys. stanowili 91,6% emigrantów. Pozostali – 5,2 tys., tj. 8,4%, to emigranci krótkookresowi, czyli osoby przebywające za granicą do 12 miesięcy. Oznacza to, że średnio na każde 10 tys. mieszkańców województwa łódzkiego przypadało 258 osób przebywających czasowo za granicą (w Polsce 381 osób).

Porównanie z danymi z poprzedniego spisu powszechnego wykazuje, że pomimo spadku natężenia zjawiska emigracji za granicę mieszkańców województwa łódzkiego, nastąpił wzrost liczby emigrantów długookresowych (z 56,5 tys. do 57,1 tys.). O ponad 83% spadła natomiast liczba osób przebywających za granicą od 3 do 12 miesięcy.

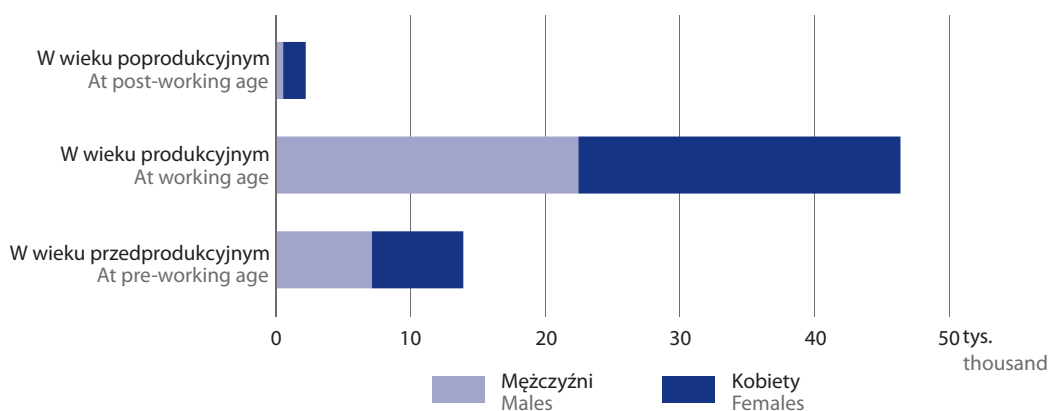
Wśród emigrantów większość stanowiły kobiety (51,9%), a ich odsetek był większy niż w 2011 r. (50,6%). Najliczniejsza grupa emigrantów to osoby w wieku produkcyjnym – 46,3 tys., tj. 74,3%. Emigranci w wieku przedprodukcyjnym stanowili 22,2% ogółu, a w wieku poprodukcyjnym – 3,5%. Jak już wcześniej wspomniano, kobiety nieznacznie przeważały wśród ogółu emigrantów i tylko w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym dominowali mężczyźni (51,1% mężczyzn wobec 48,9% kobiet). Natomiast w populacji emigrantów w wieku poprodukcyjnym ponad 3/4 stanowiły kobiety.

Tablica 24. Emigranci przebywający za granicą czasowo według ekonomicznych grup wieku i płci w 2021 r.
Table 24. Emigrants temporarily staying abroad by economic age groups and sex in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which		
		w wieku przedprodukcyjnym at pre-working age	w wieku produkcyjnym at working age	w wieku poprodukcyjnym at post-working age
Ogółem Total				
Ogółem Total	62 287	13 853	46 261	2 173
mężczyźni males	29 962	7 077	22 376	509
kobiety females	32 325	6 776	23 885	1 664
12 miesięcy i więcej 12 months and more				
Ogółem Total	57 068	12 392	42 756	1 920
mężczyźni males	27 122	6 305	20 348	469
kobiety females	29 946	6 087	22 408	1 451

Emigranci z województwa łódzkiego przebywali na wszystkich kontynentach, jednak najwięcej osób rezydowało w krajach europejskich. W Europie przebywało 80,5% wszystkich emigrantów, z tego 40,5% – w krajach Unii Europejskiej. Drugim kontynentem pod względem odsetka emigrantów z województwa łódzkiego była Ameryka Północna i Środkowa, gdzie przebywało czasowo 3,7% ogółu.

Wykres 19. Emigranci przebywający czasowo za granicą według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Charts 19. Emigrants temporarily staying abroad by economic age groups and sex in 2021

Tablica 25. Emigranci przebywający za granicą czasowo według kontynentów i okresu przebywania w 2021 r.
Table 25. Emigrants temporarily staying abroad by continents and period of residence in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			12 miesięcy i więcej 12 months and more		
	razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females
Ogółem Total	62 287	29 962	32 325	57 068	27 122	29 946
Europa Europe	50 162	23 944	26 218	45 570	21 455	24 115
Unia Europejska European Union	25 241	12 121	13 120	22 194	10 405	11 789
pozostałe kraje Europy other european countries	24 921	11 823	13 098	23 376	11 050	12 326
Azja Asia	405	148	257	353	127	226
Ameryka Północna i Środkowa North and Central America	2 275	924	1 351	2 126	854	1 272
Ameryka Południowa South America	53	20	33	44	16	28
Afryka Africa	124	57	67	103	45	58
Australia i Oceania Australia and Oceania	356	151	205	346	147	199
Kraj nieustalony Country unknown	8 912	4 718	4 194	8 526	4 478	4 048

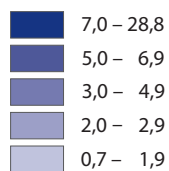
Najwięcej osób przebywających w 2021 r. za granicą mieszkało przed wyjazdem w Łodzi (28,8% wszystkich emigrantów z województwa), w powiecie radomszczańskim (6,0%), zgierskim (5,9%), bełchatowskim (5,5%) i pabianickim (5,1%). Najmniej emigrantów pochodziło z powiatu skierniewickiego (0,7%), rawskiego i brzezińskiego (po 0,9%).

Biorąc pod uwagę liczbę emigrantów w stosunku do liczby mieszkańców w danym powiecie, na pierwszym miejscu należy wymienić Piotrków Trybunalski, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypadały 363 osoby przebywające za granicą. Kolejne miejsca zajmowały powiaty: radomszczański (340) i zduńskowolski (338). Najniższy wskaźnik zanotowano w powiecie skierniewickim (114 emigrantów na 10 tys. mieszkańców), rawskim (116) i poddębickim (159).

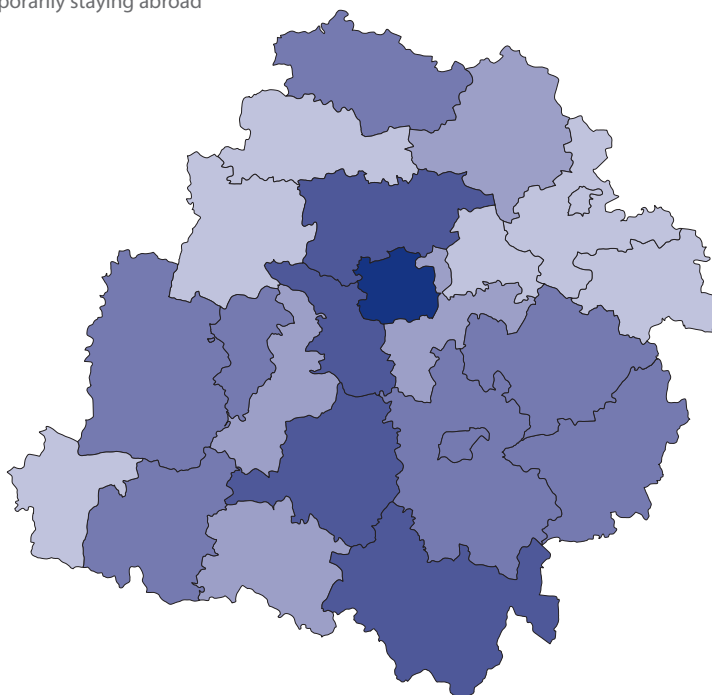
Mapa 21. Emigranci przebywający czasowo za granicą w 2021 r.

Map 21. Emigrants staying abroad temporarily in 2021

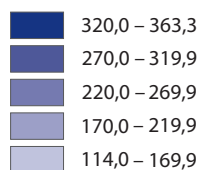
W % ogółu emigrantów przebywających za granicą czasowo
In % of total emigrants temporarily staying abroad

Łódzkie = 100,0

Mapa 22. Emigranci przebywający czasowo za granicą na 10 tys. mieszkańców w 2021 r.

Map 22. Emigrants staying abroad temporarily per 10 thousand residents in 2021

Łódzkie = 50,0

